

Strategische impactbeoordeling

Omgevingsvisie Veendam

projectnummer 0467718.100
definitief
8 december 2021

Strategische impactbeoordeling

Omgevingsvisie Veendam

projectnummer 0467718.100

definitief
8 december 2021

Auteurs

W.J. Daggenvoorde
J.J.E. Brécheteau
B. van Dijk

Opdrachtgever

Gemeente Veendam
Raadhuisplein 5
9641 AW Veendam

datum
8 december 2021

beschrijving
Definitief

vrijgave
J.J. Verhoeven

Samenvatting

Aanleiding en doel

De gemeente Veendam is bezig met het opstellen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie schetst op hoofdlijnen het beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving. De gemeente stelt hiermee kaders op voor toekomstige ontwikkelingen. De gemeente wil bij het opstellen van de kaders de belangen van de fysieke leefomgeving mee laten wegen. Hiervoor is voorliggend strategische impactbeoordeling opgesteld en heeft als doel om het omgevingsbelang mee te wegen bij de besluitvorming rondom de omgevingsvisie.

Het omgevingsbelang is op twee manieren meegewogen. Ten eerste zijn de te maken keuzes voor de omgevingsvisie (botsproeven) beoordeeld op de impact op de leefomgeving. Deze effectbeoordelingen zijn door het college van B&W gebruikt bij het uitspreken van hun beleidsvoorkeuren. Zo heeft het omgevingsbelang een nadrukkelijke rol gespeeld in de besluitvorming. De beleidsvoorkeuren zijn vervolgens verwerkt in de concept-omgevingsvisie. De tweede manier waarop het omgevingsbelang is meegewogen is het feit dat de omgevingsvisie als geheel is beoordeeld op haar effecten op de leefomgeving van Veendam.

Tot slot geeft de strategische impactbeoordeling aanbevelingen voor de nadere uitwerking van de visie in het omgevingsbeleid, zoals programma's en het omgevingsplan.

Aanpak van de strategische impactbeoordeling

Om tot de omgevingsvisie te komen is informatie verzameld. Dit betreft informatie over het bestaande beleid, de huidige staat van de leefomgeving door middel van een leefomgevingsfoto en informatie uit het participatieproces door middel van de wijkprikker en ontmoetingen met stakeholders. Door deze informatie bij elkaar te brengen is duidelijk geworden dat bepaalde belangen en/of wensen met elkaar botsen. Voor deze botsingen zijn botsproeven opgesteld. Hierin worden twee of meer alternatieven afgewogen. De botsproeven zijn gekoppeld aan een deelgebied waar de botsproef betrekking op heeft en enkele opgaven hebben betrekking op heel de gemeente. De gemeente is ingedeeld in de volgende deelgebieden; centrum, woongebieden, lintdorpen, bedrijventerreinen, recreatiegebieden en het buitengebied.

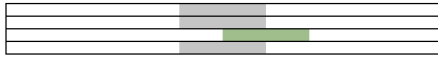
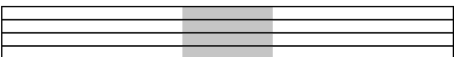

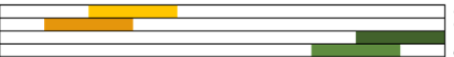
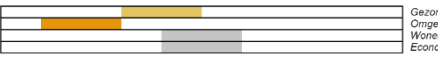
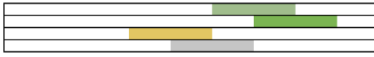
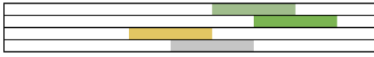
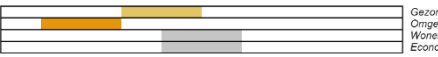
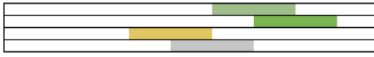
Ieder alternatief van een botsproef is beoordeeld op de impact die het alternatief heeft op de leefomgeving van Veendam. Om de beoordeling compact te houden is gebruik gemaakt van vier domeinen:

- gezondheid & veiligheid;
- omgevingskwaliteit;
- wonen & sociaal;
- economie & bereikbaarheid.

De alternatieven zijn beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie om inzichtelijk te maken wat de effecten van een keuze zijn. De referentiesituatie is de situatie in 2040 (de doorkijkperiode van de omgevingsvisie) zonder het aanvullende/nieuwe beleid van de omgevingsvisie. In deze toekomstige situatie is het huidige beleid voortgezet en hebben trends en ontwikkelingen de leefomgeving van Veendam beïnvloed.

Effectbeoordeling van de botsproeven

Voor ieder alternatief van een botsproef is een dashboard opgesteld waarin in één oogopslag te zien is hoe de leefomgeving wordt beïnvloed. Hieronder is een overzicht gegeven van de botsproeven en de dashboards die bij de alternatieven horen.

Deelgebied	Botsproef	Alternatieven	
Gemeente als geheel	1. Levendigheid	Betere communicatie over bestaande mogelijkheden zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief 	
		inzet op meer levendigheid zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief 	
	2. woningbouwopgave	We zetten niet in op uitbreidingslocaties	zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
			Potentiële uitbreidingslocatie Buitenwoel zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
		Potentiële uitbreidingslocaties Langebosch	zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
			Potentiële uitbreidingslocaties Langebosch zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
		Potentiële uitbreidingslocaties Ommelandervijk	zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
			Woningbouwopgave voor groen en klimaatadaptatie zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
		Woningbouwopgave niet ten kosten van groen en klimaatadaptatie	zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
			Woningbouwopgave niet ten kosten van groen en klimaatadaptatie zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief
Centrum en woongebieden	3. Groen vs. wonen	Woningbouwopgave voor groen en klimaatadaptatie zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief 	
		Woningbouwopgave niet ten kosten van groen en klimaatadaptatie zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief 	

Recreatiegebieden	4. Uitbreidingsmogelijkheden	<p>Geen uitbreiding recreatiegebieden</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid en veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen en sociaal Economie en bereikbaarheid</p>																				
<p>Uitbreiding recreatiegebieden bij Langebosch</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid en veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen en sociaal Economie en bereikbaarheid</p>																						
<p>Uitbreiding recreatiegebieden bij Borgerswold</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid en veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen en sociaal Economie en bereikbaarheid</p>																						
Lintdorpen	5. Voorzieningen in lintdorpen	<p>Voorzieningen in de lintdorpen</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid en veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen en sociaal Economie en bereikbaarheid</p>																				
<p>Acceptatie minder voorzieningen</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid & veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen & sociaal Economie & werkgelegenheid</p>																						
6. Functiewijzigingen in leegstaande panden	6. Functiewijzigingen in leegstaande panden	<p>Functiewijzigingen in lintdorpen</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid & veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen & sociaal Economie & bereikbaarheid</p>																				
<p>Geen nieuwe functies in leegstaande panden</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid & veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen & sociaal Economie & werkgelegenheid</p>																						
Buitengebied	7. Mijnbouwlocaties	<p>Voortzetting huidig beleid</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid & veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen & sociaal Economie & bereikbaarheid</p>																				
<p>Functieverbreiding naar energie of recreatie</p> <p>zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief</p> <table border="1"> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </table> <p>Gezondheid & veiligheid Omgevingskwaliteit Wonen & sociaal Economie & bereikbaarheid</p>																						

Beleidsvoorkeuren

De botsproeven, inclusief de impactbeoordeling van de alternatieven, zijn op 6 juli 2021 voorgelegd aan het college van B&W van Veendam. In deze sessie heeft het college haar beleidsvoorkeuren uitgesproken. De uiteindelijke keuze wordt door de gemeenteraad gemaakt. Hieronder is een overzicht gegeven van de beleidsvoorkeuren per botsproef.

Afweging (nr.)	Beleidsvoorkeur om uit te werken in de omgevingsvisie
1	De gemeente zet vooral in op het versterken van bestaande voorzieningen om zo de levendigheid te vergroten. Daarnaast wordt wel ruimte geboden voor nieuwe voorzieningen, maar deze voorzieningen moeten wel passen bij de vraag per doelgroep zodat er voor ieder wat wils is. Daarnaast wordt gecommuniceerd over de huidige (en nieuwe) voorzieningen, zodat het aanbod beter benut wordt.
2	Er wordt ingezet op een woningbouwopgave van 820 woningen. Daarnaast worden mogelijkheden op alle onderzochte uitbreidingslocaties open gehouden zodat indien nodig ingespeeld kan worden op een grotere woningbouwopgave, gericht op de vraag naar woningen in de regio. Uitgangspunt daarbij is dat vastgehouden wordt aan de ruimtelijke structuur van Veendam.
3	De gemeente kijkt naar de plek en het gebied van woningbouw, de kwaliteit van het gebied staat buiten kijf. Er zijn al enkele concrete inbreidingslocaties aangewezen. De gemeente stelt daarnaast een groennorm op.
4	De ruimtelijke structuur van Veendam blijft behouden. De gemeente ziet uitbreiding van de recreatiegebieden (zowel in noordelijke als zuidelijke richting) als kans die benut kan worden.
5	De gemeente faciliteert de leefbaarheid van de lintdorpen. Dit betekent dat ingezet wordt op het verbeteren van de bereikbaarheid tussen lintdorpen en de voorzieningen in de kern Veendam.
6	De gemeente staat functiewijzigingen toe bij leegstaande panden.
7	De gemeente zet het huidige beleid voort, waarbij er al mogelijkheden bestaan met betrekking tot het verbreden naar energie of recreatie.

Effectbeoordeling van de omgevingsvisie als geheel

De beleidsvoorkeuren zijn verwerkt in de concept-omgevingsvisie. Vervolgens zijn in deze strategische impactbeoordeling de effecten van de omgevingsvisie als geheel onderzocht. Deze effecten zijn hieronder per domein beschreven.

Effecten op gezondheid en veiligheid

In de omgevingsvisie wordt met de ambitie 'Veendam leeft' ingezet op een levendig en vitaal Veendam. Er wordt op verschillende manieren ingezet op voldoende ruimte voor groen, ontmoetingen, sporten en bewegen. Door in het omgevingsplan vast te leggen wat de gewenste hoeveelheid groen, water en voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten is wordt een bijdrage geleverd aan een gezonde omgeving die uitnodigt om te sporten, bewegen en ontmoeten. Dergelijke normen zijn van belang om negatieve effecten als gevolg van inbreiding te voorkomen. Er wordt namelijk gewaarborgd dat er voldoende ruimte blijft voor groen, water en klimaatadaptieve maatregelen. Daarmee ontstaat een beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving en worden gezondheidsrisico's als gevolg van hittestress verkleind. Een eventuele uitbreiding van de recreatiegebieden kan ook bijdragen aan een gezonde leefomgeving, door ruimte te bieden aan groen, ontmoetingen, sporten en bewegen. Het toestaan van nieuwe functies in leegstaande panden in de lintdorpen zorgt ervoor dat het gevoel van veiligheid positief beïnvloed wordt (want er vindt geen verloedering plaats). Tot slot kan een uitbreiding van de bedrijventerreinen negatieve gevolgen op het domein gezondheid en veiligheid teweegbrengen. Denk bijvoorbeeld aan de emissie van luchtverontreinigende stoffen of geluidsemisies. In de omgevingsvisie is opgenomen dat het beperken van milieuhinder op de omgeving een belangrijke randvoorwaarde is bij een uitbreiding van de bedrijventerreinen. Daarmee wordt de gezondheid van de omwonenden beschermd, maar het neemt niet weg dat de kwaliteit van de leefomgeving erop achteruit kan gaan.

Effecten op omgevingskwaliteit

Met betrekking tot het domein omgevingskwaliteit wordt in de omgevingsvisie een keuze gemaakt om binnen het bestaand stedelijk gebied woningen toe te voegen. Het toevoegen van woningen in dit gebied kan betekenen dat er een afname van groen en water zal plaatsvinden. Echter wordt in het omgevingsplan een groennorm vastgelegd waardoor groen- en waterstructuren behouden blijven. Deze structuren zijn niet alleen van belang voor klimaatadaptatie, ze dragen ook bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en dragen bij aan de identiteit van Veendam als Parkstad. In de omgevingsvisie wordt de uitbreiding van recreatiegebieden benoemd als kans. Om deze uitbreiding te realiseren zullen agrarisch gronden uit gebruik gehaald moeten worden. Dit biedt kansen om de gronden een meer natuurlijke inrichting te geven. Daarmee kan een positief effect ontstaan op de bodemkwaliteit, waterhuishouding, natuur en biodiversiteit, maar hier dient dan wel expliciet aandacht aan te worden besteed. Een kanttekening hierbij is dat er in deze potentiële recreatiegebieden enkele gebieden van hoge archeologische waarde zijn aangemerkt. De bescherming van historisch kapitaal is daarom een aandachtspunt. Tot slot heeft de ontwikkeling van mijnbouwlocaties wat betreft omgevingskwaliteit enkele aandachtspunten. Zo heeft de gemeente te maken met bodemdaling. Daarentegen zijn er ook kansen om de omgevingskwaliteit te verbeteren in relatie met de mogelijke ontwikkelingen van energie- of recreatiefuncties. Er zijn dan meekoppelkansen met natuurontwikkeling en landschapsversterking. Dit kan positieve effecten op natuur, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit teweegbrengen.

Effecten op wonen en sociaal

Met de omgevingsvisie wordt ingezet op een woningbouwopgave van 820 woningen. Een deel hiervan betreft de vervangingsopgave van oudere woningen, het overige deel (ruim 700 woningen) betreft nieuwbouw. Volgens de bevolkingsprognose zijn tot 2030 640 extra woningen nodig. Met de omgevingsvisie wordt echter ingezet op ruim 700 extra woningen omdat rekening gehouden wordt met planuitval. Daarmee wordt voorzien in de (toekomstige) behoefte aan woningen, wat de leefbaarheid in de gemeente positief beïnvloedt.

De komende jaren zal monitoring van zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave belangrijk blijven, zodat tijdig bijgestuurd kan worden. Daarmee kunnen positieve effecten op het aspect wonen worden versterkt. De keuze om functieveranderingen in leegstaande agrarische bebouwing toe te staan kan ervoor zorgen dat het voorzieningenniveau verbetert. Daarnaast kunnen mogelijkheden voor ontmoetingen en sociale interactie verbeteren, bijvoorbeeld door de inzet op betere communicatie van het huidige voorzieningenaanbod en het faciliteren van een goede bereikbaarheid van deze voorzieningen.

Effecten op economie en bereikbaarheid

De omgevingsvisie zet in op verschillende doelen om de economie en bereikbaarheid van Veendam te stimuleren. Door levendigheid te stimuleren worden meer mensen naar Veendam getrokken en ontstaat een beter vestigingsklimaat en meer draagvlak voor winkels, horeca en andere voorzieningen. Uitbreiding van het recreatiegebied zal leiden tot afname van het agrarisch areaal. Agrarische bedrijvigheid zal uit dit gebied moeten vertrekken wat een negatief effect kan hebben op de werkgelegenheid en economie. Afhankelijk van de invulling van het recreatiegebied kan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd worden. Dit kan het negatieve effect op de economie door het verlies van landbouwgrond beperken. Een andere ontwikkeling die met de omgevingsvisie mogelijk wordt gemaakt is de uitbreiding van 40 hectare bedrijventerrein. Hiermee kunnen nieuwe bedrijven worden aangetrokken, met name in de sector health science. De komst van nieuwe bedrijven zorgt voor extra werkgelegenheid in Veendam. De mate waarin deze werkgelegenheid leidt tot positieve effecten op de leefomgeving van Veendam is afhankelijk van de vraag en aanbod van arbeid. Wanneer met name bedrijven aangetrokken worden die passen bij het arbeidsaanbod en opleidingsniveau binnen Veendam, dan kan het positieve effect op de economie versterkt

worden. Tot slot is in de omgevingsvisie benoemd dat de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen op peil gehouden moet worden. Daarbij worden kansen gezien voor het verfraaien van de entree van Veendam vanaf de N33. Hiermee kunnen positieve economische effecten ontstaan, met name een verbetering van het vestigingsklimaat.

Aanbevelingen omgevingsbeleid

Naast de effectbeoordeling zijn in deze strategische impactbeoordeling aanbeveling gegeven over de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in het omgevingsbeleid (zoals programma's en het omgevingsplan). Hieronder is een overzicht gegeven van (mogelijke) doorwerkingen in het omgevingsbeleid:

- Een monitoringsprogramma woningbouw en voorzieningen;
- Een monitoringsprogramma groen en blauw;
- De ontwikkelingen in het centrum (tegengaan leegstand, verbeteren bereikbaarheid, vergroenen en het stimuleren van levendigheid) kunnen gezamenlijk opgepakt worden in bijvoorbeeld een Programma Centrum;
- De ontwikkelingen rondom bedrijventerreinen (uitbreidingsruimte, vergroening, verduurzaming en verfraaiing van de entree vanaf de N33) kunnen gezamenlijk opgepakt worden in een Programma Bedrijventerreinen;
- Verdere uitwerking van de woningbouwontwikkelingen (met name de uitbreidingsmogelijkheden) waarbij een prioritering wordt toegepast. Met de omgevingsvisie wordt in eerste instantie ingezet op inbreiding. Maar verdere vervolgstappen zijn nog niet volledig uitgewerkt. De aanbeveling daarbij is om de uitbreidingslocaties te prioriteren aan de hand van de kaders uit de visie en vervolgens per gebied te bepalen welke doelstellingen er naast woningbouw nog meer gelden. Zo kan een integrale aanpak ontstaan ;
- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot 'de juiste mix' van winkels, horeca en woningen in het centrum;
- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot de hoeveelheid voorzieningen voor spelen, sporten en ontmoeten in de openbare ruimte;
- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot de hoeveelheid groen- en waterstructuren in de woongebieden en het centrum (groennorm);
- Het ontzien van kwetsbare gebieden met betrekking tot bodemdaling middels het omgevingsplan;
- Het bieden van mogelijkheden voor functieveranderingen van leegstaande agrarische bebouwing middels het omgevingsplan.

Conclusie

De strategische impactbeoordeling heeft als doel het omgevingsbelang mee te wegen bij de besluitvorming rondom de omgevingsvisie. De strategische impactbeoordeling en het opstellen van de omgevingsvisie is een samen oplopend proces geweest. Door vanuit de strategische impactbeoordeling de impact van de alternatieven op de leefomgeving te beoordelen, heeft het omgevingsbelang een rol gespeeld in het keuzeprocess.

Door middel van deze strategische impactbeoordeling is inzicht verkregen in de kansen en risico's voor de leefomgeving. Aan de hand van vier domeinen die gezamenlijk de gehele leefomgeving beslaan is de effectbeoordeling opgesteld. De kansen en risico's die hieruit voort gekomen zijn,

vormen aandachtspunten voor de nadere uitwerking van het omgevingsbeleid, zoals programma's en het omgevingsplan.

Al met al zorgt de omgevingsvisie voor positieve effecten op de leefomgeving. Bij de uitwerking van de visie dient echter wel voldoende oog te zijn voor optimalisaties (kansen) en het beperken van de risico's voor de leefomgeving. In de strategische impactbeoordeling zijn hiervoor aanbevelingen gedaan.

Inhoudsopgave

Blz.

Samenvatting	1
Aanleiding en doel	1
Aanpak van de strategische impactbeoordeling	1
Effectbeoordeling van de botsproeven	2
Beleidsvoorkeuren	3
Effectbeoordeling van de omgevingsvisie als geheel	4
Aanbevelingen omgevingsbeleid	6
Conclusie	6
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel van de strategische impactbeoordeling	2
1.3 Proces naar de omgevingsvisie	2
1.4 Leeswijzer	3
2 De botsproeven	4
2.1 Beschrijving van de deelgebieden	4
2.2 Totstandkoming van de botsproeven	5
2.3 Beschrijving van de botsproeven	6
3 Aanpak van de strategische impactbeoordeling	8
3.1 Opbouw van de de strategische impactbeoordeling	8
3.2 Beoordelingsmethode	8
3.3 Het beoordelingskader	9
4 Afwegingen voor de gemeente als geheel	13
4.1 Afweging 1: Levendigheid	13
4.2 Afweging 2: Woningbouwopgave	16
5 Afweging in het centrum en de woongebieden	24
5.1 Afweging 3 Groen vs. wonen	24
6 Afweging in de recreatiegebieden	27
6.1 Afweging 4: Uitbreidingsmogelijkheden recreatiegebieden	27
7 Afweging in de lintdorpen	31
7.1 Afweging 5: Voorzieningen in de lintdorpen	31
7.2 Afweging 6: Functiewijzigingen leegstaande panden	33
8 Afweging in het buitengebied	36

8.1	Afweging 7: Mijnbouwlocaties	36
9	Beoordeling van de omgevingsvisie als geheel	39
9.1	De beleidsvoorkeuren van het college	39
9.2	Samenhang tussen de beleidsvoorkeuren van het college	40
10	Beoordeling van de omgevingsvisie als geheel	43
10.1	De ambities	43
10.2	Effecten van de omgevingsvisie	45
10.3	Monitoring	50
10.4	Wisselwerking tussen strategische impactbeoordeling en omgevingsvisie	50
10.5	Nadere uitwerking in het omgevingsbeleid	51
10.6	Conclusie	52

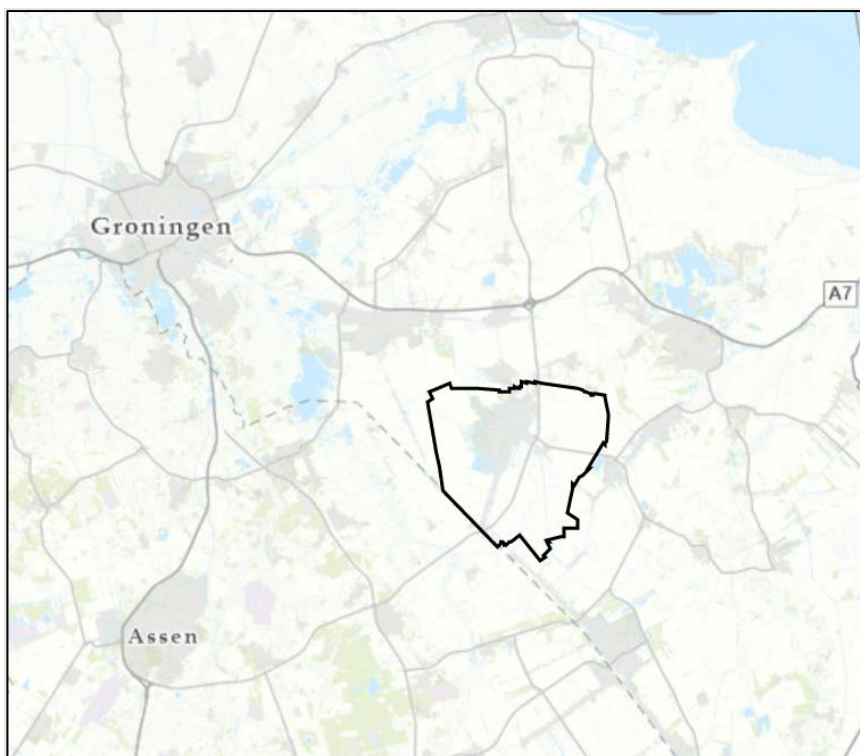
Bijlage 1: keuzebladen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Omgevingswet komt eraan. Met deze nieuwe wet wil de Rijksoverheid de regels voor ruimtelijke ordening vereenvoudigen en samenvoegen. Een van de instrumenten van deze nieuwe wet is de omgevingsvisie, de vervanger van de structuurvisie(s). In de omgevingsvisie schetst de overheid het beleid voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Onderwerpen zoals natuur, water, verkeer en economie komen in de omgevingsvisie terug.

De gemeente Veendam (figuur 1.1) is bezig met het opstellen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie schetst op hoofdlijnen het beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is geen blauwdruk voor de toekomst, maar bepaalt wel de koers. Hiermee stelt de gemeente kaders voor toekomstige ontwikkelingen. De gemeente wil bij het opstellen van deze kaders de belangen van de fysieke leefomgeving mee laten wegen. Hiervoor is het voorliggend Strategische impactbeoordeling opgesteld. In dit rapport zijn de te maken keuzes voor de omgevingsvisie beoordeeld op de impact op de fysieke leefomgeving.

Figuur 1.1 De ligging van de gemeente Veendam

1.2 Doel van de strategische impactbeoordeling

De Strategische impactbeoordeling heeft als doel om het omgevingsbelang mee te wegen bij de besluitvorming rondom de omgevingsvisie. De te maken keuzes voor de omgevingsvisie worden in de strategische impactbeoordeling beoordeeld op de impact op de leefomgeving. Op basis daarvan doet de strategische impactbeoordeling aanbevelingen in het kader van het omgevingsbelang. De strategische impactbeoordeling is daarmee ondersteunend aan het besluitvormingsproces rondom de omgevingsvisie. De informatie vanuit de strategische impactbeoordeling is in het visievormingsproces op verschillende momenten ingebracht, bijvoorbeeld bij het maken van keuzes, bij het aanscherpen van de keuzes en uitwerken van de afwegingskaders.

De keuzes voor de omgevingsvisie zijn vormgegeven als botsproeven. Per botsproef zijn verschillende alternatieven ontwikkeld. Elk alternatief is afzonderlijk beoordeeld op de impact op de fysieke leefomgeving. Deze beoordeling draagt bij aan de afweging van de alternatieven en helpt daarmee de gemeente Veendam bij het maken van keuzes voor de omgevingsvisie. Nadat het college van B&W haar beleidsvoorkeur heeft aangegeven per botsing, is ook de concept-omgevingsvisie als geheel beoordeeld in de strategische impactbeoordeling.

1.3 Proces naar de omgevingsvisie

Bij het opstellen van de omgevingsvisie hebben bewoners, bedrijven en andere partijen kunnen meedenken over de inhoud van de visie. Hieronder is beschreven hoe het proces naar de omgevingsvisie is ingestoken.

Vorbereiding

Ter voorbereiding van het participatieproces is geïnventariseerd waar de gemeente nu staat. Vragen die hierbij centraal stonden zijn onder andere: Hoe ziet de gemeente eruit? Welk beleid kent de gemeente? Welke nieuwe ontwikkelingen komen er op ons af? Dit is verwerkt in factsheets over het beleid en in de leefomgevingsfoto. Daarmee is in beeld gebracht voor welke belangrijke opgaven en uitdagingen Veendam staat.

Wijkprikker

De mening en bijdrage van de inwoners van Veendam is een belangrijk onderdeel voor het opstellen van de omgevingsvisie. Om informatie op te halen bij bewoners over wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van Veendam is de wijkprikker opgesteld. Tussen 25 maart en 1 mei 2021 kon de wijkprikker ingevuld worden. Eerst werden twee algemene vragen gesteld: Waar ben jij trots op als je denkt aan Veendam? En wat zou volgens jou de leefomgeving van Veendam nog mooier, beter of gezonder maken? Vervolgens konden de deelnemers prikkers plaatsen op een kaart om per thema of per deelgebied gerichte input te geven voor de omgevingsvisie. In totaal zijn er 500 reacties binnen gekomen via de wijkprikker. Deze informatie is waardevol geweest bij het opstellen van deze omgevingsvisie.

Ontmoetingen met stakeholders

Nadat de informatie door middel van de wijkprikker is opgehaald, zijn verdiepende gesprekken gevoerd met stakeholders. Hierbij waren bijvoorbeeld woningcorporaties, wijkteams en de GGD Groningen aanwezig. Deze ontmoetingen vonden op drie verschillende avonden plaats (18, 19 en 20 mei 2021). Tijdens de eerste avond stonden de thema's ondernemen, buitengebied en energie

centraal. Op de tweede avond is gesproken over de thema's wonen en bereikbaarheid. De derde ontmoeting stond in het teken van de thema's sport, recreatie, leefbaarheid en gezondheid.

Tijdens deze avonden werden vragen gesteld zoals bijvoorbeeld: Hoe ziet het buitengebied van Veendam er in 2040 uit? En wat vindt u goed en wat mist u aan de woonkwaliteit in Veendam? Aan de hand van dergelijke vragen konden de deelnemers digitaal stickers/geeltjes plakken met hun mening of input voor de omgevingsvisie.

Botsingen en keuzes maken

Alle opbrengsten uit de wijkprikkers en de ontmoetingen met stakeholders zijn meegenomen in het verdere proces. Deze uitkomsten zijn naast het huidige beleid en de huidige staat van de leefomgeving gezet. Zo werd duidelijk dat er botsingen ontstaan, omdat niet alles tegelijkertijd of in dezelfde ruimte gerealiseerd kan worden. Deze botsingen zijn in kaart gebracht en besproken met het college van burgemeester en wethouders (6 juli 2021). Daarbij zijn ook de impactbeoordelingen van alternatieven voor deze botsingen (zoals in dit rapport is uitgewerkt) meegenomen. Deze informatie is verwerkt in keuzebladen (zie bijlage 1). Op basis van de beschikbare informatie heeft het college haar voorkeur uitgesproken. Deze beleidsvoorkeuren zijn verwerkt in de concept-omgevingsvisie. De uiteindelijke keuze over de omgevingsvisie wordt door de gemeenteraad gemaakt in de vorm van vaststelling.

Besluitvorming en zienswijzen

Dit heeft geresulteerd in een (ontwerp-)omgevingsvisie in de vorm van een website: <https://omgevingsvisie.veendam.nl>. De ontwerp-omgevingsvisie heeft samen met de ontwerp-strategische impactbeoordeling ter inzage gelegen van 21 september t/m 30 oktober 2021, waarbij iedereen in staat is gesteld om zienswijzen in te dienen. Na de terinzagelegging is de omgevingsvisie aangepast naar aanleiding van de binnengekomen zienswijzen. De definitieve omgevingsvisie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad van Veendam.

1.4 Leeswijzer

De strategische impactbeoordeling is opgebouwd uit 10 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 zijn de deelgebieden en botsproeven beschreven. Deze botsproeven zijn de keuzes die gemaakt moeten worden voor de omgevingsvisie. De botsproeven en de deelgebieden vormen de input voor de strategische impactbeoordeling. Vervolgens is in hoofdstuk 3 toegelicht hoe de beoordeling in de strategische impactbeoordeling is opgebouwd en welk beoordelingskader daarvoor is gehanteerd. In de hoofdstukken 4 tot en met 8 zijn de botsproeven beoordeeld. Vervolgens is in hoofdstuk 9 een overzicht gegeven van de beleidsvoorkeuren die het college van B&W heeft uitgesproken op basis van deze botsproeven. Hierbij is onderzocht of de beleidsvoorkeuren in samenhang zijn met elkaar. In hoofdstuk 10 is de omgevingsvisie als geheel beoordeeld. Daarin worden kansen en risico's benoemd voor de gehele visie en worden aanbevelingen gedaan voor nadere uitwerking van de omgevingsvisie, of de doorwerking in programma's en het omgevingsplan.

2 De botsproeven

In het kader van de omgevingsvisie is informatie opgehaald door middel van een analyse van het huidige beleid, de leefomgevingsfoto, de wijkprikker en verschillende ontmoetingen met stakeholders. Door deze informatie bij elkaar te brengen is duidelijk geworden dat bepaalde belangen en/of wensen met elkaar botsen, bijvoorbeeld doordat ze tegenstrijdig zijn of er te weinig fysieke ruimte is om alle belangen te verwezenlijken. Dit is het geval bij 7 botsingen.

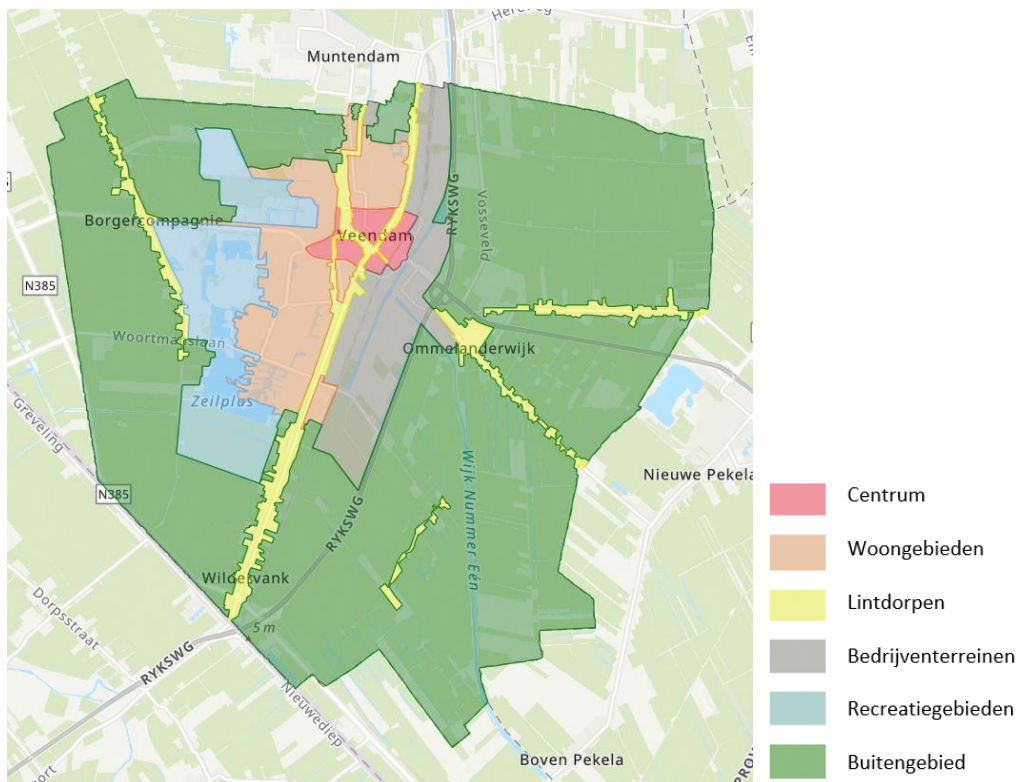
Voor deze botsingen zijn botsproeven opgesteld. Hierin worden twee of meer alternatieven afgewogen. Op basis van de opgehaalde informatie en de impactbeoordeling, zoals weergegeven in deze strategische impactbeoordeling, zijn deze botsingen voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van Veendam. Hen is gevraagd om voor deze botsproeven een beleidsvoorkeur uit te spreken, die verwerkt is in de concept-omgevingsvisie.

De botsproeven zijn gekoppeld aan een deelgebied waar de botsproef betrekking op heeft. In dit hoofdstuk is eerst beschreven welke deelgebieden in de gemeente Veendam te onderscheiden zijn. Vervolgens is beschreven hoe de botsproeven tot stand zijn gekomen. Tot slot is de inhoud van de botsproeven kort toegelicht.

2.1 Beschrijving van de deelgebieden

In de omgevingsvisie zijn zes deelgebieden opgenomen (zie figuur 2.1). Het betreft de volgende gebieden:

- **Centrum:** dit deelgebied bestaat uit het kernwinkelgebied van Veendam en omliggende woonwijken. Het centrum wordt gekenmerkt door een breed aanbod aan activiteiten, zoals historie, winkelen, sporten, horeca, werken en wonen.
- **Woongebieden:** in de woongebieden wordt voornamelijk gewoond, maar er zijn ook verschillende voorzieningen te vinden. De woongebieden worden onderscheiden in drie wijken: Veendam-Noord, Sorghvliet en Buitenwoel. Een deel van Wildervank valt ook onder de woongebieden.
- **Lintdorpen:** de lintdorpen worden gekenmerkt door een langgerekte structuur langs een kanaal en worden omgeven door een open landschap. In de gemeente liggen de volgende lintdorpen: Borgercompagnie, een deel van Wildervank, Bareveld, Wildervanksterdallen, Ommelanderwijk en Zuidwending.
- **Bedrijventerreinen:** de bedrijventerreinen liggen langs de N33 en het A.G. Wildervanckkanaal. Op de bedrijventerreinen zijn verschillende soorten bedrijven gevestigd. In het noorden en zuiden zijn zwaardere industrieën te vinden, terwijl rond het station en de oprit van de N33 juist bedrijvigheid is gevestigd, zoals kantoren, groothandels en autobedrijven.
- **Recreatiegebieden:** de recreatiegebieden worden gekenmerkt door veel groen en water. Daarnaast zijn er ook veel recreatieve voorzieningen te vinden, zoals sportvelden, de zeilplas Langebosch, een golfterrein, een strand en zwemplas, een watersportcentrum en een manage.
- **Buitengebied:** het buitengebied van Veendam wordt gekenmerkt door een open karakter doordat een groot deel van het gebied een agrarische functie heeft. Daarnaast vindt er mijnbouw plaats (gas- en zoutwinning en de opslag van gas) en wordt duurzame energie opgewerkt (zowel zonne- als windenergie).

Figuur 2.1 De deelgebieden binnen de gemeente Veendam

Deze gebieden zijn ten behoeve van de visie opgesteld. Per deelgebied is onderzocht welke vraagstukken (botsingen) er spelen. Dit heeft geleid tot één of twee botsingen per deelgebied. In de volgende paragraaf is beschreven hoe de botsingen tot stand zijn gekomen. Daarna is een overzicht gegeven van de botsingen die in deze strategische impactbeoordeling centraal staan.

2.2 Totstandkoming van de botsproeven

In paragraaf 1.2 is beschreven hoe er met het participatieproces informatie is opgehaald over de wensen en belangen die spelen in de gemeente. Naast dit participatieproces is het huidige beleid van de gemeente Veendam geanalyseerd. De gemeente heeft hiervoor 19 factsheets opgesteld voor verschillende thema's zoals detailhandel, duurzaamheid, erfgoed en archeologie, gezondheid, verkeer en vervoer. Op elke factsheet staan de doelen, middelen en beoogde beleidseffecten beschreven. Daarnaast is ook per factsheet een doorkijk gegeven naar ontwikkelingen, kansen en bedreigingen waar in de toekomst rekening mee gehouden moet worden.

Naast de beleidsanalyse is een leefomgevingsfoto opgesteld. Deze leefomgevingsfoto geeft een beeld van de huidige staat van de fysieke leefomgeving van de gemeente Veendam. Hiervoor is gebruik gemaakt van openbare kaartmateriaal en cijfermatige gegevens. De leefomgevingsfoto is online te raadplegen via: <https://leefomgevingsfoto.anteagroup.nl/veendam>.

De informatie uit het participatieproces, de beleidsanalyse en de leefomgevingsfoto zijn door de gemeente, in samenwerking met Antea Group, samengebracht. Per gebied is een overzicht ontstaan van de resultaten. Hieruit werd duidelijk dat er botsingen ontstaan omdat niet alles tegelijkertijd of in dezelfde ruimte gerealiseerd kon worden. Dit heeft geleid tot 7 botsproeven. Over deze botsproeven heeft het college op 6 juli 2021 haar beleidsvoorkeuren over de botsproeven uitgesproken. Daarbij is alle opgehaalde informatie voorgelegd aan de hand van keuzebladen (zie bijlage 1). Deze voorkeuren zijn verwerkt in de concept-omgevingsvisie tot integrale ambities.

2.3 Beschrijving van de botsproeven

Hieronder is per botsproef beschreven welke keuze gemaakt moet worden in het kader van de omgevingsvisie. De keuzes hebben betrekking op de deelgebieden die in paragraaf 2.1 zijn beschreven. Voor de bedrijventerreinen is geen botsing opgesteld omdat hiervoor in het verleden al afwegingen zijn gemaakt. De uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen zijn daarom direct in de omgevingsvisie opgenomen. Deze keuze is wel meegenomen in hoofdstuk 10 waarin de omgevingsvisie als geheel is beoordeeld. .

Gehele gemeente

1. Levendigheid. Uit het participatieproces is naar voren gekomen dat de behoefte bestaat voor meer levendigheid in Veendam. Men vindt dat er niet voor iedere doelgroep voldoende voorzieningen zijn. Leegstand van het centrum draagt niet bij aan een prettig verblijfsklimaat. Tegelijkertijd heeft Veendam al een breed voorzieningenaanbod. Waar moet de gemeente op inzetten om de levendigheid te verbeteren?
2. Woningbouwopgave. Veendam heeft een woningbouwopgave die door middel van inbreiding ingevuld kan worden. Moet de gemeente daarnaast ook inzetten op de regionale vraag naar woningen? Zo ja, dan moet gezocht worden naar uitbreidingslocaties en een afweging gemaakt worden welke locatie het meest geschikt is.

Centrum en woongebieden

3. Groen vs. wonen. De woningbouwopgave door middel van inbreiding heeft ruimte nodig binnen het bestaand gebied. Tegelijkertijd bestaat de wens om verder te vergroenen, om zo de identiteit als parkstad te versterken en in te zetten op klimaatadaptatie. Beide opgaven vragen ruimte. Hoe verhouden deze opgaven zich tot elkaar?

Recreatiegebieden

4. Uitbreidingsmogelijkheden recreatiegebieden. Om het aanbod aan recreatievoorzieningen te vergroten en de regionale functie van de recreatiegebieden te versterken, bestaan binnen de gemeente ideeën om de recreatiegebieden uit te breiden. Is dit wenselijk, en zo ja, welke locaties zijn hiervoor geschikt?

Lintdorpen

5. Voorzieningen in de lintdorpen. De lintdorpen hebben te maken met het verlies van voorzieningen. Moet de gemeente een actieve rol pakken om (maatschappelijke) voorzieningen in de lintdorpen te behouden?
6. Functiewijzigingen leegstaande panden. Als gevolg van schaalvergroting in de landbouw, stoppende bedrijven en veranderingen in bedrijfsvoeringen komen agrarische panden leeg te staan. Moet de gemeente nieuwe invullingen (zoals wonen, recreatie of zorg)

toestaan in deze panden om verloedering te voorkomen, ook als daarmee de agrarische aard van het gebied verloren gaat?

Buitengebied

7. Mijnbouwlocaties. In het buitengebied zijn verschillende mijnbouwlocaties te vinden. Op dit moment bestaat de mogelijkheid voor woningbouw in de nabijheid van de zoutwinningslocatie aan de Nedmagweg. Moeten deze mogelijkheden uitgebreid worden naar bijvoorbeeld energie- of recreatiefuncties of moet de ruimte behouden blijven voor de woningbouwopgave?

3 Aanpak van de strategische impactbeoordeling

3.1 Opbouw van de de strategische impactbeoordeling

In de hoofdstukken 4 t/m 8 zijn de botsproeven beoordeeld. Daarbij zijn per botsproef de volgende aspecten beschreven:

- Een korte toelichting van de botsproef waaruit duidelijk wordt welke keuze gemaakt moet worden.
- De relevante informatie met betrekking tot de botsproef. Deze informatie is afkomstig uit het huidig beleid, de leefomgevingsfoto en het participatieproces. Hieruit volgt een beschrijving van de referentiesituatie.
- Impactbeoordeling van de alternatieven. Dit bestaat uit een beoordeling (in de vorm van een dashboard (zie paragraaf 3.3.2) en een toelichting.

Na de sessie met het college (6 juli 2021) zijn hoofdstuk 9 en 10 geschreven. In hoofdstuk 9 is onderzocht of de uitgesproken beleidsvoorkeuren in samenhang zijn met elkaar door na te gaan of er tegenstrijdigheden bestaan, of dat de voorkeuren elkaar juist kunnen versterken. Vervolgens is in hoofdstuk 10 de omgevingsvisie al geheel beoordeeld.

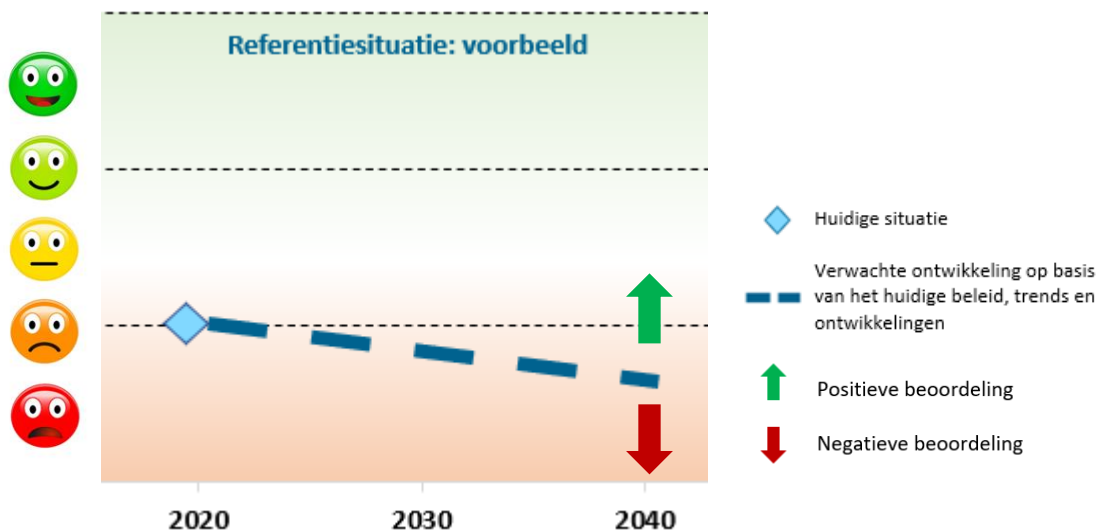
3.2 Beoordelingsmethode

De beoordelingen in deze strategische impactbeoordeling geven het effect weer van keuzes en ontwikkelingen in de omgevingsvisie: zorgt de omgevingsvisie ervoor dat de leefomgeving van Veendam zich positief of negatief zal ontwikkelen? Per botsproef zijn de verschillende alternatieven beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie om inzichtelijk te maken wat de effecten van een keuze zijn (zie hoofdstuk 4 t/m 8).

3.2.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie is de situatie in 2040, de doorkijkperiode van de omgevingsvisie, bij voortzetting van het huidige beleid en bestaande trends en ontwikkelingen. Een voorbeeld van een relevante ontwikkeling is klimaatverandering. De leefomgeving van 2040 ziet er anders uit doordat droogte en hevige regenval vaker voorkomt.

De referentiesituatie bestaat dus uit een optelling van de huidige staat van de leefomgeving, het huidige beleid en trends en ontwikkelingen. Dit is gevisualiseerd in onderstaand figuur. De referentiesituatie is per botsproef voor de relevante aspecten kort beschreven.

Figuur 3.1 Visualisatie van een referentiesituatie

3.3 Het beoordelingskader

De alternatieven van elke botsproef zijn apart beoordeeld op de impact die de alternatieven hebben op de fysieke leefomgeving. Bij deze beoordeling wordt gebruik gemaakt van een integraal beoordelingskader dat bestaat uit vier domeinen van de fysieke leefomgeving: gezondheid en veiligheid, omgevingskwaliteit, wonen en sociaal, en economie en bereikbaarheid. Per domein is een beoordeling gegeven naar gelang de verwachte impact van een alternatief ten opzichte van de referentiesituatie. In de volgende paragraaf is beschreven welke criteria per domein gehanteerd zijn.

3.3.1 Vier domeinen

In onderstaande tabel is aangegeven welke aspecten onder de vier domeinen vallen. Vervolgens is toegelicht wanneer een positieve dan wel negatieve beoordeling is gegeven.

Tabel 3.1 Overzicht van aspecten per domein

Gezondheid en veiligheid	Omgevingskwaliteit	Wonen en sociaal	Economie en bereikbaarheid
Milieu (geluid, lucht, geur, etc.)	Natuur en biodiversiteit	Wonen	Economie en werkgelegenheid
Gezondheidsbescherming & Gezondheidsbevordering (zoals bewegen en sporten)	Historisch kapitaal	Sociale aspecten	Bereikbaarheid
Veiligheid	Klimaatadaptatie		
	Bodem, water en ondergrond		

NB: Het aspect energietransitie is niet opgenomen in het beoordelingskader omdat de gemeente geen opgave heeft vanuit de RES en geen nieuwe keuzes maakt ten opzichte van de recent ontwikkelde Zonnevisie.

Gezondheid en veiligheid

Het eerste domein is 'gezondheid en veiligheid'. Op dit domein treden positieve effecten op als sprake is van een afname van milieuhinder die optreedt door bijvoorbeeld luchtverontreiniging of geluidemissies. Daarnaast zijn er positieve effecten als de gezondheid van inwoners wordt beschermd door middel van de inrichting van de fysieke leefomgeving. Wanneer een maatregel leidt tot een omgeving die (meer) bijdraagt aan het stimuleren van gezond gedrag, zoals sport en bewegen, wordt eveneens een positieve beoordeling gegeven. Tot slot wordt het voorkomen van ongevallen en mitigeren van veiligheidsrisico's positief beoordeeld.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven als de keuze leidt tot een toename van verontreiniging en/of hinder, van gezondheidseffecten en/of van veiligheidsrisico's. Ook wanneer een keuze ongezond gedrag stimuleert of leidt tot toename van risico's voor kwetsbare groepen is dit aanleiding voor een negatieve beoordeling.

Omgevingskwaliteit

Het tweede domein is 'omgevingskwaliteit'. Op dit domein treden positieve effecten op als een maatregel bijdraagt aan een toekomstbestendig natuurlijk systeem, waarbij de fysieke leefomgeving is afgestemd op de aanwezige functie(s) en het klimaat. Maatregelen waarmee verstoring van processen - als gevolg van klimaatverandering - wordt voorkomen worden positief beoordeeld. Daarnaast wordt een positieve beoordeling gegeven als een bijdrage wordt geleverd aan (de kwaliteit van) ecologische verbindingzones en biodiversiteitsherstel. Tot slot wordt een positieve beoordeling gegeven als de keuze leidt tot meer omgevingskwaliteit. Die kwaliteiten kunnen betrekking hebben op landschap, cultuurhistorie, archeologie, ondergrond, water, natuur en biodiversiteit.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven wanneer de keuze bijdraagt aan toename van risico's als gevolg van klimaatverandering, zoals droogtestress, hittestress en wateroverlast. Ook bij aantasting van historisch en landschappelijk kapitaal of van het opnamevermogen van het natuurlijke milieu. Hieronder valt ook de afname van kwaliteit en/of omvang van natuur- en groengebieden en als er geen kwaliteitsherstel mogelijk is voor leefgebieden van soorten en/of

migratie van soorten tussen natuurgebieden. Wanneer (andere) aanwezige waarden in de fysieke leefomgeving worden aangetast wordt eveneens een negatieve beoordeling gegeven. Tot slot is de aantasting van de (relatieve) kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen en ecosystemendiensten een reden voor een negatieve beoordeling.

Wonen en sociaal

Het derde domein betreft 'wonen en sociaal' en bevat maatschappelijke aspecten van de fysieke leefomgeving. Een positieve beoordeling wordt gegeven als een maatregel leidt tot een betere afstemming van de woningmarkt op de behoefte. Dit kan zowel een kwantitatieve (aantal woningen) bijdrage zijn als kwalitatief (type woningen). Ook keuzes die bijdragen aan de levendigheid, sociale cohesie en een passende voorzieningenniveau worden positief beoordeeld.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven wanneer een keuze leidt tot scheve verhoudingen op de woningmarkt of een onvoldoende voorzieningenniveau. Ook wanneer keuzes leiden tot verlies van sociaal kapitaal en sociale cohesie wordt dit negatief beoordeeld.

Economie en bereikbaarheid

Het laatste domein is 'economie en bereikbaarheid'. Een positieve beoordeling wordt gegeven als een keuze bijdraagt aan een toekomstbestendige economie, met banen die passen bij het arbeidspotentieel en opleidingen die passen bij de vacatures. Daarnaast leiden keuzes die economische groei bevorderen tot een positieve beoordeling. Wanneer een keuze zorgt voor een betere bereikbaarheid van woon- en werklocaties wordt eveneens positief beoordeeld. Hierbij wordt gekeken naar verschillende vervoersmiddelen, zoals autoverkeer, fiets- en wandelverkeer en het openbaar vervoer.

Een negatieve beoordeling wordt gegeven wanneer de toekomst van belangrijke economische sectoren in gevaar wordt gebracht en wanneer keuzes leiden tot knelpunten in de bereikbaarheid van woon- en werklocaties.

3.3.2 Dashboard en beoordelingsmethode

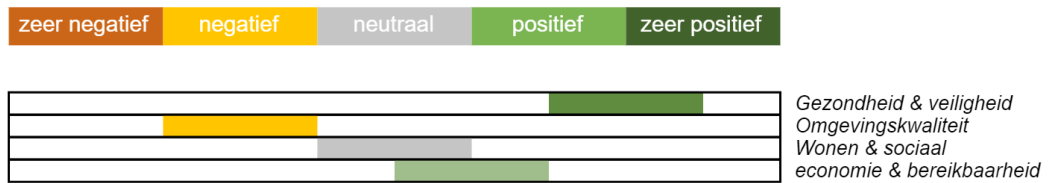
Op basis van de bovenstaande domeinen is elk alternatief van een botsproef afzonderlijk beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. De beoordeling is gegeven op basis van expert judgement. Hierbij wordt aan elk domein een waarde verbonden volgens onderstaande scorebalk. De score kan variëren van zeer negatief tot zeer positief. Positieve en negatieve beoordelingen worden gegeven aan de hand van de beschrijving in de voorgaande paragraaf. Het verschil tussen een positieve (of negatieve) en een zeer positieve (of zeer negatieve) beoordeling is relatief. Een extremere beoordeling wordt gegeven wanneer een alternatief op meerdere aspecten significante effecten veroorzaakt. Een neutrale beoordeling wordt toegekend als het betreffende alternatief niet zorgt voor een verandering in de referentiesituatie op het betreffende domein. Dit betekent dat de referentiesituatie (dus de verwachte situatie in 2040) blijft bestaan. Daarmee kan de situatie in 2040 slechter zijn dan de huidige situatie. Indien dit het geval is, is bij de neutrale beoordeling aangegeven welke negatieve trends niet gekeerd worden of welke positieve trends niet worden versterkt.

Tabel 3.2 Scorebalk die gebruikt is bij de beoordeling van de alternatieven

De beoordelingen zijn gevisualiseerd in dashboards. Met deze dashboards kunnen de alternatieven met elkaar vergeleken worden, wat de gemeente helpt bij het maken van keuzes voor de omgevingsvisie. Een voorbeeld van een dashboard is hieronder weergegeven.

Voorbeeld

Figuur 3.2 Voorbeeld van een dashboard

4 Afwegingen voor de gemeente als geheel

4.1 Afweging 1: Levendigheid

Algemene toelichting

Uit de participatie blijkt dat een aantal inwoners vindt dat de levendigheid in Veendam verbeterd kan worden. Als oorzaak wordt bijvoorbeeld genoemd dat de leegstaande panden bijdragen aan een minder aantrekkelijk centrum en dat er meer voorzieningen gewenst zijn, bijvoorbeeld horeca in het centrum en evenementen in het Borgerswold. Daarnaast is in het participatieproces door verschillende inwoners aangegeven dat er niet voor iedere doelgroep voldoende voorzieningen aanwezig zijn. Met name jongeren vinden dat er relatief weinig te beleven is. Uit de leefomgevingsfoto blijkt echter dat er in Veendam veel verschillende typen voorzieningen aanwezig zijn. Zo zijn in het Borgerswold veel verschillende typen recreatievoorzieningen te vinden en is er een groot aanbod aan sportvoorzieningen en -verenigingen alsmede het nieuwe sport- en spel concept bij het Leer en Sportpark. Dit leidt tot het volgende discussiepunt:

Hoe moet de levendigheid in Veendam worden verbeterd?

- A. Veendam beschikt over voldoende mogelijkheden voor een levendige gemeente. De gemeente richt zich voornamelijk op betere communicatie/promotie zodat de huidige mogelijkheden beter benut worden.
- B. De gemeente zet actief in op het creëren van meer levendigheid, ook als dit meer overlast voor omwonenden veroorzaakt. Levendigheid kan bijvoorbeeld gestimuleerd worden door nieuwe voorzieningen te realiseren of de mogelijkheden voor horeca en evenementen te verruimen. Deze nieuwe voorzieningen moeten passen bij de vraag, zodat er voor alle doelgroepen (niet alleen voor jongeren, maar bijvoorbeeld ook voor ouderen) voldoende mogelijkheden ontstaan.

Relevante informatie

- Huidig beleid: Het huidige horecabeleid biedt in de huidige situatie hooguit ruimte voor beperkte uitbreiding. Daarnaast wordt horeca geconcentreerd in gebieden, met name nachthoreca. Dit wordt gedaan om overlast van geluid voor omwonenden te beperken. Daarnaast wordt in het huidige beleid met betrekking tot voorzieningen geen onderscheid gemaakt tussen kleinere kinderen en jongeren.
- Leefomgevingsfoto: In Veendam zijn voorzieningen aanwezig, echter is geen detailinformatie beschikbaar over hoe deze voorzieningen worden ervaren door de verschillende doelgroepen en hoe het huidige aanbod past bij de behoefte.
- Participatie: Inwoners van Veendam geven aan dat zij levendigheid belangrijk vinden, zowel in het centrum als in het Borgerswold. Er bestaat daarnaast de behoefte aan meer reuring in het centrum. Zo ervaren bewoners een gebrek aan ontmoetingsplekken, een gebrek aan uitgaansgelegenheden/horeca. Dit kan tevens bijdragen aan het terugdringen van de leegstand in winkelpanden. Daarnaast is bij de participatie door inwoners aangegeven dat er meer aandacht nodig is voor jongeren. Er wordt overlast ervaren door jongeren. Een gebrek van o.a. horecavoorzieningen, terrassen en uitgaansgelegenheden kan hier invloed op hebben, maar ook speel- en ontmoetingsplekken moeten meer

gevarieerd worden ingericht zodat deze meer ruimte bieden voor zowel jonge kinderen als voor jongeren.

Referentiesituatie

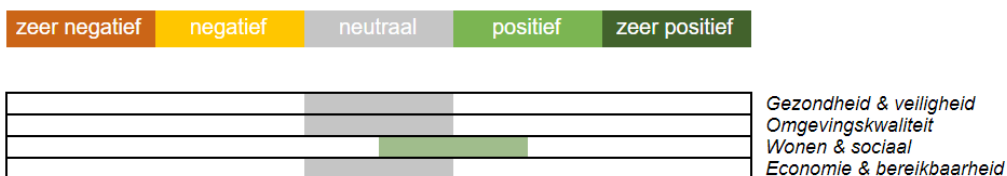
Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 met het huidige voorzieningenniveau en waarin de huidige beperkingen (om overlast te voorkomen) voor (nacht)horeca zijn voortgezet.

4.1.1 *Alternatief A: Voldoende voorzieningen voor levendigheid, maar betere communicatie over bestaande mogelijkheden*

Het promoten van bestaande voorzieningen kan bijdragen aan de bekendheid en het gebruik van deze voorzieningen en kan daarmee een positieve impact hebben op het woon- en sociaal klimaat van Veendam. Maar dan moet wel duidelijk zijn dat de bestaande voorzieningen passen bij de vraag van de verschillende doelgroepen. Dat is op dit moment nog niet bekend en zou moeten worden geïnventariseerd. Jongeren geven aan andere voorzieningen te willen, maar eerst moet duidelijk worden welke voorzieningen passen bij deze doelgroep. Daarnaast heeft de gemeente Veendam, net als een groot deel van Nederland, te maken met een vergrijzende bevolking, hierdoor verandert de vraag naar ontmoetingsplekken. De vraag naar meer (toegankelijke) ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen neemt toe. Een betere communicatie van de huidige voorzieningen voorziet niet of niet direct in deze veranderende vraag. Dit resulteert in 'slechts' een licht positieve beoordeling op het domein wonen & sociaal.

Er worden geen effecten verwacht op de domeinen gezondheid & veiligheid, omgevingskwaliteit en economie & bereikbaarheid.

Betere communicatie over bestaande mogelijkheden

4.1.2 *Alternatief B: Inzet op meer levendigheid*

Inzet op meer levendigheid door meer mogelijkheden te bieden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten (zoals ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte en bij voorzieningen zoals horeca of evenementen) draagt positief bij aan een goed woon- en sociaal klimaat. Dit resulteert in een positief effect op het domein wonen & sociaal.

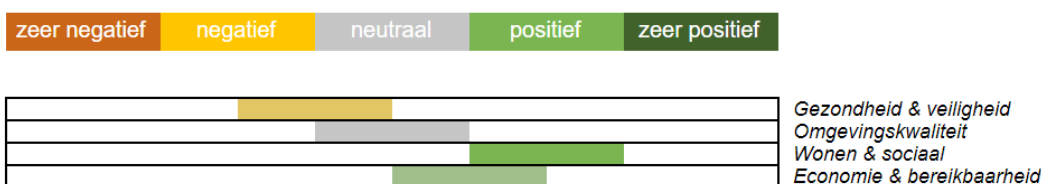
Meer levendigheid is ook goed voor het menselijk welzijn. Er ontstaan meer mogelijkheden voor ontmoetingen en ontspanning wat kan leiden tot positieve effecten op de mentale gezondheid.

Daar staat tegenover dat meer ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte en meer voorzieningen (bijvoorbeeld horeca, evenementen) kunnen zorgen voor meer geluid. Met name in de avonden kan dit als overlast worden ervaren door omwonenden. Handhaving en informatievoorziening (waar, hoe vaak) zijn belangrijke factoren voor de mate van overlast die bewoners kunnen ervaren. Dit geldt ook voor de veiligheid, door een toename van alcoholgebruik kan de veiligheid worden beïnvloed. Met goede informatievoorziening en handhaving (met name wanneer overlast regelmatig optreedt) kunnen de negatieve effecten voor het domein gezondheid en veiligheid worden beperkt. Per saldo leidt dit tot een licht negatieve beoordeling op het domein gezondheid en veiligheid.

In principe worden geen effecten verwacht op het domein omgevingskwaliteit. Echter bestaat de mogelijkheid om nieuwe ontmoetingsmogelijkheden te combineren met groen. Door meer groen toe te voegen kunnen positieve effecten ontstaan met betrekking tot biodiversiteit (vergroting van het leefgebied voor soorten) en klimaatadaptatie (door het verkoelend effect van groen op warme dagen en een betere infiltratie van hemelwater in de bodem). Door ontmoetingsmogelijkheden in een groene omgeving te realiseren kunnen positieve effecten op het domein omgevingskwaliteit gecreëerd worden.

Door levendigheid te stimuleren zullen meer mensen naar Veendam getrokken worden. Hierdoor ontstaat een beter vestigingsklimaat en meer draagvlak voor winkels, horeca en andere voorzieningen. Dit kan bijdragen om de leegstand in het centrum te verminderen. Hier zit echter ook een keerzijde aan. Wanneer meer mensen naar Veendam getrokken worden zal het (auto)verkeer toenemen. Dit kan leiden tot drukte op de weg of onvoldoende parkeermogelijkheden. Deze positieve effecten op de economie en de (licht) negatieve effecten op verkeer leiden gezamenlijk tot een lichte positieve beoordeling op het domein economie & bereikbaarheid. De effecten kunnen positiever uitvallen wanneer ingezet wordt op duurzame vormen van mobiliteit (zoals fietsen, wandelen en het openbaar vervoer) waardoor de verkeerstoename verspreid wordt over verschillende vervoersmiddelen.

Inzet op meer levendigheid

4.2 Afweging 2: Woningbouwopgave

Algemene toelichting

Op dit moment ligt er een opgave voor 700 extra woningen in de komende 10 jaar (periode 2020-2030). Voor deze woningbouwopgave wordt er op dit moment van uitgegaan dat dit gerealiseerd kan worden door middel van inbreiding. Er moet echter rekening gehouden worden met een mogelijk grotere vraag naar woningen. In dit geval zal gekeken moeten worden naar uitbreidingslocaties. Daarnaast is de verwachting dat de komende decennia vervanging van woningen in bestaande wijken ook zal vragen om meer ruimte voor woonfuncties. De vraag is welke locaties hiervoor geschikt zijn. Hiervoor worden 4 locaties afgewogen. De volgende keuzes liggen voor:

- A. De gemeente bouwt de komende 20 jaar alleen voor de huidige prognose (circa 700 extra woningen door middel van inbreiding).
- B. De gemeente bouwt de komende 20 jaar voor een grotere prognose waarvoor uitbreidingslocaties benodigd zijn. Hiervoor worden de volgende uitbreidingslocaties verkend:
 - i. Buitenwoel
 - ii. Ten zuiden van Langebosch
 - iii. Achter Borgercompagnie (grofweg ten zuiden van de Veendammerweg en ten noorden van de vaarverbinding).
 - iv. Ommelanderwijk

Figuur 4.1 De potentiële uitbreidingslocaties voor woningbouw

Relevante informatie

- Huidig beleid: Het huidige beleid is gericht op de woonbehoefte van de gemeente Veendam afgestemd op de woningbouwprognoses. Daarnaast wordt inbreiding en wonen boven winkels en transformatie van winkels naar woningen gestimuleerd door middel van de woonvisie 2019-2023 (2019). Er zijn in het huidige beleid geen uitbreidingslocaties aangewezen. De locatie bij Buitenwoel was in het verleden wel beoogd voor woningbouw, maar dit is als gevolg van de crisis (2008) niet van de grond gekomen. Deze locatie is nog steeds beoogd als woningbouwlocatie. Onderdeel hiervan zijn de ontwikkeling van drie eilanden; Bastioneiland, Dijkeneiland en Golfeiland, die reeds zijn opgenomen in een bestemmingsplan voor ontwikkeling. Voor de locaties Dijkeneiland-Noord en Golfeiland-Noord zijn deze bestemmingen teruggedraaid.
- Leefomgevingsfoto: Ondanks dat er geen grote veranderingen in de bevolkingsaantallen worden verwacht (3,9% krimp in de periode 2020-2040), staat Veendam voor zowel een kwalitatieve als kwantitatieve woningbouwopgave. Dit komt door vergrijzing en het feit dat huishoudens steeds kleiner worden (meer een- en tweepersoonshuishoudens). Hierdoor is er de komende jaren meer vraag naar levensloopbestendige woningen en betaalbare woningen voor starters. Participatie: Er is door een aantal inwoners aangegeven dat er voldoende animo bestaat voor nieuwe woningen in Veendam, ook in regionaal verband. Er bestaat met name vraag naar betaalbare (huur)woningen voor starters, levensloopbestendige woningen en woon(zorg)groepen. Zo kwam in de ontmoetingen met stakeholders naar voren dat woonvormen zoals Knarrenhof goed ontvangen worden en dat hier meer vraag naar is.

Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin 700 extra woningen door middel van inbreiding zijn gerealiseerd. Daarmee is inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn als er naast inbreiding ook voor uitbreiding gekozen wordt. Om inzichtelijk te maken welke effecten de inbreiding teweegbrengt is een aparte impactbeoordeling uitgewerkt (zie paragraaf 5.1).

4.2.1 *Alternatief A: De gemeente bouwt de komende 20 jaar alleen voor de huidige prognose (circa 700 woningen door middel van inbreiding)*

Wanneer niet gekozen wordt voor uitbreiding vinden geen wezenlijke veranderingen plaats op het gebied van gezondheid en veiligheid. Dit is als neutraal beoordeeld.

Indien niet gekozen wordt voor uitbreidingslocaties blijft het open karakter van het buitengebied behouden. Daarmee wordt de huidige situatie in stand gehouden, wat resulteert in een neutrale beoordeling op het domein omgevingskwaliteit.

Door middel van inbreiding kan worden voorzien in de woningbehoefte van Veendam. Door niet voor uitbreidingslocaties te kiezen komt de woningbouwopgave in het kader van de bevolkingsprognose niet in gevaar. Dit leidt tot een neutrale beoordeling op het domein wonen & sociaal. De huidige bevolkingsprognoses laten zien dat de komende 10 jaar (2020-2030) behoefte is aan ruim 700 woningen. Na 2030 bestaat er geen toenemende woningbehoefte.

. Door niet in te zetten op uitbreidingslocaties kan eventuele leegstand van woningen voorkomen worden indien de bevolkingsaantallen lager uitvallen dan verwacht.

Door inbreiding van woningen zal het inwoners niet groeien, omdat de extra woningen nodig zijn voor de groei in het aantal huishoudens. Huishoudens worden gemiddeld immers steeds kleiner. Er worden daarom geen effecten verwacht op de economie van Veendam. Dit resulteert in een neutrale beoordeling voor het domein economie en bereikbaarheid.

We zetten niet in op uitbreidingslocaties

zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief

Gezondheid & veiligheid
Omgevingskwaliteit
Wonen & sociaal
Economie & bereikbaarheid

4.2.2 Alternatief B1: Inzet op uitbreidingslocatie Buitenwoel

Een uitbreidingslocatie biedt mogelijkheden om de openbare ruimte zodanig in te richten dat gezondheid bevordert wordt. Bijvoorbeeld door middel van voldoende ontmoetingsmogelijkheden, sport- en speelvoorzieningen. Naastgelegen woongebieden, zoals de Gildenbuurt, kunnen profiteren van deze mogelijkheden. Daarnaast zijn er op deze locatie geen wezenlijke aandachtspunten met betrekking tot gezondheidsbescherming (zoals mogelijke geluidsoverlast) of externe veiligheid. Dit leidt tot een positieve beoordeling op het domein gezondheid & veiligheid.

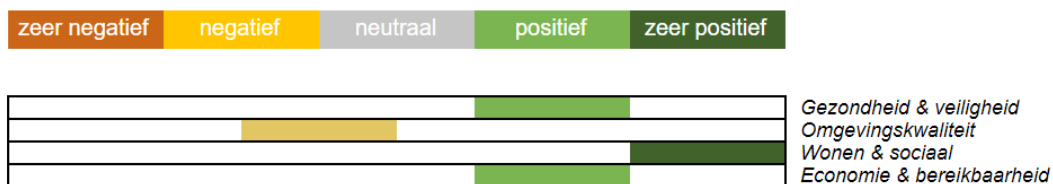
Uitbreiding in het buitengebied kan ten koste gaan van bestaande landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden. Dit leidt tot een licht negatieve beoordeling op het domein omgevingskwaliteit. Het gebied heeft te maken met bodemdaling als gevolg van zoutwinning. Dit is een aandachtspunt bij de bouw van eventuele woningen. Aangezien dit nu ook al het geval is leidt dit niet tot veranderingen t.o.v. de referentiesituatie.

Verder zijn er op de locatie Buitenwoel op voorhand geen wezenlijke belemmeringen of aandachtspunten (beschermd natuurgebieden, monumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht e.d.) te benoemen. De aanwezige archeologische verwachtingswaarde vraagt om nader archeologisch onderzoek bij eventuele verdere uitwerking. Hetzelfde geldt voor de inpassing in de landschappelijke waarden en het rekening houden met ecologische waarden.

Met de potentiële woningbouw in Buitenwoel wordt het woningaanbod binnen de gemeente vergroot. Door woningtypen te realiseren waar vraag naar is zal een bijdrage geleverd worden aan zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave. Ook bevordert dit de doorstroming op de woningmarkt. Naast de woningvraag vanuit de gemeente Veendam kan ook een bijdrage geleverd worden aan de regionale vraag naar woningen. Tot slot worden nieuwe bewoners naar Veendam getrokken, waarmee het draagvlak voor voorzieningen kan worden verbeterd. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid als gevolg. Het domein wonen en sociaal is daarom zeer positief beoordeeld.

Door het woningaanbod te vergroten zal het aantal inwoners in de gemeente groeien, wat leidt tot meer aanbod van arbeidskrachten en meer draagvlak voor detailhandel. Dit verbetert het vestigingsklimaat van Veendam met positieve economische effecten als gevolg. Door de uitbreiding zal wel agrarisch areaal uit gebruik worden genomen, deze effecten wegen echter niet dusdanig op tegen de grotere economische effecten als gevolg van de uitbreiding. Daarnaast kunnen uitbreidingslocaties zodanig ingericht worden dat duurzame mobiliteitsvormen gestimuleerd worden, zoals fietsen, wandelen en waar mogelijk openbaar vervoer. Daarmee wordt de mobiliteitstransitie bevorderd. Toch zullen nieuwe woningen ook meer autoverkeer genereren. Door de ligging van de locatie wordt meer verkeer verwacht in omliggende woongebieden. Dit resulteert in 'slechts' een positieve beoordeling op het domein economie & bereikbaarheid.

Potentiële uitbreidingslocatie Buitenwoel

4.2.3 Alternatief B2: Inzet op uitbreidingslocatie Langebosch

Een uitbreidingslocatie biedt mogelijkheden om de openbare ruimte zodanig in te richten dat gezondheid bevorderd wordt. Bijvoorbeeld door middel van voldoende ontmoetingsmogelijkheden, sport- en speelvoorzieningen. Daarnaast zijn er op deze locatie geen aandachtspunten met betrekking tot gezondheidsbescherming (zoals mogelijke geluidsoverlast) of externe veiligheid. Daarom leidt het positieve effect ten aanzien van gezondheidsbevordering tot een positieve beoordeling.

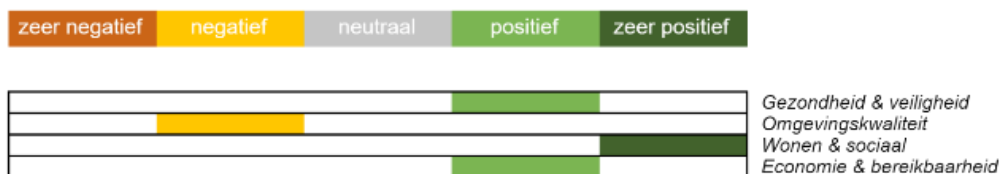
Uitbreiding in het buitengebied kan ten koste gaan van bestaande landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden. Woningbouw ten zuiden van Langebosch kan ten koste gaan van landschappelijke waarden, met name het open landschap en de zichtlijnen vanuit Wildervank en Borgercompagnie. Wel kan er aangesloten worden op de bebouwing van Wildervank of Veendam waardoor het effect op het landschap enigszins beperkt blijft. Er zijn op de locatie ten zuiden van Langebosch verder op voorhand geen wezenlijke belemmeringen of aandachtspunten (beschermd natuurgebieden, monumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht e.d.). De aanwezige archeologische verwachtingswaarde vraagt om nader archeologisch onderzoek bij eventuele verdere uitwerking. De mogelijke aantasting van omgevingswaarden in combinatie met de aantasting van het open landschap resulteert in een negatieve beoordeling voor het domein omgevingskwaliteit.

Met de potentiële woningbouw ten zuiden van Langebosch wordt het woningaanbod binnen de gemeente vergroot. Door woningtypen te realiseren waar vraag naar is zal een bijdrage geleverd worden aan zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave. Ook bevordert dit de

doorstroming op de woningmarkt. Naast de woningvraag vanuit de gemeente Veendam kan ook een bijdrage geleverd worden aan de regionale vraag naar woningen. Tot slot worden nieuwe bewoners naar Veendam getrokken, waarmee het draagvlak voor voorzieningen kan worden verbeterd. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid als gevolg. Het domein wonen en sociaal is daarom zeer positief beoordeeld.

Door het woningaanbod te vergroten zal het aantal inwoners in de gemeente groeien, wat leidt tot meer aanbod van arbeidskrachten en meer draagvlak voor detailhandel. Dit verbetert het vestigingsklimaat van Veendam met positieve economische effecten als gevolg. Door de uitbreiding zal wel agrarisch areaal uit gebruik worden genomen, deze effecten wegen echter niet dusdanig op tegen de grotere economische effecten als gevolg van de uitbreiding. Daarnaast kunnen uitbreidingslocaties zodanig ingericht worden dat duurzame mobiliteitsvormen gestimuleerd worden, zoals fietsen, wandelen en waar mogelijk het openbaar vervoer. Daarmee wordt de mobiliteitstransitie bevorderd. Toch zal ook meer autoverkeer gegenereerd worden waardoor knelpunten in de bereikbaarheid niet uit te sluiten zijn. Met name op de C.W. Lubbersstraat (richting de N33) kunnen knelpunten ontstaan in de doorstroming. Echter zal dit niet leiden tot extra verkeersgeneratie in bestaande woongebieden (in tegenstelling tot de locatie Buitenwoel). Het domein is daarom tussen positief beoordeeld.

Potentiële uitbreidingslocaties Langebosch

4.2.4 Alternatief B3: Inzet op uitbreidingslocatie Borgercompagnie

Een uitbreidingslocatie biedt mogelijkheden om de openbare ruimte zodanig in te richten dat gezondheid bevorderd wordt. Bijvoorbeeld door middel van voldoende ontmoetingsmogelijkheden, sport- en speelvoorzieningen. Er zijn op deze locatie geen aandachtspunten met betrekking tot gezondheidsbescherming (zoals mogelijke geluidsoverlast) maar wel met betrekking tot externe veiligheid. In het gebied liggen namelijk meerdere aardgasleidingen en de gaswinningslocatie aan de Woortmanslaan. Het realiseren van woningbouw op deze locatie zal het groepsrisico voor ongevallen met gevaarlijke stoffen vergroten. Afhankelijk van het afschalen/van het gas af gaan kan dit aspect minder relevant worden. Echter is lastig in te schatten wanneer en in welke mate dit gaat gebeuren. Deze effecten leiden daarom gezamenlijk tot een licht negatieve beoordeling op het domein gezondheid en veiligheid.

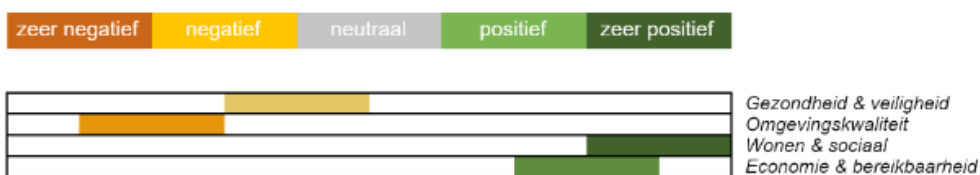
Uitbreiding in het buitengebied kan ten koste gaan van bestaande landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden. Woningbouw achter Borgercompagnie kan ten koste gaan van landschappelijke waarden, met name het open

landschap en de zichtlijnen vanuit Borgercompagnie. Daarnaast kan weinig tot niet aangesloten worden op bestaande bebouwing, waardoor de landschappelijke effecten van dit alternatief zeer duidelijk zichtbaar zullen zijn. Er zijn op de locatie achter Borgercompagnie verder op voorhand geen wezenlijke belemmeringen of aandachtspunten (beschermde natuurgebieden, monumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht e.d.). De aanwezige archeologische verwachtingswaarde vraagt om nader archeologisch onderzoek bij eventuele verdere uitwerking. De mogelijke aantasting van omgevingswaarden in combinatie met de aantasting van het open landschap met beperkte mogelijkheden om aan te sluiten bij de bestaande bebouwing resulteert in een negatieve tot zeer negatieve beoordeling op het domein omgevingskwaliteit.

Met de potentiële woningbouw achter Borgercompagnie wordt het woningaanbod binnen de gemeente vergroot. Door woningtypen te realiseren waar vraag naar is zal een bijdrage geleverd worden aan zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave. Ook bevordert dit de doorstroming op de woningmarkt. Naast de woningvraag vanuit de gemeente Veendam kan ook een bijdrage geleverd worden aan de regionale vraag naar woningen. Tot slot worden nieuwe bewoners naar Veendam getrokken, waarmee het draagvlak voor voorzieningen kan worden verbeterd. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid als gevolg. Dit leidt tot een zeer positieve beoordeling van het domein wonen & sociaal.

Door het woningaanbod te vergroten zal het aantal inwoners in de gemeente groeien, wat leidt tot meer aanbod van arbeidskrachten en meer draagvlak voor detailhandel. Dit verbetert het vestigingsklimaat van Veendam met positieve economische effecten als gevolg. Door de uitbreiding zal wel agrarisch areaal uit gebruik worden genomen, deze effecten wegen echter niet dusdanig op tegen de grotere economische effecten als gevolg van de uitbreiding. Daarnaast kunnen uitbreidingslocaties zodanig ingericht worden dat duurzame mobiliteitsvormen gestimuleerd worden, zoals fietsen, wandelen en waar mogelijk het openbaar vervoer. Daarmee wordt de mobiliteitstransitie bevorderd. Toch zal ook meer autoverkeer gegenereerd worden waardoor knelpunten in de bereikbaarheid niet uit te sluiten zijn.

Potentiële uitbreidingslocatie Borgercompagnie

4.2.5 *Alternatief B4: Inzet op uitbreidingslocatie Ommelandervijk*

Een uitbreidingslocatie biedt mogelijkheden om de openbare ruimte zodanig in te richten dat gezondheid bevorderd wordt. Bijvoorbeeld door middel van voldoende ontmoetingsmogelijkheden, sport- en speelvoorzieningen. Bewoners van Ommelandervijk kunnen van dergelijke nieuwe voorzieningen profiteren. Deze locatie heeft twee aandachtspunten ten aanzien van gezondheid en veiligheid. Ten eerste de aanwezigheid van een hoogspanningsleiding. Het is nog onduidelijk wat de gezondheidseffecten zijn van wonen in de nabijheid van een hoogspanningsleiding. Volgens internationaal onderzoek kan dit met name de kans op gezondheidsrisico's bij kinderen vergroten. Daarnaast zijn er meerdere gasleidingen in het gebied aanwezig, deze zijn echter wel geclusterd. Het realiseren van woningbouw op deze locatie zal het groepsrisico voor ongevallen met gevaarlijke stoffen vergroten. De positieve effecten met betrekking tot gezondheidsbevordering wegen niet op tegen de negatieve effecten op gezondheidsbescherming, waardoor een negatieve beoordeling.

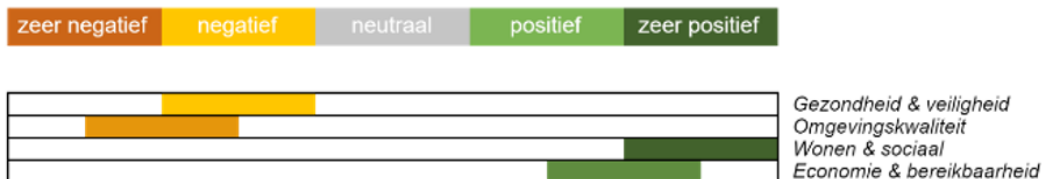
Uitbreiding in het buitengebied kan ten koste gaan van bestaande landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden. Woningbouw bij Ommelandervijk kan ten koste gaan van landschappelijke waarden, met name het open landschap en de zichtlijnen vanuit Ommelandervijk. Daarnaast kan weinig tot niet aangesloten worden op bestaande bebouwing, waardoor de landschappelijke effecten van dit alternatief zeer duidelijk zichtbaar zullen zijn. Er zijn op de locatie Ommelandervijk verder op voorhand geen wezenlijke belemmeringen of aandachtspunten (beschermd natuurgebieden, monumenten, beschermd stads- en dorpsgezicht e.d.). De aanwezige archeologische verwachtingswaarde vraagt om nader archeologisch onderzoek bij eventuele verder uitwerking. De mogelijke aantasting van omgevingswaarden in combinatie met de aantasting van het open landschap met beperkte mogelijkheden om aan te sluiten bij de bestaande bebouwing resulteert in een negatieve tot zeer negatieve beoordeling op het domein omgevingskwaliteit.

Met de potentiële woningbouw bij Ommelandervijk wordt het woningaanbod binnen de gemeente vergroot. Door woningtypen te realiseren waar vraag naar is zal een bijdrage geleverd worden aan zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave. Ook bevordert dit de doorstroming op de woningmarkt. Naast de woningvraag vanuit de gemeente Veendam kan ook een bijdrage geleverd worden aan de regionale vraag naar woningen. Tot slot worden nieuwe bewoners naar Veendam getrokken, waarmee het draagvlak voor voorzieningen kan worden verbeterd. Dit heeft positieve effecten op de leefbaarheid als gevolg. Dit leidt tot een zeer positieve beoordeling voor het domein wonen & sociaal.

Door het woningaanbod te vergroten zal het aantal inwoners in de gemeente groeien, wat leidt tot meer aanbod van arbeidskrachten en meer draagvlak voor detailhandel. Dit verbetert het vestigingsklimaat van Veendam met positieve economische effecten als gevolg. Door de uitbreiding zal wel agrarisch areaal uit gebruik worden genomen, deze effecten wegen echter niet dusdanig op tegen de grotere economische effecten als gevolg van de uitbreiding. Daarnaast kunnen uitbreidingslocaties zodanig ingericht worden dat duurzame mobiliteitsvormen gestimuleerd worden, zoals fietsen, wandelen en waar mogelijk het openbaar vervoer. Daarmee

wordt de mobiliteitstransitie bevorderd. Toch zullen nieuwe woningen ook meer autoverkeer genereren. Door de goede ontsluiting van Ommelanderswijk is het realiseren van extra ontsluitingswegen voor de realisatie van een woonwijk niet benodigd, deze kan rechtstreeks worden aangesloten op de Tonckelweg. Dit resulteert in een positieve tot zeer positieve beoordeling op het domein economie & bereikbaarheid.

Potentiële uitbreidingslocaties Ommelanderswijk

4.2.6 Vergelijking van locaties

Hieronder is een overzicht van de beoordelingen gegeven. In de tabel zijn daarnaast aandachtspunten weergegeven die specifiek voor de locatie gelden, om zo de verschillen tussen de locaties te verduidelijken. De aandachtspunten die voor alle locaties gelden (bijvoorbeeld de mogelijkheid om met de inrichting van de openbare ruimte gezondheid te stimuleren of de archeologische verwachtingswaarde) zijn hierin niet tekstueel opgenomen.

Figuur 4.2 Vergelijking van mogelijke uitbreidingslocaties

	Buitenwoel	Ten zuiden van Langebosch	Achter Borgercompagnie	Ten zuiden van Ommelanderswijk
Gezondheid & veiligheid			Aandachtspunten veiligheid i.v.m. gasleidingen	Gezondheids- en veiligheidsrisico's i.v.m. gasleidingen en hoogspanningsverbindingen
Omgevingskwaliteit		Aantasting open landschap, maar wel aansluiting huidige bebouwing mogelijk	Aantasting open landschap, aansluiting op huidige bebouwing lastig	Aantasting open landschap, aansluiting op huidige bebouwing lastig
Wonen en sociaal				
Economie en bereikbaarheid	Meer verkeer in in omliggende woongebieden	Geen extra verkeer in bestaande woonwijken	Geen extra verkeer in bestaande woonwijken, maar wel mogelijk knelpunten in doorstroming op de C.W. Lubbersstraat.	Goede ontsluiting van Ommelanderswijk waardoor extra ontsluiting niet benodigd is voor aanleg woonwijk

5 Afweging in het centrum en de woongebieden

5.1 Afweging 3 Groen vs. wonen

Algemene toelichting

In de wijkprikker hebben bewoners aangegeven dat het centrum relatief versteend is en dat er behoefte is aan meer groen. Dit is ook door verschillende stakeholders tijdens de ontmoetingen aangegeven. Daarnaast komt dit ook uit de leefomgevingsfoto naar voren: in het centrum is relatief weinig groen te vinden, waardoor de kans op wateroverlast en/of hittestress hier groter is dan andere delen van de gemeente. In de woongebieden is meer groen en water. In het participatieproces hebben verschillende inwoners aangegeven dat er desondanks behoefte is aan meer groen in de directe woonomgeving. Om meer groen te realiseren is ruimte nodig in het centrum en de woongebieden. Tegelijkertijd staat de gemeente voor een woningbouwopgave. Deze opgave betreft ten minste 700 woningen door middel van inbreiding. Ook hiervoor is ruimte nodig. De vraag is hoe deze vergroeningsopgave zich verhoudt tot de woningbouwopgave.

- A. De gemeente zet in op de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiding en accepteren dat dit mogelijk leidt tot afname van groen en klimaatadaptatie. Want er is hebben al voldoende groen.
- B. De gemeente zet in op de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiding, maar alleen als dit niet ten koste gaat van afname van groen en klimaatadaptatie. Hierbij wordt geaccepteerd dat de woningbouwopgave niet volledig wordt gehaald, want als Veendam zich wil (blijven) profileren als Parkstad is groen essentieel.

Relevante informatie

- Huidige beleid: Op dit moment ligt er een woningbouwopgave voor 700 extra woningen in de komende 10 jaar (periode 2020-2030). Voor deze woningbouwopgave wordt op dit moment uitgegaan van 700 woningen door middel van inbreiding. In het centrum en de woongebieden wordt ruimte gezocht voor deze woningbouwopgave door middel van inbreiding. Hiervoor zijn inbreidingslocaties op het oog. Daarnaast wordt in het centrum ingezet op het gebruik van bestaande ruimtes voor wonen (stimuleren van wonen boven winkels en de transformatie van leegstaande winkelpanden naar woningen).
- Leefomgevingsfoto: In het centrum van Veendam is relatief weinig groen. Hierdoor is de kans op hittestress en wateroverlast in het centrum hoger dan in andere delen van de gemeente. In de woongebieden ligt het percentage groen en water hoger. Wel zijn er verschillen per wijk, zo is het aandeel groen en water in Veendam-Noord lager dan in Sorghvliet.
- Participatie: Zowel inwoners als stakeholders geven aan dat er behoefte is aan meer groen in de directe woonomgeving, bijvoorbeeld door het centrum en particuliere tuinen te vergroenen. Tijdens de ontmoetingen is dit door een stakeholder geconcretiseerd: er zijn meer schaduwplekken nodig in het centrum.

Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin 700 nieuwe woningen door middel van inbreiding zijn toegevoegd op de reeds bekende inbreidingslocaties. Daarnaast komen in 2040 als gevolg van klimaatverandering hevige regenval en warme dagen vaker voor. Dit maakt onderdeel uit van de referentiesituatie.

5.1.1 *Alternatief A: Inzet op woningbouwopgave met mogelijke afname van groen en klimaatadaptief vermogen*

Het realiseren van de woningbouwopgave van 700 woningen waardoor dit mogelijk kan leiden tot een afname van groen en klimaatadaptatie wordt licht negatief beoordeeld voor het domein 'gezondheid en veiligheid'. Deze beoordeling is gegeven omdat in dit alternatief de verhouding verhard oppervlak toeneemt terwijl het percentage groen afneemt. Dit kan effecten hebben voor de gezondheid van inwoners doordat de kans op hittestress toeneemt. Het effect op het aspect 'gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering' is licht negatief omdat in Veendam veel groen aanwezig is waardoor de toename van het hitte-eiland en daarmee de kans op hittestress niet significant negatief is, maar wel wordt beïnvloed. Op de overige aspecten 'milieu' en 'veiligheid' geen effect. De beoordeling is daarom licht negatief.

Het alternatief zorgt (mogelijk) voor een afname van groen en beperkt de ruimte voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte. Het domein 'omgevingskwaliteit' is daarom tussen zeer negatief en negatief beoordeeld. Door de afname van groen kan de mate van biodiversiteit in de woongebieden afnemen, er komt meer druk op het resterende groen waardoor de kwaliteit van de natuur en de biodiversiteit kunnen verminderen. Dit leidt tot een negatief effect op het aspect 'natuur en biodiversiteit'. Ook het aspect klimaatadaptatie wordt met dit alternatief negatief beïnvloed. Naast dat er minder ruimte beschikbaar is voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte, door de afname van groen en water neemt het oppervlak aan verharding toe. Dit leidt tot een grotere druk op de resterende openbare ruimte voor het opvangen van intense neerslag, waardoor de kans op ontwateringsproblemen toeneemt. Ook neemt het stedelijk-hitte eiland effect door de toename van verharding toe.

Het geheel inzetten op de woningopgave maakt dat de woningbouwopgave gehaald wordt zoals deze was beoogd. Het alternatief heeft geen extra effect op de woningbouwopgave deze blijft gelijk aan de referentiesituatie. Het domein 'wonen en sociaal' is daarom neutraal beoordeeld.

Het inzetten het realiseren van de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiden met mogelijke afname van groen en klimaatadaptief vermogen heeft geen effect op het domein 'economie en bereikbaarheid'. Dit domein is daarom neutraal beoordeeld.

Woningbouwopgave voor groen en klimaatadaptatie

5.1.2 *Alternatief B: Inzetten op woningbouwopgave alleen wanneer dit niet zorgt voor een afname van groen en klimaatadaptief vermogen*

Het realiseren van de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiding, met als voorwaarde dat dit niet ten koste mag gaan van groen en klimaatadaptatie, een licht positief effect op het domein ‘gezondheid en veiligheid’. Het uitgangspunt in dit alternatief is dat er voldoende ruimte beschikbaar blijft voor groen en klimaatadaptieve maatregelen waardoor er minder kans is op gezondheidsrisico’s door hittestress en er meer ruimte is om buiten te kunnen bewegen. Het alternatief heeft geen effect op de aspecten milieu en veiligheid, en is daarom licht positief beoordeeld.

Het bieden van voldoende ruimte voor groen en klimaatadaptieve oplossingen in de openbare ruimte is het uitgangspunt van dit alternatief. Inbreiding is niet mogelijk wanneer dit ten koste gaat van de beschikbare ruimte voor groen en klimaatadaptatie. Dit biedt kansen voor het de groen ontwikkeling en het verbeteren van het klimaatadaptief vermogen in de woongebieden van Veendam. Het alternatief is daarom positief beoordeeld voor het domein ‘omgevingskwaliteit’.

De keuze om inbreiding niet mogelijk te maken wanneer dit ten koste gaat van de beschikbare ruimte voor groen en klimaatadaptatie gaat ten koste van het behalen van de woningbouw opgave. Er is waarschijnlijk minder ruimte beschikbaar om invulling te geven aan de woningbouw opgave. Deze wordt daardoor in dit alternatief waarschijnlijk niet gehaald. Het is niet in te schatten hoeveel woningen wel of niet gerealiseerd kunnen worden. Het effect op het domein wonen en sociaal is daarom licht negatief beoordeeld.

Het alternatief heeft geen effect op het domein ‘economie en bereikbaarheid’, en is daarom neutraal beoordeeld.

Woningbouwopgave niet ten kosten van groen en klimaatadaptatie

6 Afweging in de recreatiegebieden

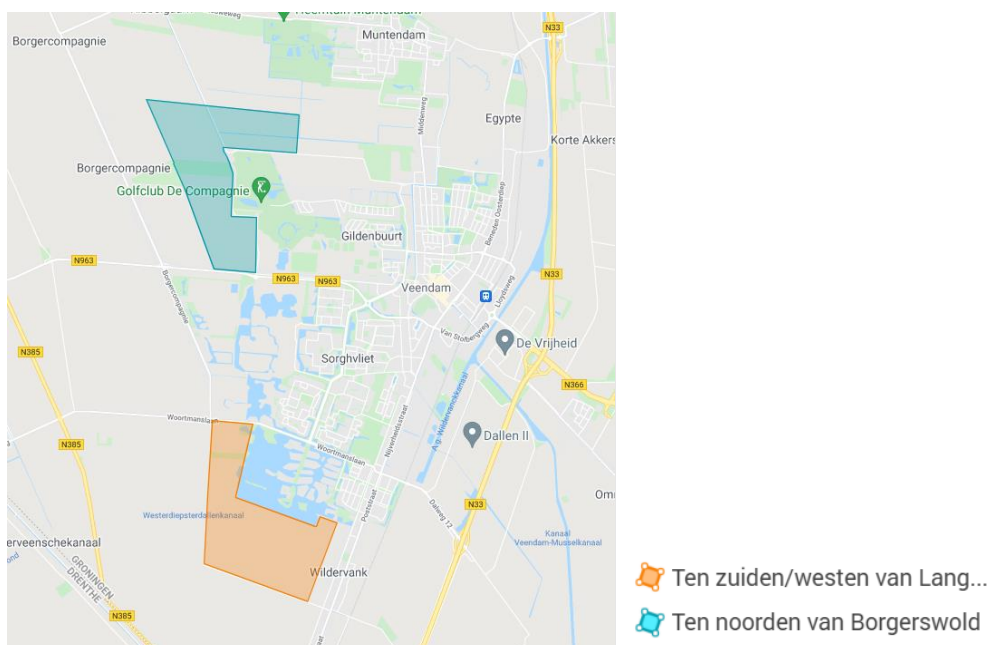
6.1 Afweging 4: Uitbreidingsmogelijkheden recreatiegebieden

Algemene toelichting

Om het recreatieaanbod in de gemeente Veendam te vergroten bestaan binnen de gemeente ideeën om de recreatiegebieden uit te breiden. Hiervoor zijn enkele mogelijk geschikte locaties in beeld, namelijk ten zuiden en westen van Langebosch en ten westen en noorden van Borgerswold. Om een eventuele uitbreiding te realiseren zal landbouwgrond omgevormd moeten worden naar groen en/of water. Voor de locatie ten westen van Borgerswold geldt dat hier een voormalige vuilnisbelt te vinden is. In het participatieproces is door verschillende inwoners aangegeven dat er behoefte is aan meer recreatiemogelijkheden (met name voor bepaalde doelgroepen, zoals jongeren). Daarnaast wordt de aanwezigheid van groen en water in Veendam gewaardeerd. Er is daarnaast behoefte aan beter onderhoud van de bestaande voorzieningen en meer overnachtingsmogelijkheden (bv. een camping).

De vraag is of uitbreiding van de gebieden noodzakelijk is, of dat het huidige aanbod volstaat. Indien uitbreiding gewenst is, kan een nadere keuze gemaakt worden over de locatie. Dit leidt tot de volgende vraag: is uitbreiding van de recreatiegebieden gewenst en zo ja, waar?

- Veendam heeft voldoende recreatieve voorzieningen. Er wordt niet ingezet op uitbreiding van de recreatiegebieden.
- De recreatiegebieden worden uitgebreid aan de zuid- en westzijde van Langebosch om meer recreatieve voorzieningen te realiseren.
- De recreatiegebieden worden uitgebreid ten noorden en westen van het Borgerswold om meer recreatieve voorzieningen te realiseren.

Figuur 6.1 De potentiële uitbreidingslocaties voor recreatie

Relevante informatie

- Huidig beleid: een eventuele uitbreiding is nog niet in het beleid opgenomen
- Leefomgevingsfoto: de beoogde uitbreidingslocaties hebben op dit moment een agrarische invulling. In het Borgerswold is een groot aanbod aan recreatieve voorzieningen te vinden, bijvoorbeeld de zeilplas Langebosch, een strand en zwemplas, het watersportcentrum, een manege, een kinderboerderij, volkstuinten, een MTB route en verschillende wandel- en fietspaden.
- Participatie: Inwoners geven aan dat er behoefte is aan meer recreatiemogelijkheden. Hierbij zijn geen suggesties voor uitbreiding van het gebied naar voren gekomen. Verschillende inwoners en stakeholders geven aan dat zij de huidige voorzieningen waarderen. Er is daarnaast behoefte aan beter onderhoud van de bestaande voorzieningen en meer overnachtingsmogelijkheden (bv. camping en/of bed & breakfast).

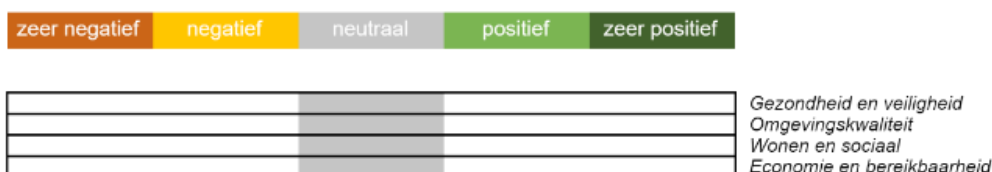
Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin het huidige beleid is voortgezet. Aangezien Veendam nog geen beleid heeft met betrekking tot een eventuele uitbreiding van de recreatiegebieden is de omvang van de gebieden in de referentiesituatie hetzelfde als in de huidige situatie.

6.1.1 *Alternatief A: Geen uitbreiding recreatiegebieden*

In dit alternatief worden de huidige recreatiegebieden behouden (en onderhouden) en wordt niet ingezet op de uitbreiding hiervan. De situatie blijft daarmee gelijk aan de huidige en referentiesituatie en heeft op geen van de domeinen effect. Alle domeinen zijn daarom neutraal beoordeeld.

Geen uitbreiding recreatiegebieden

6.1.2 *Alternatief B: Uitbreiding van recreatiegebied aan de zuidwestzijde van Langebosch*

Dit alternatief gaat uit van de uitbreiding van het recreatiegebied ten zuidwesten van Langebosch. De uitbreiding van recreatiegebied op deze locatie heeft een licht positief effect op het domein 'gezondheid en veiligheid'. Dit effect is afkomstig van het aspect 'gezondheidsbevordering' doordat er meer mogelijkheden worden geboden om te bewegen. Dit effect is relatief gering, aangezien er al vele mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen in Veendam. Er zijn geen effecten of aandachtspunten met betrekking tot de aspecten milieu en veiligheid, het domein is daarom licht positief beoordeeld.

De uitbreiding van het recreatiegebied richting het zuiden heeft een licht positief effect op het domein 'omgevingskwaliteit'. Door in dit gebied uit te breiden wordt nu nog agrarische grond uit gebruik gehaald. De gronden zullen een meer natuurlijke inrichting krijgen wat positief is voor bodem en water, natuur en de biodiversiteit. Een negatief effect kan echter optreden ten behoeve van het aspect 'historisch kapitaal'. Dit effect treedt op wanneer grondverzet op de meest zuidelijke strook van het beoogde gebied wordt uitgevoerd voor de realisatie van het recreatiegebied. Dit gebied is namelijk aangemerkt als een terrein van hoge archeologische waarde. Er is geen effect op het aspect klimaatadaptatie. De effecten tezamen leiden tot een licht positieve beoordeling van het domein omgevingskwaliteit.

Het uitbreiden van het recreatiegebied heeft weinig tot geen effect op het domein wonen en sociaal. Dit domein is daarom ook neutraal beoordeeld.

De uitbreiding van het recreatiegebied zal leiden tot een afname van het agrarisch areaal. Agrarische bedrijvigheid zal uit dit gebied moeten vertrekken wat een negatief effect kan hebben op de werkgelegenheid en economie. Afhankelijk van de invulling van het recreatiegebied kan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd worden. Dit kan het negatieve effect op de economie door het verlies van landbouwgrond beperken. Het uitbreiden van het recreatiegebied heeft geen effect op de bereikbaarheid. Realisatie van recreatiegebied leidt tot meer verkeer, maar het nieuwe gebied sluit aan op het bestaande, al ontsloten, recreatiegebied. Per saldo is het domein 'economie en bereikbaarheid' licht negatief beoordeeld.

Uitbreiding recreatiegebieden bij Langebosch

6.1.3 *Alternatief C: Uitbreiding van recreatiegebied ten noorden en westen van Borgerswold*

De uitbreiding van de recreatiegebieden ten noorden en westen van Borgerswold heeft een licht positief effect op het domein 'gezondheid en veiligheid'. Deze beoordeling is gegeven omdat er meer mogelijkheden worden geboden om te bewegen, door de uitbreiding van het recreatiegebied. Dit effect is relatief gering, aangezien er al vele mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen in Veendam. Op de aspecten 'milieu' en 'veiligheid' heeft dit alternatief geen effect.

Dit alternatief heeft een licht positief effect op het domein 'omgevingskwaliteit'. Het uitbreiden van het recreatiegebied zorgt voor een mogelijke verbetering van de biodiversiteit doordat agrarische gronden herbestemd worden en er meer natuurlijke invulling aan wordt gegeven. In het gebied is een klein stuk grond aangewezen als archeologisch waardevol gebied, waardoor er 'kans

bestaat op negatieve effecten op archeologie. Het positieve effect voor natuur tegenover de mogelijke risico's op en archeologie zorgt ervoor dat het domein licht positief is beoordeeld.

Het uitbreiden van het recreatiegebied heeft weinig tot geen effect op het domein wonen en sociaal. Dit domein is daarom ook neutraal beoordeeld.

De uitbreiding van het recreatiegebied zal leiden tot een afname van het agrarisch areaal. Agrarische bedrijvigheid zal uit dit gebied moeten vertrekken wat een negatief effect kan hebben op de werkgelegenheid en economie. Afhankelijk van de invulling van het recreatiegebied kan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd worden. Dit kan het negatieve effect op de economie door het verlies van landbouwgrond beperken. Het uitbreiden van het recreatiegebied heeft geen effect op de bereikbaarheid. Realisatie van recreatiegebied leidt tot meer verkeer, maar het nieuwe gebied sluit aan op het bestaande, al ontsloten, recreatiegebied. Per saldo is het domein 'economie en bereikbaarheid' licht negatief beoordeeld.

Uitbreiding recreatiegebieden bij Borgerswold

6.1.4 Vergelijking van locaties

De twee mogelijke uitbreidingslocaties zijn vergelijkbaar met elkaar wat betreft milieueffecten. De locatie ten noorden en westen van het Borgerswold heeft meer gronden met een archeologische verwachtingswaarde dan de locatie ten zuiden van Langebosch, maar dit is geen wezenlijk verschil.

7 Afweging in de lintdorpen

7.1 Afweging 5: Voorzieningen in de lintdorpen

Algemene toelichting

In de verschillende lintdorpen wordt gewoond en gewerkt. Maatschappelijke voorzieningen in de lintdorpen zijn van belang voor een aangenaam woon- en leefklimaat, maar staan onder druk. Het aantal maatschappelijke voorzieningen (zoals scholen, sportvoorzieningen en buurthuizen) in de lintdorpen in het buitengebied neemt af. In de lintstructuren binnen Veendam speelt dit minder of niet. Hoe hiermee kan worden omgegaan is daarom een discussiepunt voor de omgevingsvisie.

- A. De gemeente pakt een faciliterende rol (door middel van flexibele mogelijkheden qua functies en goede bereikbaarheid van voorzieningen) zodat initiatieven opgezet kunnen worden die passend zijn bij de vraag.
- B. De gemeente behoudt het huidige beleid en accepteert dat voorzieningen in de lintdorpen verloren kunnen gaan.

Relevante informatie

- Huidig beleid: In het huidige beleid wordt geen specifieke aandacht besteed aan het behoud van een basisniveau aan maatschappelijke voorzieningen in de lintdorpen.
- Leefomgevingsfoto: vanuit de leefomgevingsfoto komt naar voren dat het voorzieningenniveau in de lintdorpen onder druk staat. Er verdwijnen steeds meer maatschappelijke voorzieningen omdat deze niet meer rendabel zijn. Bewoners vanuit de lintdorpen zijn daardoor steeds meer aangewezen op de voorzieningen in Veendam.
- Participatie: Inwoners geven aan dat zij de aanwezige voorzieningen in de lintdorpen waarderen en van belang achten.

Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin het huidige beleid is voortgezet. In deze situatie is de negatieve trend van het verlies van voorzieningen in de lintdorpen niet gekeerd, waardoor er in deze dorpen minder voorzieningen aanwezig zijn dan nu.

7.1.1 *Alternatief A: Faciliterende rol voor initiatieven passend bij de vraag*

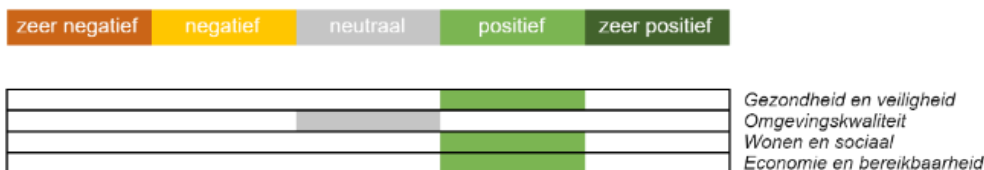
Het faciliteren van passende initiatieven in de lintdorpen heeft een positief effect op het domein gezondheid en veiligheid. Voorzieningen dragen bij aan het welzijn en hebben in het geval van sportvoorzieningen een direct positief effect op de gezondheid.

Het wel of niet faciliteren van passende initiatieven heeft geen effect op het domein omgevingskwaliteit. De aspecten 'natuur en biodiversiteit', 'historisch kapitaal', 'klimaatadaptatie' en 'bodem, water en ondergrond' blijven gelijk aan de huidige situatie. Dit domein is daarom neutraal beoordeeld.

Het faciliteren van initiatieven die passen bij de vraag vanuit de lintdorpen heeft een positief effect op het domein 'wonen en sociaal'. Er blijven door dit alternatief voorzieningen aanwezig in de lintdorpen die daadwerkelijk aansluiten bij de vraag. Dit maakt het woon- en leefklimaat prettig en daardoor het wonen in de lintdorpen aangenamer omdat niet voor alles moet worden uitgeweken naar het centrum van Veendam of omliggende kernen. De maatschappelijke waarde van de voorzieningen heeft ook effect op sociale aspecten, zo bieden deze meer ruimte om te ontmoeten en sociale interactie. Dit leidt tot een positieve beoordeling.

Het alternatief heeft een positief effect op het domein 'economie en bereikbaarheid'. Dit domein is positief beoordeeld omdat het alternatief zowel effect heeft op het aspect 'economie en werkgelegenheid' als op het aspect 'bereikbaarheid'. Afhankelijk van de voorzieningen is er meer werkgelegenheid in de lintdorpen, dit kan zowel op vrijwillige als betaalde basis zijn. Door de voorzieningen meer in de lintdorpen te faciliteren zijn deze ook beter bereikbaar voor de inwoners van het betreffende lintdorp. Daarnaast kan een invulling zijn dat er meer gefaciliteerd wordt op bereikbaarheid waardoor deze tevens wordt bevorderd. Het effect is daarom als positief beoordeeld.

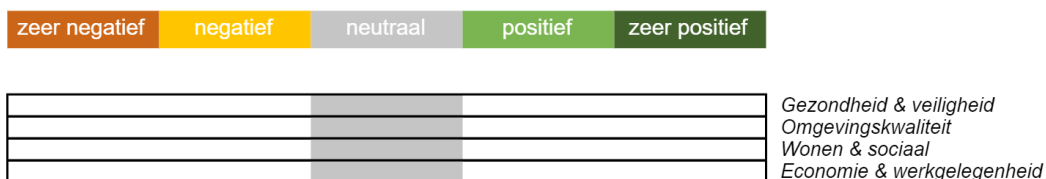
Voorzieningen in de lintdorpen

7.1.2 Alternatief B: Behoud huidig beleid en acceptatie vermindering voorzieningen

Met de voortzetting van het huidige beleid wordt geaccepteerd dat er minder voorzieningen aanwezig zullen zijn in de lintdorpen. Hiermee wordt de referentiesituatie geaccepteerd, wat resulteert in een neutrale beoordeling voor alle domeinen.

Acceptatie minder voorzieningen

Wanneer dit alternatief gekozen wordt, wordt deze negatieve trend niet gekeerd. Het verlies van voorzieningen heeft namelijk verschillende negatieve gevolgen. Zo kunnen sport- en recreatievoorzieningen verdwijnen, waardoor de leefomgeving minder uitnodigt tot beweging dan nu het geval is. Ook kunnen (maatschappelijke) voorzieningen verdwijnen waardoor de leefbaarheid van de lintdorpen achteruitgaat ten opzichte van de huidige situatie. Bewoners zullen

meer aangewezen zijn op de voorzieningen in Veendam of omliggende kernen. Hierdoor gaan ook ontmoetingsmogelijkheden in de lintdorpen verloren, wat kan leiden tot negatieve gevolgen op sociale aspecten (zoals vereenzaming). Tot slot gaat met het verlies van voorzieningen ook een deel van de werkgelegenheid verloren, waardoor men meer op Veendam of omliggende kernen is aangewezen.

7.2 Afweging 6: Functiewijzigingen leegstaande panden

Algemene toelichting

In de lintdorpen en het buitengebied komen agrarische panden leeg te staan door het stoppen van bedrijven, schaalvergroting of een verandering in bedrijfsvoering. Deze leegstaande panden kunnen leiden tot verloedering (of zelfs criminaliteit) en dat maakt de leefomgeving minder aantrekkelijk. De omgang met deze leegstaande panden is daarom een discussiepunt voor de omgevingsvisie.

- A. De gemeente staat nieuwe functies (wonen, verblijven, bedrijvigheid, maatschappelijke functies) toe in leegstaande panden in de lintdorpen als deze functies passen bij de vraag.
- B. De gemeente staat geen nieuwe functies toe in leegstaande panden in de lintdorpen.

Relevante informatie

- Huidig beleid: Het huidige beleid zet in op het behoud van het veenkoloniaal landschap en karakter van het buitengebied en de lintdorpen. De ruimtelijke samenhang staat in deze gebieden centraal. Momenteel zijn er enkel beperkte wijzigingsbevoegdheden voor het college. Zo kunnen voormalige boerderijen worden bestemd voor wonen waarbij slechts één woning gerealiseerd kan worden.
- Leefomgevingsfoto: In Veendam bestaat een vraag naar woningen. Zowel in absolute aantallen als een verandering van het type woning. Huishoudens worden gemiddeld steeds kleiner en ouderen willen steeds langer thuis blijven wonen. Dit vraagt om woningen passend bij de woonwensen.
- Participatie: Door schaalvergroting verliezen boerderijen in de lintdorpen hun functie en komen leeg te staan. Inwoners van Veendam geven aan dat in deze panden nieuwe functies zoals wonen in collectieve woonvormen of appartementen een goede invulling zouden zijn voor deze panden.

Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin het huidige beleid is voortgezet. Dit betekent dat er in 2040 meer panden leegstaan dan nu, met verloedering en een minder aantrekkelijke leefomgeving als gevolg.

7.2.1 *Alternatief A: Nieuwe functies zijn toegestaan in leegstaande panden wanneer zij passen bij de vraag*

Het toestaan van nieuwe functies in leegstaande panden in de lintdorpen die aansluiten en passend zijn bij de vraag heeft een licht positief effect op het domein 'gezondheid en veiligheid'.

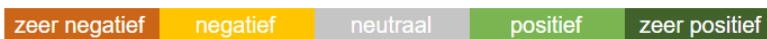
Deze beoordeling is gegeven omdat door het geven van een invulling van leegstaande panden het gevoel van veiligheid positief kan beïnvloeden (want er vindt geen verloedering plaats). Er wordt geen effect verwacht op het aspect milieu. Zelfs wanneer deze panden worden ingevuld met kleinschalige bedrijvigheid, gebeurt dit enkel wanneer dit passend is bij de omgeving en aansluit op de vraag vanuit de lintdorpen. Ook op het aspect ‘gezond gedrag’ heeft dit alternatief geen effect. De beoordeling beperkt zich daarom tot een licht positief effect.

Het alternatief om nieuwe functies toe te staan in leegstaande panden in de lintdorpen heeft een licht positief effect op het domein ‘omgevingskwaliteit’. Doordat er invulling wordt gegeven aan leegstaande panden wordt mogelijk historisch kapitaal behouden en al dan niet versterkt. Wanneer deze panden blijven leegstaan komen zij in verval, dit gaat ten koste van het (mogelijke) historisch kapitaal. Daarnaast kan met het toewijzen van nieuwe functies een invulling worden gegeven aan de klimaatopgave. In hoeverre dit effect merkbaar zal zijn is lastig in te schatten. De beoordeling blijft daarom bij een licht positief effect op het domein ‘omgevingskwaliteit’.

Het toestaan van nieuwe functies zoals wonen, woon-zorgcombinaties of andere verblijfsfuncties in leegstaande panden is tussen positief en zeer positief beoordeeld voor het domein ‘wonen en sociaal’. Het toestaan van deze functies is zowel voor het aspect ‘wonen’ als voor ‘sociale aspecten’ positief. Door invulling te geven aan deze panden middels woningen die aansluiten op de vraag wordt bijgedragen aan de toenemende vraag naar passende woningen (voor zowel starters als senioren) op de woningmarkt. Het invullen van een deel van de panden met woon-zorgcombinaties voor verschillende doelgroepen heeft ook een positief effect op sociale aspecten, zoals sociale inclusiviteit. Hierbij kan gedacht worden aan maatschappelijke functies van panden in samenwerking met preferente regionaal gevestigde partijen en het zorgkantoor. Bij een invulling met bedrijvigheid worden de sociale aspecten in mindere mate beïnvloed, waardoor geen zeer positieve beoordeling is gegeven.

Het toestaan van nieuwe functies die passen bij de vraag heeft een licht positief effect op het domein ‘economie en bereikbaarheid’. Doordat kleinschalige bedrijvigheid, woon-zorg combinaties en andere invullingen die aansluiten bij de vraag worden toegestaan zal de werkgelegenheid in kleine mate toenemen in de lintdorpen. Er is geen effect op de bereikbaarheid van de lintdorpen.

Functiewijzigingen in lintdorpen

	zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief
Gezondheid & veiligheid					
Omgevingskwaliteit					
Wonen & sociaal					
Economie & bereikbaarheid					

7.2.2 *Alternatief B: Nieuwe functies in leegstaande panden blijven niet toegestaan*

Een keuze voor dit alternatief betekent dat het huidige beleid wordt voortgezet en er geen nieuwe functies in de lintdorpen worden toegestaan. Hiermee wordt de referentiesituatie geaccepteerd, wat resulteert in een neutrale beoordeling voor alle domeinen.

Geen nieuwe functies in leegstaande panden

zeer negatief	negatief	neutraal	positief	zeer positief	
					Gezondheid & veiligheid
					Omgevingskwaliteit
					Wonen & sociaal
					Economie & werkgelegenheid

Dit betekent dat er geen nieuwe bestemming gevonden kan worden voor de leegstaande (agrarische) panden. Het gevolg is dat er negatieve effecten op de leefomgeving optreden. Zo kan verloedering van de panden zorgen voor een minder aantrekkelijke woonomgeving dan nu het geval is. Deze panden kunnen hangjongeren of krakers aantrekken, wat mogelijk leidt tot overlast voor omwonenden of het gevoel van veiligheid negatief beïnvloeden. Een andere mogelijkheid is het slopen van de panden. Daarmee kan een eventuele cultuurhistorische waarde van de panden verloren gaan.

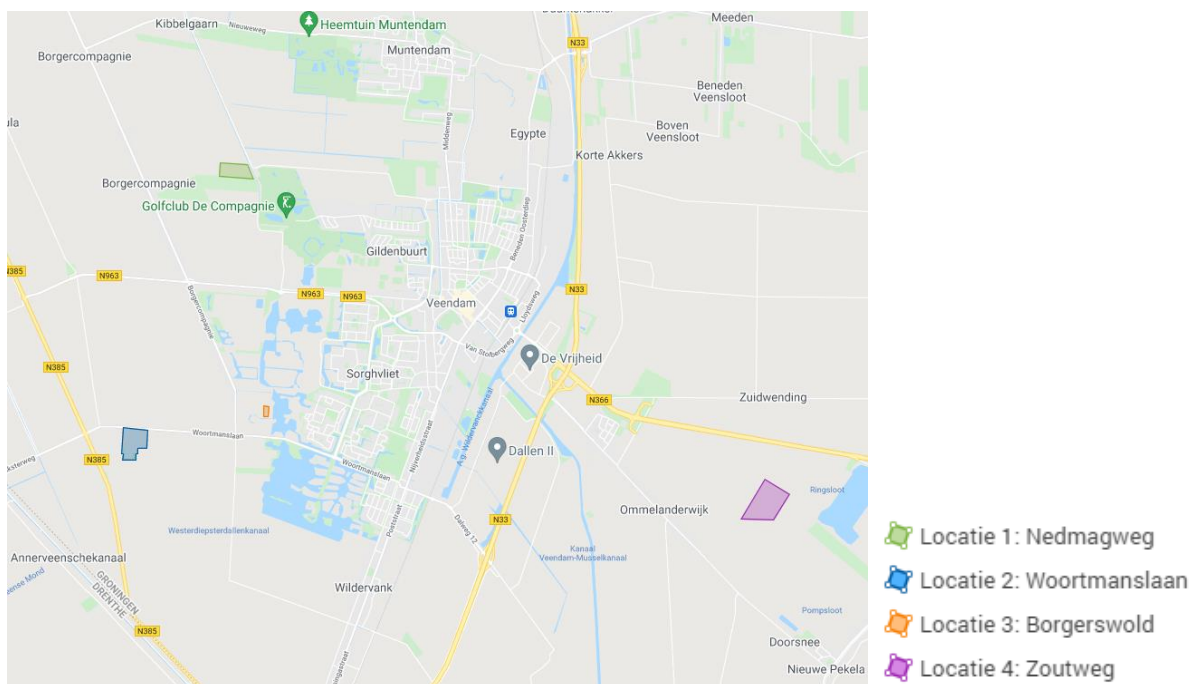
8 Afweging in het buitengebied

8.1 Afweging 7: Mijnbouwlocaties

Algemene toelichting

Binnen de gemeente Veendam bevinden zich meerdere mijnbouwlocaties. Deze worden gebruikt voor de winning van gas en zout. De laatste jaren staat de gaswinning onder druk en de vraag is of dergelijke functiemogelijkheden of in de nabijheid van mijnbouwlocaties gewenst is. Een belangrijke factor die hierbij in beschouwing moet worden genomen is de bodemdaling. Door de winning van gas- en zout is er sprake van bodemdaling, waardoor de waterhuishouding verandert. Er is sprake van vernatting, waardoor waterhuishoudkundige maatregelen nodig zijn. Dit is aanleiding om te evalueren of het gebied met de meeste bodemdaling een (gedeeltelijk) andere functie kan krijgen. Dit leidt tot de volgende vraag: Willen we de functiemogelijkheden op de mijnbouwlocaties aanpassen/uitbreiden?

- A. De gemeente zet het huidige beleid ('vigerende structuurvisie') voort en behoudt de optie voor woningbouw en recreatie nabij de locatie aan de Nedmagweg.
- B. De gemeente verbreedt de mogelijkheden op de mijnbouwlocaties ten opzichte van het huidige beleid. Deze verbreding bestaat uit mogelijkheden m.b.t. energie en recreatie.

Figuur 8.1 De mijnbouwlocaties in de gemeente Veendam

Relevante informatie

- Huidig beleid: het huidige beleid staat woningbouw in de omgeving van de mijnbouwlocatie aan de Nedmagweg toe. Op deze locatie wordt daarnaast gedacht aan recreatieve invulingen (in de vorm van een kuuroord). Op de overige mijnbouwlocaties bestaan geen mogelijkheden of plannen met betrekking tot woningbouw, recreatie of energie.
- Uit de leefomgevingsfoto blijkt dat de winning van gas- en zout bodemdaling in de hand speelt. De daling van de bodem kan op de lange termijn leiden tot schade aan gebouwen en/of (ondergrondse) infrastructuur) en aandachtspunten geven vanuit de waterhuishouding.
- Uit de participatie komt geen relevante informatie naar voren met betrekking tot deze discussie.

Referentiesituatie

Onderstaande beoordelingen zijn gegeven ten opzichte van de referentiesituatie. Dit is de situatie in 2040 waarin het huidige beleid is voortgezet. Dit betekent dat er op de locatie van Nedmag recreatieve functies te vinden zijn en in de omgeving van de mijnbouwlocatie woningbouw is gerealiseerd. Op de overige locaties zijn de functies niet gewijzigd. In de referentiesituatie is er nog steeds sprake van bodemdaling in het gebied.

8.1.1 Alternatief A: Voortzetting huidig beleid

Met de voortzetting van het huidig beleid blijft de mogelijkheid voor woningbouw ontstaan geen nieuwe functiemogelijkheden op de mijnbouwlocaties. Dit gebied heeft te maken met bodemdaling als gevolg van de winning van gas- en zout. Bij het realiseren van recreatie- of energiefuncties is dit een aandachtspunt omdat bodemdaling schade kan veroorzaken aan infrastructuur en gebouwen, maar dit is geen wezenlijk verschil ten opzichte van de referentiesituatie.

Voortzetting huidig beleid

Gezondheid & veiligheid
Omgevingskwaliteit
Wonen & sociaal
Economie & bereikbaarheid

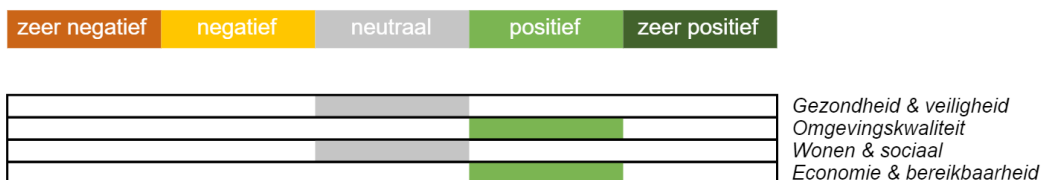
8.1.2 *Alternatief B: Functieverbreiding of -aanpassing naar energie of recreatie*

Er worden geen effecten verwacht op de domeinen gezondheid & veiligheid en wonen & sociaal. Deze domeinen zijn daarom neutraal beoordeeld.

Wat betreft het domein omgevingskwaliteit blijft (net als in de referentiesituatie) de bodemdaling een (technisch) aandachtspunt, bijvoorbeeld bij het aanleggen van (ondergrondse) infrastructuur. Dit leidt niet tot wezenlijke verschillen ten opzichte van de referentiesituatie. Wel bieden energie- of recreatiefuncties meer koppelkansen met natuurontwikkeling ten opzichte van de huidige invulling. Hierdoor kunnen positieve effecten op natuur en biodiversiteit plaatsvinden. Dit komt ook de landschappelijke waarde ten goede. De effecten op natuur, biodiversiteit en landschap leiden tot een positieve beoordeling voor het domein omgevingskwaliteit. Er worden geen effecten verwacht voor de aspecten water, bodem en historisch kapitaal.

Het verbreden of aanpassen van de mogelijke functie naar recreatie en/of energie biedt economische voordelen. Het ontwikkelen van recreatiemogelijkheden (zoals fiets- en wandelroutes of een camping) kan meer mensen naar Veendam trekken en meer draagvlak voor andere voorzieningen (zoals horeca en winkels) creëren. Hoe groot dit effect is, is sterk afhankelijk van het type recreatie dat ontwikkeld wordt. Daarbij is ook een goede ontsluiting van belang om de locatie te bereiken. De locaties bieden goede ontsluitingsmogelijkheden voor autoverkeer. Alleen de locatie in het Borgerswold is minder goed bereikbaar voor autoverkeer, daarentegen biedt deze locatie juist goede kansen om aan te sluiten op het fiets- en wandelnetwerk van het Borgerswold. Dit resulteert in een positieve beoordeling op het domein economie en bereikbaarheid.

Functieverbreiding naar energie of recreatie

9 Beoordeling van de omgevingsvisie als geheel

De botsproeven uit de voorgaande hoofdstukken zijn met de impactbeoordeling op de vier domeinen voorgelegd aan het college van B&W van Veendam. In dit hoofdstuk is eerst een overzicht gegeven van de door het college uitgesproken beleidsvoorkeuren over de nadere uitwerking in de omgevingsvisie. De daadwerkelijke keuze wordt gemaakt door de gemeenteraad (vaststellingsprocedure van de omgevingsvisie). In dit hoofdstuk is vervolgens onderzocht hoe de voorkeuren van het college zich tot elkaar verhouden.

9.1 De beleidsvoorkeuren van het college

Hieronder is een overzicht gegeven van de beleidsvoorkeuren van het college zoals verwerkt in de concept-omgevingsvisie.

Tabel 9.1 Overzicht van de voorkeur van het college van B&W per botsproef

Afweging (nr.)	Beleidsvoorkeur om uit te werken in de omgevingsvisie
1	De gemeente zet vooral in op het versterken van bestaande voorzieningen om zo de levendigheid te vergroten. Daarnaast wordt ruimte geboden voor nieuwe voorzieningen, maar deze voorzieningen moeten passen bij de vraag per doelgroep zodat er voor ieder wat wils is. Daarnaast wordt gecommuniceerd over de huidige (en nieuwe) voorzieningen, zodat het aanbod beter benut wordt.
2	Er wordt ingezet op een toevoeging van ruim 700 woningen tot 2040. Daarnaast worden mogelijkheden op alle onderzochte uitbreidingslocaties open gehouden zodat indien nodig ingespeeld kan worden op een grotere woningbouwopgave, gericht op de vraag naar woningen in de regio. Uitgangspunt daarbij is dat vastgehouden wordt aan de ruimtelijke structuur van Veendam.
3	De gemeente kijkt naar de plek en het gebied van woningbouw, de kwaliteit van het gebied staat buiten kijf. Er zijn al enkele concrete inbreidingslocaties aangewezen. De gemeente stelt daarnaast een groennorm op.
4	De ruimtelijke structuur van Veendam blijft behouden. De gemeente ziet uitbreiding van de recreatiegebieden (zowel in noordelijke als zuidelijke richting) als kans die benut kan worden.
5	De gemeente faciliteert de leefbaarheid van de lintdorpen. Dit betekent dat ingezet wordt op het verbeteren van de bereikbaarheid tussen lintdorpen en de voorzieningen in de kern Veendam.
6	De gemeente staat functiewijzigingen toe bij leegstaande panden.
7	De gemeente zet het huidige beleid voort, waarbij er al mogelijkheden bestaan met betrekking tot het verbreden naar energie of recreatie.

Naast bovenstaande beleidsvoorkeuren worden met de omgevingsvisie enkele bestaande beleidstukken voortgezet. Deze keuzes zijn voorafgaande aan de omgevingsvisie gemaakt en zijn daarom niet als botsproef voorgelegd aan het college van B&W. Deze (grote) ruimtelijke opgaven dienen wel meegenomen te worden in deze strategische impactbeoordeling. Hieronder zijn deze opgaven toegelicht.

Vanuit de RES heeft de gemeente Veendam geen opgave voor het opwekken van duurzame energie doordat er binnen de gemeente al verschillende windmolens en zonneparken te vinden zijn. Met de omgevingsvisie worden wel mogelijkheden open gehouden voor extra zonne-energie. Hierbij wordt de zonneladder (Zonnevisie Buitengebied Veendam) toegepast. Dit houdt in dat Veendam de ambitie heeft om buiten het stedelijk gebied op de volgende plekken duurzame zonne-energie op te wekken:

1. Bij voorkeur op daken van gebouwen;
2. Op lege industrieterreinen die niet meer als zodanig zullen of kunnen worden benut;
3. Op gronden die nu of in de toekomst niet meer efficiënt zijn te gebruiken voor landbouw.

De omgevingsvisie biedt uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen. Er wordt ingezet op een uitbreiding van ongeveer 40 hectare extra bedrijventerrein ten zuiden van de bestaande bedrijventerreinen. Hier wordt ruimte geboden aan bedrijven gericht op health science. De gemeente heeft deze keuze voorafgaand aan de omgevingsvisie gemaakt en is daarom meegenomen in de afbakening van het deelgebied bedrijventerreinen. In de omgevingsvisie is het beperken van milieuhinder op de omgeving bij uitbreiding van bedrijventerreinen als randvoorwaarde meegenomen.

Het huidige beleid met betrekking tot het tegengaan van de leegstand in het centrum van Veendam wordt voortgezet. Dit betekent dat de leegstand op verschillende manieren wordt aangepakt. Ten eerste wordt ingezet op een juiste mix van winkels, horeca en woningen. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld door meer groen toe te voegen. Ten derde wordt ingezet op het organiseren van aantrekkelijke evenementen voor verschillende doelgroepen. Tot slot moet het winkelen in Veendam comfortabeler gemaakt worden door in te zetten op een aaneengesloten overdekt winkelgebied.

9.2 Samenhang tussen de beleidsvoorkeuren van het college

In deze paragraaf wordt onderzocht of de beleidsvoorkeuren van het college in samenhang zijn met elkaar. Zijn de voorkeuren in lijn met elkaar of belemmeren ze elkaar?

Woningbouwopgave en passend voorzieningenniveau

De verwachting is dat het aantal inwoners in Veendam niet sterk zal groeien, maar ook niet sterk zal krimpen. Desondanks zijn er volgens de bevolkingsprognose voor de gemeente Veendam 640 extra woningen nodig doordat huishoudens gemiddeld steeds kleiner worden. De gemeente zet in op de toevoeging van ruim 700 woningen, omdat rekening gehouden wordt met planuitval. Doordat het aantal inwoners nagenoeg gelijk blijft, blijft ook het draagvlak voor bestaande voorzieningen gelijk. Wel kunnen verschuivingen ontstaan in de vraag naar het type voorzieningen. Door vergrijzing kan de vraag naar voorzieningen voor ouderen bijvoorbeeld toenemen.

In de omgevingsvisie is op verschillende plekken benoemd dat voorzieningen moeten passen bij de vraag. Hieruit volgt een monitoringsopgave. In de omgevingsvisie is dan ook benoemd dat de gemeente per doelgroep beter inzichtelijk wil maken welke voorzieningen gemist worden. Er wordt geadviseerd om in de omgevingsvisie een doorkijk te geven naar hoe deze monitoringsopgave wordt uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld door een monitoringsprogramma woningbouw en voorzieningen op te stellen. De eerste stap is een goede nulmeting waaruit blijkt wat de vraag is en het aanbod aan voorzieningen is, met name het type voorzieningen en de wensen per

doelgroep. Ook met het oog op de ambitie uit de visie om passende voorzieningen per doelgroep te realiseren. Voor de woningbouwopgave is al meer informatie beschikbaar met de bevolkingsprognose en concrete woningbouwplannen, maar dit dient ook in de toekomst gemonitord te worden. De monitoring van het voorzieningenniveau hangt namelijk nauw samen met de woningbouwopgave. Deze twee opgaven kunnen daarom in één gezamenlijk monitoringsprogramma opgepakt worden.

Om te voorkomen dat de woningbouwopgave ten koste gaat van groen wordt in het omgevingsplan een groennorm opgenomen. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om in het omgevingsplan gebiedsgerichte normen op te nemen. Dit biedt de mogelijkheid om per deelgebied (of zelfs per wijk) een geschikte groennorm op te stellen.

Levendigheid en leefbaarheid

De gemeente zet in op het versterken van bestaande voorzieningen om zo de levendigheid te vergroten. Dit sluit goed aan bij de mogelijkheden voor functiewijzigingen in leegstaande agrarische bebouwing. Daarmee kan een bijdrage geleverd worden aan de leefbaarheid in de lintdorpen omdat verloedering van deze lege panden voorkomen wordt. Daarnaast wordt met de omgevingsvisie ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid tussen de lintdorpen en de voorzieningen in de kern Veendam. Een betere bereikbaarheid kan het draagvlak voor bestaande voorzieningen vergroten. Er wordt geadviseerd om te concretiseren hoe de bereikbaarheid wordt verbeterd. Wordt er bijvoorbeeld ingezet op nieuwe OV-verbindingen, wordt de kwaliteit van fiets- en wandelroutes verbeterd of wordt er ingezet om op andere maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren? Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de plaatsing van de voorzieningen ten opzichte van de doelgroepen. Het is bijvoorbeeld aan te raden om voorzieningen voor ouderen zo veel mogelijk te plaatsen nabij bijvoorbeeld seniorenwoningen of verzorgingstehuizen en in mindere mate in het buitengebied vanwege de beperkte bereikbaarheid.

In de omgevingsvisie is benoemd dat de gemeente de ruimte blijft geven aan evenementen in het Borgerswold en in het centrum. Daarnaast wordt ook de openbare ruimte verbeterd door in te zetten op voldoende groen en ruimte voor bewegen en ontmoeten. Deze maatregelen zijn in lijn met elkaar en kunnen elkaar zelfs versterken, doordat de openbare ruimte een prettige plek blijft om te verblijven. Ook het huidige beleid met betrekking tot het tegengaan van de leegstand in het centrum van Veendam kan hieraan bijdragen. In dit beleid wordt ingezet op een juiste mix van winkels, horeca en woningen. Er wordt echter wel geadviseerd om deze 'juiste mix' verder te concretiseren, bijvoorbeeld in het omgevingsplan.

In het centrum vinden verschillende ontwikkelingen plaats die elkaar kunnen versterken. Denk bijvoorbeeld aan het huidige beleid om leegstand tegen te gaan, het verbeteren van de bereikbaarheid, het stimuleren van levendigheid en de vergroeningsopgave. Er wordt geadviseerd om deze ontwikkelingen gezamenlijk op te pakken zodat een integrale aanpak voor het centrum ontstaat en meekoppelkansen kunnen worden benut. Het huidige beleid kan aangevuld worden met deze nieuwe ontwikkelingen en vertaald worden in bijvoorbeeld een programma Centrum.

Gebied ten zuiden van Langebosch

Ten zuiden van Langebosch wordt de mogelijkheid open gehouden voor zowel woningbouw als een uitbreiding van het recreatiegebied. Deze uitbreiding van woningbouw en het recreatiegebied

hoeven elkaar niet uit te sluiten, maar bij een eventuele functiecombinatie van wonen en recreatie moet wel rekening worden gehouden met de risico's. De aandachtspunten zijn onder andere (geluids)overlast voor omwonenden en het op peil houden van de bereikbaarheid van het gebied. Er wordt geadviseerd om de eventuele uitbreiding van het recreatiegebied aan te vliegen als een gebiedsontwikkeling met meerdere doelstellingen. Dit betekent dat naast wonen en recreatie ook ingezet moet worden op ruimtelijke kwaliteit, bereikbaarheid en gezondheid.

Recreatieopgave en het buitengebied

De gemeente kiest ervoor om het huidige beleid voor het buitengebied voort te zetten. De landbouw blijft centraal staan in het buitengebied, maar op enkele mijnbouwlocaties bestaan mogelijkheden om te verbreden naar energie of recreatie. Dit gaat goed samen met de mogelijkheid om de recreatiegebieden verder uit te breiden en is in lijn met de ambitie 'Veendam beleeft' waarin wordt ingezet op het versterken van de recreatiesector in Veendam (zie hoofdstuk 10). Kansen voor uitbreiding van de recreatiegebieden worden gezien aan de noord- en zuidzijde van de bestaande recreatiegebieden, in lijn met de ruimtelijke structuur. Deze gebieden zijn nu in gebruik door de landbouwsector, waardoor een verlies aan landbouwareaal kan optreden.

Ruimtelijke structuur

De ruimtelijke structuur van Veendam wordt toegepast als randvoorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen en is als waarde opgenomen in de omgevingsvisie. Echter zijn twee van de onderzochte uitbreidingsmogelijkheden met betrekking tot woningbouw (Borgercompagnie en Ommelanderswijk) niet in lijn met deze structuur. Aangezien de ruimtelijke structuur als randvoorwaarde wordt toegepast kan een prioritering aangebracht worden in uitbreidingslocaties. In de omgevingsvisie is deze prioritering aangebracht met de volgende zin: "Indien meer woningbouw benodigd is, dan gebeurt uitbreiding op basis van de ruimtelijke structuur van Veendam". Concreet betekent dit dat de locaties Buitenwoel en Langebosch beter binnen de ruimtelijke structuur passen dan de locaties Borgercompagnie en Ommelanderswijk.

10 Beoordeling van de omgevingsvisie als geheel

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beoordeling van de omgevingsvisie als geheel. Er wordt ingegaan op de effecten die de visie heeft op de leefomgeving. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de beleidsvoorkeuren van het college die voortgekomen zijn uit de botsproeven, maar ook naar de keuzes die in de omgevingsvisie zijn opgenomen waarvoor dit proces met botsproeven niet is doorlopen.

Ten eerste is de inhoud van de omgevingsvisie toegelicht aan de hand van de ambities. Vervolgens is de visie beoordeeld aan de hand van de vier domeinen.

10.1 De ambities

De omgevingsvisie van Veendam kent drie ambities. Hieronder is per ambitie toegelicht wat de ambitie inhoudt en welke keuzes en maatregelen in de omgevingsvisie zijn opgenomen.

10.1.1 *Veendam leeft*

De ambitie 'Veendam leeft' heeft betrekking op het stimuleren van een gezonde, groene en sociale leefomgeving. Het gaat bijvoorbeeld over het verder vergroenen van de leefomgeving en het realiseren van passende en bereikbare voorzieningen. Daarbij staat positieve gezondheid centraal, wat betekent dat ingezet wordt op het voorkomen van ziekte (preventie). De omgevingsvisie zet in op gezondheid als integrale afweging bij alle nieuwe ontwikkelingen, maar ook in de bestaande woonomgeving. Denk bijvoorbeeld aan het realiseren van voldoende voorzieningen voor spelen, sporten en ontmoeten in de openbare ruimte.

Met betrekking tot de ambitie 'Veendam leeft' zet de omgevingsvisie in op:

- Een aantrekkelijk, levendig en toegankelijk centrum;
- Betere communicatie over bestaande voorzieningen;
- Het voorzieningenaanbod wordt beter afgestemd op de wensen en verwachtingen van verschillende doelgroepen;
- Voortzetting van het beleid uit de Woonvisie 2019 om leegstand in het centrum tegen te gaan door hier woningen te realiseren;
- Er wordt ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid van voorzieningen, zowel uit de kern van Veendam als voor inwoners uit de lintdorpen.
- In het omgevingsplan worden regels opgenomen met betrekking tot de hoeveelheid voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten in de openbare ruimte;
- In het omgevingsplan worden regels opgenomen met betrekking tot de hoeveelheid groen- en waterstructuren in de woongebieden en het centrum;
- Het sportbeleid wordt voortgezet, waarbij toegankelijkheid van sporten voor alle inwoners en kwaliteitsbewaking van sportaccommodaties centraal staat.

10.1.2 *Veendam droomt*

De ambitie 'Veendam droomt' richt zich op voldoende ruimte voor wonen en ondernemen. Er is ruimte nodig voor nieuwe woningen binnen de bestaande woongebieden (inbreiding). Er wordt de

komende 20 jaar ingezet op ruim 700 nieuwe woningen. Deze opgave komt voort uit de bevolkingsprognose voor Veendam. Bij de inbreiding wordt rekening gehouden met de waterhuishouding en klimaatverandering door (ruim)voldoende ruimte te behouden voor groen- en waterstructuren in Veendam. Hiervoor wordt in het omgevingsplan een groennorm vastgelegd.

Daarnaast moeten nieuwe bedrijven gericht op health science naar Veendam worden getrokken. Voor deze grotere bedrijven wordt ruimte geboden door de bestaande bedrijventerreinen uit te bereiden met ongeveer 40 hectare, ten zuiden van de bestaande bedrijventerreinen. Daarmee wordt rekening gehouden met de ruimtelijke structuur van Veendam. Het beperken van milieuhinder op de omgeving is een belangrijke randvoorwaarde voor de uitbreiding.

Ook op bestaande bedrijventerreinen wordt oog voor kwaliteit gehouden. Er worden met name kansen gezien in het verfraaien van de entree van Veendam vanaf de N33, waarmee het vestigingsklimaat verbeterd kan worden.

Tot slot wordt ingezet op kleinschalige bedrijvigheid in de lintdorpen. De omgevingsvisie staat nieuwe functies in leegstaande agrarische bebouwing toe, bijvoorbeeld kleinschalige woon-zorgcombinaties of bedrijvigheid gericht op recreatie.

Met betrekking tot de ambitie 'Veendam droomt' zet de omgevingsvisie in op:

- De komende 20 jaar worden circa 820 woningen gebouwd of vernieuwd in Veendam. Deze woningbouw gebeurt op basis van inbreiding in bestaande woonwijken. Eventuele opties voor verdere uitbreiding van woningbouw worden de komende jaren in de gaten gehouden. Indien meer woningbouw benodigd is, dan gebeurt uitbreiding op basis van de ruimtelijke structuur van Veendam;
- De uitbreiding van 40 hectare extra bedrijventerrein wordt thematisch aangepakt, gericht op bedrijven in health science;
- Er worden mogelijkheden geboden voor functieveranderingen van leegstaande agrarische bebouwing. Hiermee worden kansen geboden voor bijvoorbeeld kleinschalige woon-zorgcombinaties en recreatie, passend bij de vraag;
- Er wordt (beperkt) ruimte geboden voor grotere initiatieven voor zonneparken in het buitengebied;
- De gemeente wil de inwoners middels een informerende, stimulerende en faciliterende rol aanzetten tot het verduurzamen van eigen woningen.
- Woningen moeten van het gas af. Hoe de gemeente dit gaat doen wordt uitgewerkt in een Transitievisie Warmte.

10.1.3 *Veendam beleeft*

De ambitie 'Veendam beleeft' richt zich voornamelijk op het stimuleren van recreatie in Veendam. Veendam is rijk aan voorzieningen. Met de omgevingsvisie wordt ingezet om met deze voorzieningen mensen uit de regio aan te trekken. Daarmee moet ook de levendigheid in Veendam bevorderd worden.

Een uitbreiding van de recreatiegebieden wordt gezien als kans om meer ruimte te bieden aan verblijfsrecreatie. Denk daarbij aan een vakantiepark met bungalows of een camping. Door het bieden van verblijfsrecreatie blijven bezoekers langer, en kunnen ook andere voorzieningen profiteren van de toeristen. Daarnaast biedt de omgevingsvisie mogelijkheden om de vaarrecreatie

te stimuleren door middel van een eventuele uitbreiding van de zeilplas. De combinatie van waterrecreatie en verblijfsrecreatie moeten de positie van Veendam als recreatieve trekpleister in de regio verbeteren.

De omgevingsvisie zet met de ambitie 'Veendam beleeft' in op:

- Mogelijkheden om de recreatiegebieden uit te breiden, passend bij de bestaande ruimtelijke structuur van Veendam. Daarbij wordt ingezet op verblijfsrecreatie.
- Het stimuleren van vaarrecreatie richting Veendam door de wateren aantrekkelijker en toegankelijker te maken voor pleziervaart.
- Het uitvoeren van gebiedsonderzoeken in het bodemdalingsgebied om in beeld te brengen welke recreatieve invulling in dit gebied mogelijk zijn.

10.2 Effecten van de omgevingsvisie

In deze paragraaf worden de effecten die de gehele omgevingsvisie heeft op de leefomgeving beschouwd. Naast de beleidsvoorkeuren die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven bevat de omgevingsvisie enkele nieuwe keuzes die nog niet beoordeeld zijn op milieueffecten. De belangrijkste daarvan is de mogelijke uitbreiding van de bedrijventerreinen met 40 hectare. In de totaalbeoordeling is niet alleen rekening gehouden met de resultaten van de botsproeven, maar met de omgevingsvisie als geheel.

10.2.1 Gezondheid & veiligheid

Met betrekking tot het domein gezondheid en veiligheid wordt er in de omgevingsvisie ingezet op een levendig en vitaal Veendam. Door in het omgevingsplan vast te leggen wat de gewenste hoeveelheid groen, water en voorzieningen voor sporten, spelen en ontmoeten wordt een bijdrage geleverd aan een gezonde omgeving die uitnodigt om te sporten, bewegen en ontmoeten. Dergelijke normen zijn van belang om negatieve effecten als gevolg van inbreiding te voorkomen. Er wordt namelijk gewaarborgd dat er voldoende ruimte blijft voor groen, water en klimaatadaptieve maatregelen waardoor er minder kans is op gezondheidsrisico's door hittestress. Tevens draagt dit groen bij aan meer ruimte om buiten te kunnen bewegen. Daarmee wordt positieve gezondheid (preventie van ziekte) in de hand gespeeld. Het omgevingsplan biedt daarmee houvast om gezondheid inderdaad als integrale afweging mee te nemen bij zowel alle nieuwe ontwikkelingen als de bestaande woonomgeving.

Een uitbreiding van de recreatiegebieden draagt ook licht positief bij aan gezondheidsbevordering. In deze gebieden komt ruimte voor sport en bewegen. Het effect is positief maar wel gering doordat er in de gemeente al relatief veel ruimte is voor sport.

Het toestaan van nieuwe functies in leegstaande panden in de lintdorpen die aansluiten en passend zijn bij de vraag heeft een licht positief effect op het domein 'gezondheid en veiligheid'. Dit komt doordat het geven van een invulling aan leegstaande panden het gevoel van veiligheid positief kan beïnvloeden (want er vindt geen verloedering plaats). Er wordt geen effect verwacht op het aspect milieu. Zelfs wanneer deze panden worden ingevuld met kleinschalige bedrijvigheid,

gebeurt dit enkel wanneer dit passend is bij de omgeving en aansluit op de vraag vanuit de lintdorpen.

Nader kijkend naar het aspect milieu zijn de verwachte effecten als gevolg van de woningbouwopgave neutraal of licht positief. Voor twee uitbreidingslocaties (Langebosch en Buitenwoel) zijn er geen wezenlijke aandachtspunten met betrekking tot gezondheidsbescherming (zoals mogelijke geluidsoverlast) of externe veiligheid te benoemen. De twee andere uitbreidingslocaties (Borgercompagnie en Ommelandervijk) kennen wel aandachtspunten met betrekking tot enkele milieuaspecten. Zo geldt voor Borgercompagnie dat er meerdere aardgasleidingen liggen en de gaswinningslocatie aan de Woortmanslaan in het gebied gelegen is. Dit is een aandachtspunt vanuit externe veiligheid. De uitbreidingslocatie Ommelandervijk heeft twee aandachtspunten. Ten eerste de aanwezigheid van een hoogspanningsleiding., hoewel het nog onzeker is wat de exacte gezondheidseffecten zijn van wonen in de nabijheid van een hoogspanningsleiding. Volgens internationaal onderzoek kan dit met name de kans op gezondheidsrisico's bij kinderen vergroten. Daarnaast zijn er meerdere gasleidingen in het gebied aanwezig, deze zijn echter wel geclusterd. Ook dit is een aandachtspunt vanuit externe veiligheid. In de omgevingsvisie is de ruimtelijke structuur van Veendam een belangrijk uitgangspunt bij nieuwe (woningbouw)ontwikkelingen.

Tot slot kan een uitbreiding van de bedrijventerreinen negatieve gevolgen op het domein gezondheid en veiligheid teweegbrengen. Denk bijvoorbeeld aan de emissie van luchtverontreinigende stoffen of geluidsemissies. In de omgevingsvisie is opgenomen dat het beperken van milieuhinder op de omgeving een belangrijke randvoorwaarde is bij een uitbreiding van de bedrijventerreinen. Daarmee wordt de gezondheid van de omwonenden beschermd, maar het neemt niet weg dat de kwaliteit van de leefomgeving erop achteruit kan gaan. Dit wordt geïllustreerd met een voorbeeld met betrekking tot fijnstofemissies. Veendam heeft een relatief goede luchtkwaliteit met een fijnstofemissie (PM₁₀) van circa 15 µg/m³. Deze emissie ligt onder de WHO-advieswaarde (20 µg/m³) en ver onder de wettelijke norm (40 µg/m³). Wanneer meerdere grote bedrijven worden aangetrokken die fijnstof uitstoten kan de WHO-advieswaarde mogelijk overschreden worden, waarmee de gezondheidsrisico's voor omwonende toenemen, maar wel passen binnen de wettelijke norm. Er wordt daarom geadviseerd om in de omgevingsvisie "het beperken van milieuhinder" verder te concretiseren. Betekent dit dat de wettelijke norm wordt aangehouden, de WHO-advieswaarden of mag de uitstoot van emissies niet toenemen ten opzichte van de huidige situatie?

10.2.2 *Omgevingskwaliteit*

Met betrekking tot het domein omgevingskwaliteit wordt in de omgevingsvisie een keuze gemaakt om binnen het bestaand stedelijk gebied woningen toe te voegen. Het toevoegen van woningen in dit gebied kan betekenen dat er een afname van groen en water zal plaatsvinden. Echter wordt in het omgevingsplan een groennorm vastgelegd waardoor groen- en waterstructuren behouden blijven. Deze structuren zijn niet alleen van belang voor klimaatadaptatie, ze dragen ook bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en dragen bij aan de identiteit van Veendam als Parkstad. Deze groennorm kan gebiedsgericht (bijvoorbeeld per deelgebied of per wijk) worden opgesteld.

In de omgevingsvisie wordt de uitbreiding van recreatiegebieden benoemd als kans. Uitbreiding van recreatiegebieden heeft een positief effect op de omgevingskwaliteit. Uitbreiding wordt voorzien ten noorden van Borgerswold en ten zuiden van Langebosch. Om deze uitbreiding te realiseren zullen agrarisch gronden uit gebruik gehaald moeten worden. Dit biedt een kans om de gronden een meer natuurlijke inrichting te geven wat positief is voor bodem en water, natuur en de biodiversiteit, maar hier dient dan wel expliciet aandacht aan te worden besteed. Zo is niet ieder recreatiegebied per definitie biodivers. Een kanttekening hierbij is dat er aandachtspunten bestaan met betrekking tot het historisch kapitaal omdat er enkele gebieden van hoge archeologische waarde zijn aangemerkt. Dit geldt zowel ten noorden van Borgerswold als ten zuiden van Langebosch.

Nieuwe functies toestaan in leegstaande panden in de lintdorpen heeft een licht positief effect op het domein omgevingskwaliteit. Doordat er invulling wordt gegeven aan leegstaande panden wordt mogelijk historisch kapitaal behouden en al dan niet versterkt, mits de nieuwe functies passen bij de uiterlijke verschijning van de lintbebouwing. De functiemogelijkheden kunnen daarmee bijdragen aan het behoud van de kenmerkende lintstructuur. Wanneer deze panden leeg blijven staan komen zij in verval of moeten worden gesloopt. Daarmee gaat mogelijk historisch kapitaal verloren.

De ontwikkeling van mijnbouwlocaties heeft wat betreft omgevingskwaliteit enkele aandachtspunten. De gemeente heeft te maken met bodemdaling. Hiermee dient rekening gehouden te worden met de aanleg van (ondergrondse) infrastructuur. Daarentegen zijn er ook kansen om de omgevingskwaliteit te verbeteren in relatie met de mogelijke ontwikkelingen van energie- of recreatiefuncties. Er zijn dan meekoppelkansen met natuurontwikkeling en landschapsversterking. Dit kan positieve effecten op natuur, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit teweegbrengen.

De uitbreiding van de bedrijventerreinen tast het open landschap ten zuiden van de bestaande bedrijventerreinen aan. De huidige agrarische invulling gaat verloren om plaats te maken voor bebouwing en verharding. Daarmee ontstaan risico's met betrekking tot klimaatadaptatie. Er wordt daarom geadviseerd om de bedrijventerreinen te realiseren met voldoende groen- en/of waterstructuren. Daarmee kan de kans op hittestress of wateroverlast verkleind worden. Dit kan als randvoorwaarde in de omgevingsvisie opgenomen worden, zodat negatieve gevolgen worden beperkt.

10.2.3 *Wonen & sociaal*

Met de omgevingsvisie wordt ingezet op een woningbouwopgave van 820 woningen. Dit betreft niet alleen nieuwbouw, maar ook de vervangingsopgave van verouderde woningen. De gemeente zet bewust in op de toevoeging van meer woningen (ruim 700 extra woningen, exclusief vervangingsopgave) dan uit de bevolkingsprognose blijkt (640 extra woningen nodig) doordat rekening wordt gehouden met planuitval. Daarmee is de verwachting dat wordt voldaan aan de (toekomstige) behoefte aan woningen, wat de leefbaarheid in de gemeente positief beïnvloedt.

De opgave is echter niet alleen kwantitatief. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling (bijvoorbeeld vergrijzing) zal de vraag per type woning veranderen. Zo wordt met de omgevingsvisie aandacht besteed aan de bouw van meer levensloopgeschikte woningen en het informeren over (preventieve) woningaanpassingen voor ouderen. Daarmee wordt ook een bijdrage geleverd aan de kwalitatieve opgave. De komende jaren zal monitoring van zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave belangrijk blijven, zodat tijdig bijgestuurd kan worden. Daarmee kunnen positieve effecten op het aspect wonen worden versterkt.

Met betrekking tot het voorzieningenniveau in de lintdorpen neemt de gemeente een faciliterende rol in. De gemeente kan niet voorkomen dat bepaalde voorzieningen verdwijnen, maar pakt daarbij wel een faciliterende rol zodat de bereikbaarheid naar andere voorzieningen (bijvoorbeeld in de kern Veendam) op peil blijft. Daarmee worden negatieve effecten op het voorzieningenniveau in de lintdorpen voorkomen. Een goede monitoring van het huidige aanbod van voorzieningen en de wensen per doelgroep is daarbij van belang.

De keuze om functieveranderingen in leegstaande agrarische bebouwing toe te staan kan ervoor zorgen dat het voorzieningenniveau verbetert. Daarnaast kunnen nieuwe mogelijkheden ontstaan voor ontmoetingen en sociale interactie. De hiervoor genoemde monitoringsopgave met betrekking tot voorzieningen kan hierbij een rol spelen. Bijvoorbeeld om de data (openbaar) beschikbaar te stellen en met initiatiefnemers te kijken hoe ingespeeld kan worden op de juiste doelgroep.

Het toestaan van nieuwe functies zoals wonen, woon-zorgcombinaties of andere verblijfsfuncties in leegstaande agrarische bebouwing kan verschillende positieve effecten teweegbrengen. Ten eerste kan een invulling met woningen bijdragen aan de toenemende vraag naar passende woningen (voor zowel starters als senioren). Het invullen van een deel van de panden met woon-zorgcombinaties voor verschillende doelgroepen heeft ook een positief effect op sociale aspecten, zoals sociale inclusiviteit. Hierbij kan gedacht worden aan maatschappelijke functies van panden in samenwerking met preferente regionaal gevestigde partijen en het zorgkantoor. Dergelijke invullingen komen de leefbaarheid van de lintdorpen ten goede. Bij een invulling met bedrijvigheid worden de sociale aspecten in mindere mate beïnvloed en zijn de positieve effecten dus kleiner.

10.2.4 *Economie & bereikbaarheid*

De omgevingsvisie zet in op verschillende doelen om de economie en bereikbaarheid van Veendam te stimuleren. Door levendigheid te stimuleren zullen meer mensen naar Veendam getrokken worden. Hierdoor ontstaat een beter vestigingsklimaat en meer draagvlak voor winkels, horeca en andere voorzieningen. Dit kan bijdragen om de leegstand in het centrum te verminderen. Hier zit echter ook een keerzijde aan. Wanneer meer mensen naar Veendam getrokken worden zal het (auto)verkeer toenemen. Dit kan leiden tot drukte op de weg of onvoldoende parkeermogelijkheden. Met de omgevingsvisie wordt echter ingezet op het verbeteren van fiets- en wandel- en OV-verbindingen tussen de woongebieden en het centrum, zodat het centrum met verschillende vervoersmiddelen te bereiken is. Daarmee worden voldoende alternatieven geboden en kunnen de negatieve effecten door autoverkeer beperkt worden.

Een eventuele uitbreiding van het recreatiegebied zal leiden tot een afname van het agrarisch areaal. Agrarische bedrijvigheid zal uit dit gebied moeten vertrekken wat een negatief effect kan hebben op de werkgelegenheid en economie. Afhankelijk van de invulling van het recreatiegebied kan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd worden. Dit kan het negatieve effect op de economie door het verlies van landbouwgrond beperken. Daarnaast biedt vervlechting van landbouw en recreatie kansen voor nieuwe verdienmodellen in de landbouwsector (door kortere ketens en het aanbieden van lokale producten). Bij zowel een uitbreiding in de noordelijke als zuidelijke richting is aandacht nodig voor de bereikbaarheid van het gebied. Realisatie van een recreatiegebied leidt tot meer verkeer, maar voor beide gebieden geldt dat er mogelijkheden bestaan voor een goede verkeersontsluiting van het gebied.

De mogelijkheden voor functiewijzigingen in de lintdorpen kunnen bijdragen aan de werkgelegenheid, dit kan zowel op vrijwillige als betaalde basis. Daarnaast wordt de leefbaarheid in de lintdorpen gefaciliteerd door de bereikbaarheid tussen de lintdorpen en de kern Veendam te verbeteren. Hiermee ontstaat een positief effect op de bereikbaarheid van de lintdorpen.

Het verbreden of aanpassen van de mogelijke functie van de mijnbouwlocaties naar recreatie of energie biedt economische voordelen. Het ontwikkelen van recreatiemogelijkheden (zoals fiets- en wandelroutes of een camping) kan meer mensen naar Veendam trekken en meer draagvlak voor andere voorzieningen (zoals horeca en winkels) creëren. Hoe groot dit effect is, is sterk afhankelijk van het type recreatie dat ontwikkeld wordt. Daarbij is ook een goede ontsluiting van belang om de locatie te bereiken.

In de omgevingsvisie is de uitbreiding van 40 hectare bedrijventerrein opgenomen. Hiermee kunnen nieuwe bedrijven aangetrokken worden, met name in de sector health science. De komst van nieuwe bedrijven zorgt voor extra werkgelegenheid in Veendam. De mate waarin deze werkgelegenheid leidt tot positieve effecten op de leefomgeving van Veendam is afhankelijk van de vraag en aanbod van arbeid. Wanneer met name bedrijven aangetrokken worden die passen bij het arbeidsaanbod en opleidingsniveau binnen Veendam, dan kan het positieve effect op de economie versterkt worden.

Tot slot is in de omgevingsvisie benoemd dat de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen op peil gehouden moet worden. Daarbij worden kansen gezien voor het verfraaien van de entree van Veendam vanaf de N33. Hiermee kunnen positieve economische effecten ontstaan. Er ontstaat niet alleen extra werkgelegenheid in de health science sector, maar ook voor andere typen bedrijvigheid wordt het aantrekkelijker om zich in Veendam te vestigen. Aanvullend zou aandacht besteed kunnen worden aan het verduurzamen van de bedrijventerreinen. Met verduurzaming wordt niet alleen klimaatadaptatie bedoeld, maar energiebesparing en het gebruik van duurzame energie. Dit kan het vestigingsklimaat positief beïnvloeden. Alle maatregelen met betrekking tot de bedrijventerreinen (de uitbreidingsmogelijkheden, vergroening, verduurzaming en verfraaiing van de entree vanaf de N33) kunnen gezamenlijk uitgewerkt worden in een programma bedrijventerreinen.

10.3 Monitoring

Een aantal van de gemaakte keuzes brengt onzekerheden of risico's met zich mee. Door middel van monitoring wordt inzichtelijk of de gemeente op koers ligt om de doelstellingen te behalen. De gemeente kan hiermee tijdig bijsturen wanneer knelpunten ontstaan of een doelstelling niet behaald dreigt te worden. De leefomgevingsfoto geeft een beeld van de huidige situatie en kan als nulmeting bij de monitoring gebruikt worden.

De volgende opgaven en maatregelen kennen onzekere factoren en uitkomsten, waarmee door monitoring, evaluatie en bijsturing passend kan worden omgegaan.

- De woningbouwopgave en het realiseren van een passend voorzieningenniveau. Deze twee opgaven kunnen in één monitoringsprogramma opgenomen worden omdat ze sterk met elkaar samenhangen. De eerste stap hierbij is een goede nulmeting van het aanbod van voorzieningen en de wensen per doelgroep. Wanneer dit monitoringsprogramma opgezet is kan de data gedeeld worden met initiatiefnemers van nieuwe functies in leegstaande agrarische bebouwing om een goede aansluiting op de wensen van de betreffende doelgroep(en) te creëren.
- Met het opstellen van een groennorm ontstaat een monitoringsopgave. Hoe verhouden de huidige groen- en waterstructuren zich tot de gewenste norm. En welke opgave resteert?

10.4 Wisselwerking tussen strategische impactbeoordeling en omgevingsvisie

De omgevingsvisie en de strategische impactbeoordeling zijn parallel aan elkaar opgesteld. Na de sessie met het college van B&W waarin beleidsvoorkeuren zijn uitgesproken is de eerste versie van de omgevingsvisie opgesteld (6 augustus 2021). Vervolgens zijn hoofdstuk 9 en 10 van deze strategische impactbeoordeling geschreven, waarin adviezen zijn gegeven om de omgevingsvisie verder aan te scherpen. Hieronder is een overzicht gegeven van deze adviezen uit de strategische impactbeoordeling. Per advies is aangegeven of het advies verwerkt is in de omgevingsvisie ten opzichte van de versie van 6 augustus 2021.

Figuur 10.1 Overzicht van adviezen en wisselwerking tussen strategische impactbeoordeling en visie

Advies vanuit de strategische impactbeoordeling	Verwerkt in de omgevingsvisie t.o.v. de versie van 6 augustus?
Er wordt geadviseerd om te concretiseren hoe de bereikbaarheid tussen de lintdorpen en de kern Veendam vergroot moet worden. Daarnaast kan in de omgevingsvisie benoemd worden dat zo veel mogelijk ingezet moet worden op het realiseren van voorzieningen in de nabijheid van de betreffende doelgroep.	Ja, in de omgevingsvisie is nu opgenomen dat gekeken kan worden naar nieuwe (rendabele) verbindingen, extra haltes of de frequentie van het openbaar vervoer. Daarnaast is de aanbeveling om voorzieningen nabij de doelgroepen te plaatsen overgenomen.
Er wordt echter geadviseerd om de 'juiste mix' van winkels, horeca en woningen verder te concretiseren, bijvoorbeeld in het omgevingsplan.	Nee, deze mix is niet geconcretiseerd in de omgevingsvisie. De doorvertaling naar het omgevingsplan is wel in de omgevingsvisie benoemd.

De verschillende opgaven in het centrum kunnen opgepakt worden in bijvoorbeeld een programma Centrum, waarmee een integrale benadering ontstaat en koppelkansen kunnen worden benut.	Ja, een programma Centrum is in de omgevingsvisie opgenomen als doorvertaling van de ambitie Veendam leeft.
Er wordt geadviseerd om in de omgevingsvisie “het beperken van milieuhinder” als randvoorwaarde bij de uitbreiding van de bedrijventerreinen verder te concretiseren.	Ja, dit is geconcretiseerd door in de omgevingsvisie aan te geven dat de wettelijke norm wordt gehanteerd. Dit neemt niet weg dat er negatieve effecten ten opzichte van de huidige situatie kunnen ontstaan op het domein gezondheid en veiligheid.
Er wordt geadviseerd om de bedrijventerreinen te realiseren met voldoende groen- en/of waterstructuren. Daarmee kan de kans op hittestress of wateroverlast verkleind worden. Dit kan als randvoorwaarde in de omgevingsvisie opgenomen worden.	Ja, deze randvoorwaarde bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen is in de visie opgenomen. Daarnaast is aangegeven dat dit vertaald kan worden naar het omgevingsplan.
De verschillende opgaven met betrekking tot nieuwe en bestaande bedrijventerreinen kunnen gezamenlijk opgepakt worden in bijvoorbeeld een programma bedrijventerreinen.	Ja, de vertaling van de opgaven naar een programma bedrijventerreinen is opgenomen in de omgevingsvisie.

10.5 Nadere uitwerking in het omgevingsbeleid

In de omgevingsvisie is voor verschillende onderwerpen een doorkijk gegeven naar de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in het omgevingsbeleid (zoals programma's en het omgevingsplan). Aanvullend zijn in de strategische impactbeoordeling enkele adviezen gegeven voor deze doorwerking. Hieronder is een totaaloverzicht gegeven van (mogelijke) doorwerkingen in het omgevingsbeleid:

- Een monitoringsprogramma woningbouw en voorzieningen;
- Een monitoringsprogramma groen;
- De ontwikkelingen in het centrum (tegengaan leegstand, verbeteren bereikbaarheid, vergroenen en het stimuleren van levendigheid) kunnen gezamenlijk opgepakt worden in bijvoorbeeld een Programma Centrum;
- De ontwikkelingen rondom bedrijventerreinen (uitbreidingsruimte, vergroening, verduurzaming en verfraaiing van de entree vanaf de N33) kunnen gezamenlijk opgepakt worden in een Programma Bedrijventerreinen;
- Verdere uitwerking van de woningbouwontwikkelingen (met name de uitbreidingsmogelijkheden) waarbij een prioritering wordt toegepast. Met de omgevingsvisie wordt in eerste instantie ingezet op inbreiding. Maar verdere vervolgstappen zijn nog niet volledig uitgewerkt. De aanbeveling daarbij is om de uitbreidingslocaties te prioriteren aan de hand van de kaders uit de visie en vervolgens per gebied te bepalen welke doelstellingen er naast woningbouw nog meer gelden. Zo kan een integrale aanpak ontstaan;
- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot 'de juiste mix' van winkels, horeca en woningen in het centrum;

- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot de hoeveelheid, sport- en speeltoestellen in de openbare ruimte;
- Het opnemen van regels in het omgevingsplan met betrekking tot de hoeveelheid groen- en waterstructuren in de woongebieden en het centrum (groennorm);
- Het ontzien van kwetsbare gebieden met betrekking tot bodemdaling middels het omgevingsplan;
- Het bieden van mogelijkheden voor functieveranderingen van leegstaande agrarische bebouwing middels het omgevingsplan.

10.6 Conclusie

De strategische impactbeoordeling heeft als doel het omgevingsbelang mee te wegen bij de besluitvorming rondom de omgevingsvisie. De strategische impactbeoordeling en het opstellen van de omgevingsvisie is een samen oplopend proces geweest. Door vanuit de strategische impactbeoordeling de impact van de alternatieven op de leefomgeving te beoordelen, heeft het omgevingsbelang een rol gespeeld in het keuzeprocés. Vervolgens zijn de effecten van de omgevingsvisie als geheel beschouwd.

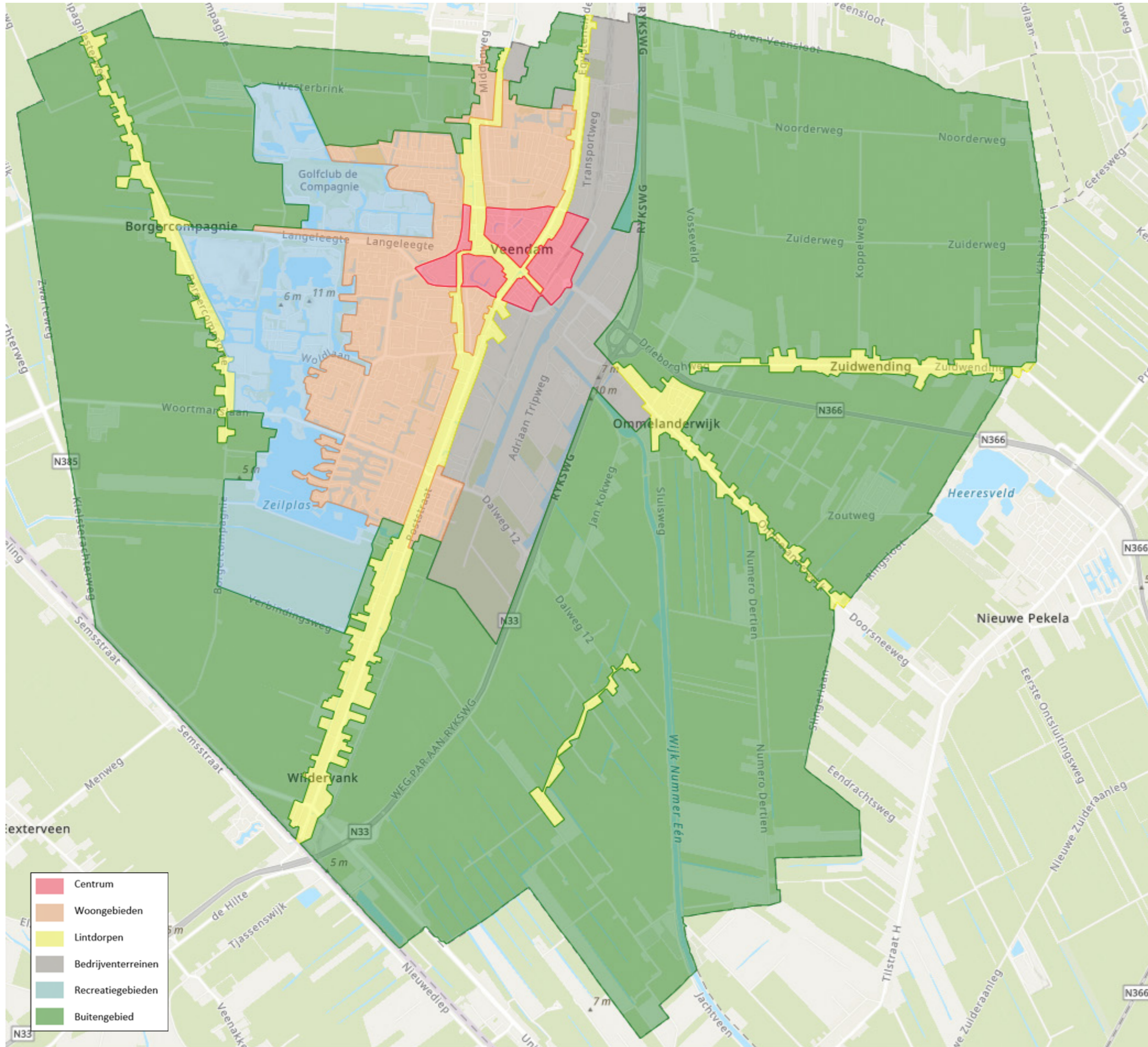
Door middel van de strategische impactbeoordeling is inzicht verkregen in de kansen en risico's voor de leefomgeving. Aan de hand van vier domeinen die gezamenlijk de gehele leefomgeving beslaan is de effectbeoordeling opgesteld. De kansen en risico's die hieruit voortkomen zijn aandachtspunten voor de nadere uitwerking van het omgevingsbeleid, zoals programma's en het omgevingsplan.

Al met al zorgt de omgevingsvisie voor positieve effecten op de leefomgeving. Bij de uitwerking van de visie dient echter wel voldoende oog te zijn voor optimalisaties (kansen) en het beperken van de risico's voor de leefomgeving. In de strategische impactbeoordeling zijn hiervoor aanbevelingen gedaan.

Bijlage 1: keuzebladen

INFORMATIEBLADEN KEUZESESSIE OMGEVINGSVISIE

De voorliggende informatie is opgesteld ter voorbereiding op de keuzesessie met het college van de gemeente Veendam in het kader van de omgevingsvisie. Het doel van deze sessie is om keuzes te maken en prioriteiten te stellen.

Tijdens de sessie gaan we per deelgebied aan de slag met die keuzes in de vorm van stellingen. Per keuze is de volgende informatie gegeven:

- Toelichting: waarom moet er een keuze gemaakt worden?
- Relevante informatie voor het maken van de keuze. Deze informatie komt uit het huidig beleid, de leefomgevingsfoto en de participatie.
- Impactbeoordeling: inzicht in de (milieu)effecten van de verschillende alternatieven.

Deze impactbeoordeling geeft aan wat de impact van de alternatieven is op de leefomgeving. Deze impactbeoordeling is gedaan op basis van vier domeinen:

- Gezondheid en veiligheid = milieu (geluid, lucht, geur, etc.), gezondheidsbescherming en -bevordering en veiligheid.
- Omgevingskwaliteit = natuur, biodiversiteit, archeologie, cultuurhistorie, landschap, klimaatadaptatie, bodem, water en ondergrond.
- Wonen en sociaal = wonen, leefbaarheid en sociale aspecten.
- Economie en bereikbaarheid = economie, werkgelegenheid en mobiliteit.

De scorebalk ziet er als volgt uit:

Het college wordt gevraagd om een politieke positie in te nemen bij de 7 vraagstukken en de voorgelegde keuzes te maken. We werken met stellingen, maar tijdens de discussie is er alle ruimte om nuances aan te brengen. Na de keuzesessie worden de keuzes en redenerlijnen vertaald naar ambities voor de omgevingsvisie.

1. Richten op betere communicatie vs. Nieuwe voorzieningen ter bevordering van levendigheid

Toelichting

Uit de participatie blijkt dat een aantal inwoners vindt dat de levendigheid in Veendam verbeterd kan worden. Daarnaast is in het participatieproces door verschillende inwoners aangegeven dat er niet voor iedere doelgroep voldoende voorzieningen aanwezig zijn. Met name jongeren vinden dat er relatief weinig te beleven is. Uit de leefomgevingsfoto blijkt echter dat er in Veendam veel verschillende type voorzieningen aanwezig zijn. Zo zijn in het Borgerswold veel verschillende typen recreatievoorzieningen te vinden en is er een groot aanbod aan sportvoorzieningen en -verenigingen alsmede het nieuwe sport- en spel concept bij het Leer en Sportpark.

Dit leidt tot het volgende discussiepunt: **Hoe moeten we de levendigheid in Veendam verbeteren?**

- a. Veendam beschikt over voldoende mogelijkheden voor een levendige gemeente en we richten ons voornamelijk op betere communicatie/promotie zodat de huidige mogelijkheden beter benut worden.
- b. We zetten actief in op het creëren van meer levendigheid, ook als dit meer overlast voor omwonenden veroorzaakt. Levendigheid kan bijvoorbeeld gestimuleerd worden door nieuwe voorzieningen te realiseren of de mogelijkheden voor horeca en evenementen te verruimen.

Relevante informatie

- Huidig beleid: Het huidige horecabeleid biedt in de huidige situatie hooguit ruimte voor beperkte uitbreiding. Daarnaast wordt horeca geconcentreerd in gebieden, met name nachthoreca.
- Participatie: Inwoners van Veendam geven aan dat zij levendigheid belangrijk vinden, zowel in het centrum als in het Borgerswold. Er bestaat daarnaast de behoefte aan meer reuring in het centrum. Zo ervaren bewoners een gebrek aan ontmoetingsplekken, een gebrek aan uitgaansgelegenheden/horeca.
- Leefomgevingsfoto: In Veendam zijn voorzieningen aanwezig, echter is uit de leefomgevingsfoto niet op te maken hoe deze voorzieningen worden ervaren door de verschillende doelgroepen en hoe het huidige aanbod past bij de behoefte.

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

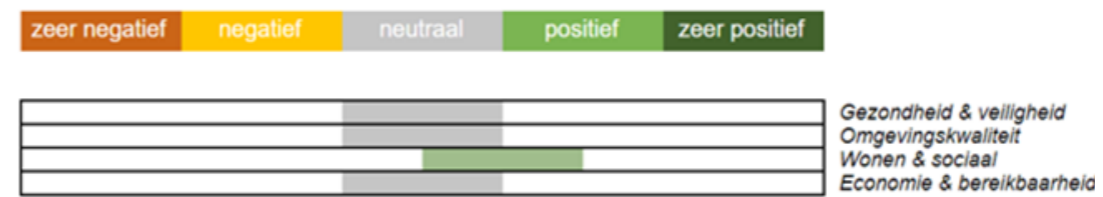
.....

.....

Impactbeoordeling

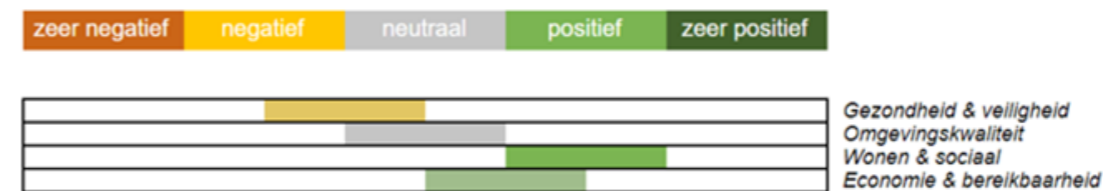
Beoordeling 'betere communicatie over bestaande mogelijkheden'

Het promoten van bestaande voorzieningen kan bijdragen aan de bekendheid en het gebruik van deze voorzieningen en kan daarmee een positieve impact hebben op het woon- en sociaal klimaat van Veendam. Maar dan moet wel duidelijk zijn dat de bestaande voorzieningen passen bij de vraag van de verschillende doelgroepen. Een betere communicatie van de huidige voorzieningen voorziet niet of niet direct in deze veranderende vraag. Dit resulteert in 'slechts' een licht positieve beoordeling op het domein wonen & sociaal. Er worden geen effecten verwacht op de domeinen gezondheid & veiligheid, omgevingskwaliteit en economie & bereikbaarheid.

Beoordeling 'inzet op meer levendigheid'

Inzet op meer levendigheid door meer mogelijkheden te bieden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten (zoals ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte en bij voorzieningen zoals horeca of evenementen) draagt positief bij aan een goed woon- en sociaal klimaat. Er ontstaan meer mogelijkheden voor ontmoetingen en ontspanning wat kan leiden tot positieve effecten op de mentale gezondheid. Daar staat tegenover dat meer ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte en meer voorzieningen (bijvoorbeeld horeca, evenementen) kunnen zorgen voor meer geluid en een afname van het gevoel van veiligheid. Per saldo leidt dit tot een licht negatieve beoordeling op het domein gezondheid en veiligheid. In principe worden geen effecten verwacht op het domein omgevingskwaliteit. Echter bestaat de mogelijkheid om nieuwe ontmoetingsmogelijkheden te combineren met groen. Door levendigheid te stimuleren zullen meer mensen naar Veendam getrokken worden. Hierdoor ontstaat een beter vestigingsklimaat en meer draagvlak voor winkels, horeca en andere voorzieningen. Dit kan bijdragen om de leegstand in het centrum te verminderen. Omdat het ook leidt tot een toename van (auto)verkeer resulteert dit in een licht positieve beoordeling voor economie en bereikbaarheid.

2. Geen uitbreiding voor woningbouwlocaties vs. Uitbreiding woningbouw op potentiële locatie

Toelichting

Op dit moment ligt er een woningbouwopgave voor 700 woningen in de komende 10 jaar (periode 2020-2030). Voor deze woningbouwopgave wordt op dit moment uitgegaan van 700 woningen door middel van inbreiding. Er moet echter rekening gehouden worden met een mogelijk grotere (regionale) vraag naar woningen. In dit geval zal gekeken moeten worden naar uitbreidingslocaties. De vraag is welke locaties hiervoor geschikt zijn. Hiervoor worden 4 locaties afgewogen.

De volgende keuzes liggen voor:

- We kiezen niet voor uitbreidingslocaties en bouwen de komende 20 jaar alleen voor de woningbouwprognose (circa 700 woningen door middel van inbreiding).
- We bouwen de komende 20 jaar voor meer dan de huidige prognose. We verkennen hiervoor de volgende uitbreidingslocaties:
 - Buitenwoel
 - Ten zuiden van Langebosch
 - Achter Borgercompagnie (grofweg ten zuiden van de Veendammerweg en ten noorden van de vaarverbinding).
 - Ommelandervijk

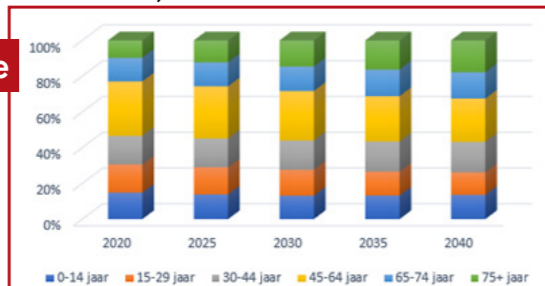
Mogelijke uitbreidingslocaties

Relevante informatie

- Huidig beleid: Het huidig beleid is gericht op de woonbehoefte van de gemeente Veendam afgestemd op de woningbouwprognoses. Daarnaast wordt inbreiding en wonen boven winkels en transformatie van winkels naar woningen gestimuleerd door middel van de woonvisie 2019-2023 (2019). Er zijn in het huidige beleid geen uitbreidingslocaties aangewezen.
- Leefomgevingsfoto: Ondanks dat er geen grote veranderingen in de bevolkingsaantallen worden verwacht (3,9% krimp in de periode 2020-2040), staat Veendam voor zowel een kwalitatieve als kwantitatieve woningbouwopgave. Dit komt door vergrijzing en het feit dat huishoudens steeds kleiner worden (meer een- en tweepersoonshuishoudens).

Bevolkingsprognose

Ruimte voor aantekeningen

Impactbeoordeling

Beoordeling 'We zetten niet in op uitbreidingslocaties'

Wanneer niet gekozen wordt voor uitbreiding vinden geen wezenlijke veranderingen plaats op het gebied van gezondheid en veiligheid. Het open karakter van het buitengebied blijft behouden. Er wordt voorzien in de woningbouwbehoefte afkomstig uit de bevolkingsprognose. Er vindt geen versterking plaats ten opzichte van de referentiesituatie alle aspecten worden daarom neutraal beoordeeld.

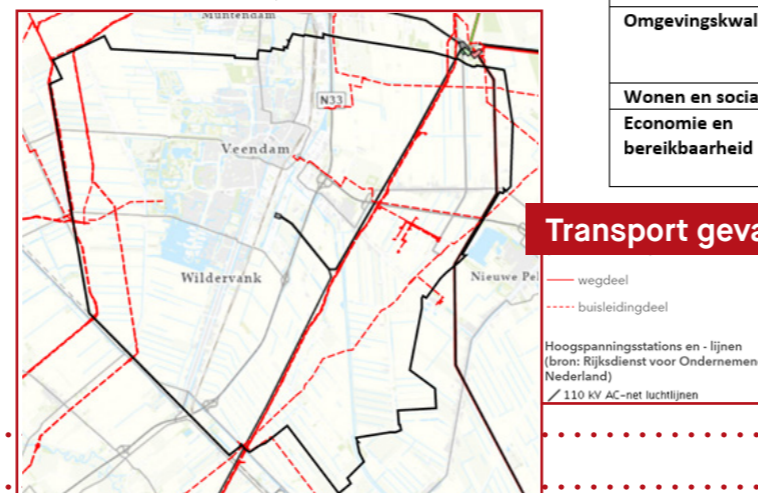
					Gezondheid & veiligheid
					Omgevingskwaliteit
					Wonen & sociaal
					Economie & bereikbaarheid

Beoordeling 'Uitbreiden op potentiële uitbreidingslocatie'

Een uitbreidingslocatie biedt mogelijkheden om de openbare ruimte zodanig in te richten dat gezondheid bevordert wordt. Wel kan uitbreiding in het buitengebied ten koste gaan van bestaande landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden. Door woningtypen te realiseren waar vraag naar is zal een bijdrage geleverd worden aan zowel de kwantitatieve als kwalitatieve woningbouwopgave. Ook bevordert dit de doorstroming op de woningmarkt. Nieuwe bewoners naar Veendam getrokken, waarmee het draagvlak voor voorzieningen kan worden verbeterd. Door het woningaanbod te vergroten zal het aantal inwoners in de gemeente groeien, wat leidt tot meer aanbod van arbeidskrachten en meer draagvlak voor detailhandel. Dit verbetert het vestigingsklimaat van Veendam met positieve economische effecten als gevolg. Ook zijn er mogelijkheden om de uitbreidingslocaties zodanig in te richten dat duurzame mobiliteitsvormen kunnen worden toegepast. Per uitbreidingslocatie verschillen de potentiële effecten van elkaar. De verschillen in de beoordeling zijn opgenomen in onderstaande tabel.

	Buitenwoel	Ten zuiden van Langebosch	Achter Borgercompagnie	Ten zuiden van Ommelandervijk
Gezondheid & veiligheid			Aandachtspunten veiligheid i.v.m. gasleidingen	Gezondheids- en veiligheidsrisico's i.v.m. gasleidingen en hoogspanningsverbindingen
Omgevingskwaliteit		Aantasting open landschap, maar wel aansluiting huidige bebouwing mogelijk	Aantasting open landschap, aansluiting op huidige bebouwing lastig	Aantasting open landschap, aansluiting op huidige bebouwing lastig
Wonen en sociaal				
Economie en bereikbaarheid	Meer verkeer in omliggende woongebieden	Geen extra verkeer in bestaande woonwijken	Geen extra verkeer in bestaande woonwijken, maar wel mogelijk knelpunten in doorstroming op de C.W. Lubbersstraat.	Goede ontsluiting van Ommelandervijk waardoor extra ontsluiting niet benodigd is voor aanleg woonwijk

Transport gevaarlijke stoffen

3. Woningbouw gaat voor groen en klimaatadaptatie vs. Woningbouw niet ten koste van groen en klimaatadaptatie

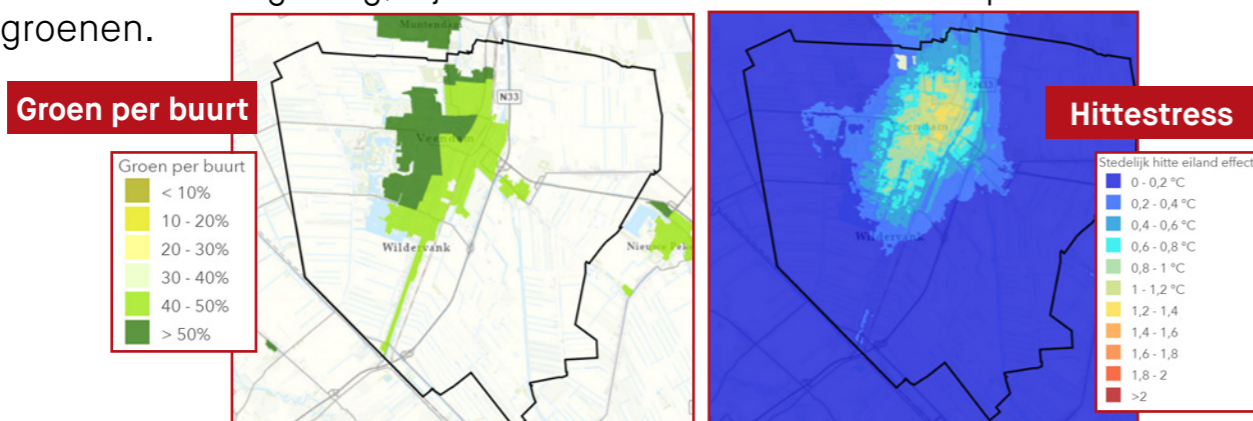
Toelichting

In de wijkprikker hebben bewoners aangegeven dat het centrum relatief versteend is en dat er behoefte is aan meer groen. Dit is ook door verschillende stakeholders tijdens de ontmoetingen aangegeven. Daarnaast komt dit ook uit de leefomgevingsfoto naar voren: in het centrum is relatief weinig groen te vinden, waardoor de kans op wateroverlast en/of hittestress hier groter is dan andere delen van de gemeente. In de woongebieden is meer groen en water. In het participatieproces hebben verschillende inwoners aangegeven dat er desondanks behoefte is aan meer groen in de directe woonomgeving. De vraag is hoe deze vergroeningsopgave zich verhoudt tot de woningbouwopgave.

- a. We zetten in op de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiding en accepteren dat dit mogelijk leidt tot afname van groen en klimaatadaptatie.
- b. We zetten in op de woningbouwopgave van 700 woningen door middel van inbreiding, maar alleen als dit niet ten koste gaat van afname van groen en klimaatadaptatie en we accepteren als deze woningbouwopgave niet volledig wordt gehaald.

Relevante informatie

- Huidige beleid: Op dit moment ligt er een woningbouwopgave voor 700 woningen in de komende 10 jaar (periode 2020-2030). Voor deze woningbouwopgave wordt op dit moment uitgegaan van 700 woningen door middel van inbreiding.
- Leefomgevingsfoto: In het centrum van Veendam is relatief weinig groen. waardoor de kans op hittestress en wateroverlast hier hoger liggen dan in andere delen van de gemeente. In de woongebieden ligt het percentage groen en water hoger.
- Participatie: Zowel inwoners als stakeholders geven aan dat er behoefte is aan meer groen in de directe woonomgeving, bijvoorbeeld door het centrum en particuliere tuinen te vergroenen.

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

Impactbeoordeling

Beoordeling 'Woningbouwopgave voor groen en klimaatadaptatie'

De licht negatieve beoordeling voor gezondheid en veiligheid is gegeven omdat de verhouding verhard oppervlak toeneemt terwijl het percentage groen afneemt. Dit kan effecten hebben voor de gezondheid van inwoners doordat de kans op hittestress toeneemt. Het alternatief zorgt (mogelijk) voor een afname van groen en beperkt de ruimte voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte. Het domein 'omgevingskwaliteit' is daarom tussen zeer negatief en negatief beoordeeld. Er is geen effect op de aspecten 'wonen en sociaal' en 'economie en bereikbaarheid' en zijn daarom neutraal beoordeeld.

Beoordeling 'Woningbouwopgave niet ten koste van groen en klimaatadaptatie'

Het uitgangspunt in dit alternatief is dat er voldoende ruimte beschikbaar blijft voor groen en klimaatadaptatieve maatregelen waardoor er minder kans is op gezondheidsrisico's door hittestress en er meer ruimte is om buiten te kunnen bewegen. Het alternatief heeft geen effect op de aspecten milieu en veiligheid, en is daarom licht positief beoordeeld. Deze keuze biedt kansen voor de groen ontwikkeling en het verbeteren van het klimaatadaptief vermogen in de woongebieden van Veendam. Dit leidt tot een positieve beoordeling voor omgevingskwaliteit. Er is waarschijnlijk minder ruimte beschikbaar om invulling te geven aan de woningbouw opgave. Deze wordt daardoor in dit alternatief waarschijnlijk niet gehaald. Het is niet in te schatten hoeveel woningen wel of niet gerealiseerd kunnen worden. Het effect op het domein wonen en sociaal is daarom licht negatief beoordeeld. Er is geen effect op het domein 'economie en bereikbaarheid' dit is daarom neutraal beoordeeld.

4. Geen uitbreiding recreatiegebied vs. Uitbreiding van recreatiegebied op potentiële locatie

Toelichting

Om het recreatieaanbod in de gemeente Veendam te vergroten bestaan binnen de gemeente ideeën om de recreatiegebieden uit te breiden. Hiervoor zijn enkele mogelijk geschikte locaties in beeld, namelijk ten zuiden en westen van Langebosch en ten westen en noorden van Borgerswold. In het participatieproces is door verschillende inwoners aangegeven dat er behoefte is aan meer recreatiemogelijkheden (met name voor bepaalde doelgroepen, zoals jongeren). De vraag is of uitbreiding van de gebieden noodzakelijk is, of dat het huidige aanbod volstaat. Indien uitbreiding gewenst is, kan een nadere keuze gemaakt worden over de locatie. Dit leidt tot de volgende vraag: is uitbreiding van de recreatiegebieden gewenst en zo ja, waar?

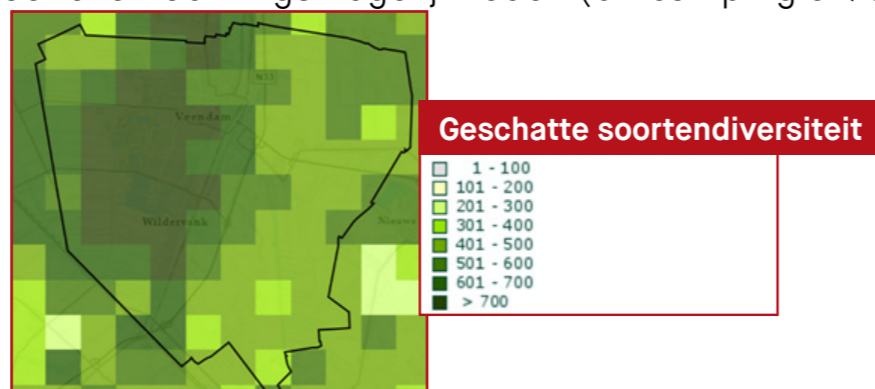
- Veendam heeft voldoende recreatieve voorzieningen en we breiden de recreatiegebieden niet uit.
- We breiden de recreatiegebieden uit.
 - Aan de zuid- en westzijde van Langebosch
 - Ten noorden en westen van het Borgerswold

Mogelijke uitbreidingslocaties

Relevante informatie

- Huidig beleid: een eventuele uitbreiding is nog niet in het beleid opgenomen.
- Leefomgevingsfoto: de beoogde uitbreidingslocaties hebben op dit moment een agrarische invulling. In het Borgerswold is een groot aanbod aan recreatieve voorzieningen te vinden, bijvoorbeeld de zeilplas Langebosch, een strand en zwemplas, het watersportcentrum, een manege, een kinderboerderij, volkstuinten, een MTB route en verschillende wandel- en fietspaden.
- Participatie: Inwoners geven aan dat er behoefte is aan meer recreatiemogelijkheden. Er is daarnaast behoefte aan beter onderhoud van de bestaande voorzieningen en meer overnachtingsmogelijkheden (bv. camping en/of bed & breakfast).

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

Impactbeoordeling

Beoordeling 'Geen uitbreiding recreatiegebieden'

In dit alternatief worden de huidige recreatiegebieden behouden (en onderhouden) en wordt niet ingezet op de uitbreiding hiervan. De situatie blijft daarmee gelijk aan de huidige en referentiesituatie en heeft op geen van de domeinen effect. Alle domeinen zijn daarom neutraal beoordeeld.

Beoordeling 'Uitbreiding recreatiegebieden'

De uitbreiding van recreatiegebied op de locaties bij Langebosch of bij Borgerswold hebben een licht positief effect op het domein 'gezondheid en veiligheid'. Dit komt doordat er meer mogelijkheden worden geboden om te bewegen. Dit effect is relatief gering, aangezien er al vele mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen in Veendam. Bij het uitbreiden van recreatiegebied (zowel nabij Langebosch als bij Borgerswold) wordt nu nog agrarische grond uit gebruik gehaald. De gronden zullen een meer natuurlijke inrichting krijgen wat positief is voor bodem en water, natuur en de biodiversiteit. Een negatief effect kan echter optreden ten behoeve van het aspect 'historisch kapitaal'. In beide gebieden zijn gronden aangemerkt als terrein met (hoge) archeologische waarde. Er is geen effect op het domein wonen en sociaal. De uitbreiding van het recreatiegebied zal leiden tot een afname van het agrarisch areaal. Agrarische bedrijvigheid zal uit dit gebied moeten vertrekken wat een negatief effect kan hebben op de werkgelegenheid en economie. Afhankelijk van de invulling van het recreatiegebied kan nieuwe werkgelegenheid gecreëerd worden. Dit heeft geleid tot een licht negatieve beoordeling van het domein 'economie en bereikbaarheid'.

De twee mogelijke uitbreidingslocaties zijn zeer vergelijkbaar met elkaar wat betreft milieueffecten. De locatie ten noorden en westen van het Borgerswold heeft net wat meer gronden met een archeologische verwachtingswaarde dan de locatie ten zuiden van Langebosch, maar dit is geen wezenlijk verschil.

5. Faciliteren voorzieningen in lintdorpen vs. Acceptatie minder voorzieningen

Toelichting

In de verschillende lintdorpen wordt gewoond en gewerkt. Maatschappelijke voorzieningen in de lintdorpen zijn van belang voor een aangenaam woon- en leefklimaat, maar staan onder druk. Het aantal maatschappelijke voorzieningen (zoals scholen, sportvoorzieningen en buurthuizen) in de lintdorpen neemt af. Dit betreft de lintdorpen in het buitengebied en speelt niet in de lintstructuren binnen Veendam. Hoe hiermee kan worden omgegaan is daarom een discussiepunt voor de omgevingsvisie.

- a. We pakken als gemeente een faciliterende rol (door middel van flexibele mogelijkheden qua functies en goede bereikbaarheid van voorzieningen) zodat initiatieven opgezet kunnen worden die passend zijn bij de vraag.
- b. We behouden het huidige beleid en accepteren dat voorzieningen in de lintdorpen verloren kunnen gaan.

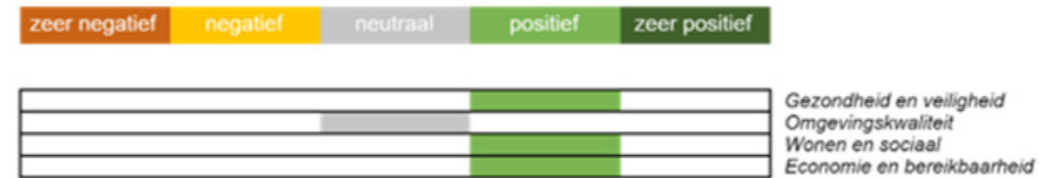
Relevante informatie

- Huidig beleid: In het huidige beleid wordt geen specifieke aandacht besteed aan het behoud van een basisniveau aan maatschappelijke voorzieningen in de lintdorpen.
- Leefomgevingsfoto: vanuit de leefomgevingsfoto komt naar voren dat het voorzieningenniveau in de lintdorpen onder druk staat.
- Participatie: Inwoners geven aan dat zij de aanwezige voorzieningen in de lintdorpen waarderen en van belang achten.

Impactbeoordeling

Beoordeling 'faciliteren voorzieningen in lintdorpen'

Het wel of niet faciliteren van passende initiatieven heeft geen effect op het domein omgevingskwaliteit en is daarom neutraal beoordeeld. Doordat voorzieningen bijdragen aan het welzijn en in geval van sportvoorzieningen direct effect hebben op de gezondheid, is het domein gezondheid en veiligheid positief beoordeeld. Door dit alternatief blijven voorzieningen aanwezig wat het woon- en leefklimaat prettiger maakt en meer ruimte geeft voor ontmoeten en sociale interactie. Dit leidt tot een positieve beoordeling van het domein wonen en sociaal. Door de voorzieningen meer in de lintdorpen te faciliteren zijn deze ook beter bereikbaar voor de inwoners van het betreffende lintdorp. Hierdoor volgt ook een positieve beoordeling voor economie en bereikbaarheid.

Beoordeling 'acceptatie minder voorzieningen'

Met de voortzetting van het huidige beleid wordt geaccepteerd dat er minder voorzieningen aanwezig zullen zijn in de lintdorpen. Hiermee wordt de referentiesituatie geaccepteerd, wat resulteert in een neutrale beoordeling voor alle domeinen.

Nb de negatieve trend van het verlies van voorzieningen wordt echter met dit alternatief niet gekeerd, wat wel kan leiden tot negatieve gevolgen.

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

6. Functiewijzigingen in leegstaande panden vs. Geen nieuwe functies in leegstaande panden

Toelichting

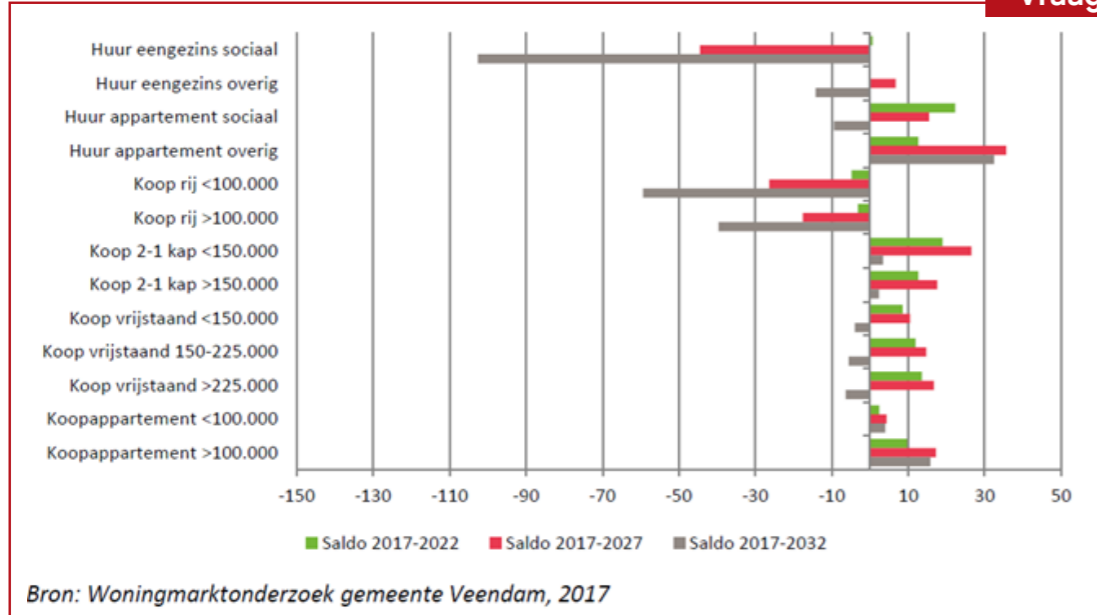
In de lintdorpen en het buitengebied komen agrarische panden leeg te staan door het stoppen van bedrijven, schaalvergroting of een verandering in bedrijfsvoering. Deze leegstaande panden kunnen leiden tot verloedering (of zelfs criminaliteit) en dat maakt de leefomgeving minder aantrekkelijk. De omgang met deze leegstaande panden is daarom een discussiepunt voor de omgevingsvisie.

- We staan nieuwe functies (wonen, verblijven, bedrijvigheid, maatschappelijke functies) toe in leegstaande panden in de lintdorpen als deze functies passen bij de vraag.
- We staan geen nieuwe functies toe in leegstaande panden in de lintdorpen.

Relevante informatie

- Huidig beleid: Zet in op het behoud van het veenkoloniaal landschap en karakter van het buitengebied en de lintdorpen. De ruimtelijke samenhang staat in deze gebieden centraal. Momenteel zijn er enkel beperkte wijzigingsbevoegdheden voor het college.
- Leefomgevingsfoto: In Veendam bestaat een vraag naar woningen. Zowel in absolute aantallen als een verandering van het type woning.
- Participatie: Door schaalvergroting verliezen boerderijen in de lintdorpen hun functie en komen leeg te staan. Inwoners van Veendam geven aan dat in deze panden nieuwe functies zoals wonen in collectieve woonvormen of appartementen een goede invulling zouden zijn voor deze panden.

Vraag naar woningen

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

Impactbeoordeling

Beoordeling 'Functiewijzigingen in leegstaande panden'

Door het geven van een invulling van leegstaande panden kan het gevoel van veiligheid positief beïnvloed worden. Dit effect is licht positief beoordeeld voor gezondheid en veiligheid. Mogelijk historisch kapitaal wordt behouden en al dan niet versterkt. Dit zorgt voor een licht positief effect op de omgevingskwaliteit. Door invulling te geven aan deze panden middels woningen die aansluiten op de vraag wordt bijgedragen aan de toenemende vraag naar passende woningen (voor zowel starters als senioren) op de woningmarkt. Het invullen van een deel van de panden met woon-zorgcombinaties voor verschillende doelgroepen heeft daarnaast een positief effect op sociale aspecten, zoals sociale inclusiviteit. Hierbij kan gedacht worden aan maatschappelijke functies van panden in samenwerking met preferente regionaal gevestigde partijen en het zorgkantoor. Dit leidt tot een positief tot zeer positief effect op wonen en sociaal. Het toestaan van kleinschalige bedrijvigheid, woon-zorg combinaties en andere invullingen die aansluiten bij de vraag zorgt in kleine mate voor een toename in werkgelegenheid, en heeft daarom een licht positief effect op economie en bereikbaarheid.

Beoordeling 'Geen nieuwe functies in leegstaande panden'

Een keuze voor dit alternatief betekent dat het huidige beleid wordt voortgezet en er geen nieuwe functies in de lintdorpen worden toegestaan. Hiermee wordt de referentiesituatie geaccepteerd, wat resulteert in een neutrale beoordeling voor alle

Nb Dit betekent dat er geen nieuwe bestemming gevonden kan worden voor de leegstaande (agrarische) panden. Het gevolg is dat er negatieve effecten op de leefomgeving optreden.

7. Voortzetting huidig beleid in de omgeving van mijnbouwlocaties vs. Functieverbreiding naar energie of recreatie

Toelichting

Binnen de gemeente Veendam bevinden zich meerdere mijnbouwlocaties. Deze worden gebruikt voor de winning van gas en zout. De laatste jaren staat de gaswinning onder druk en de vraag is of dergelijke functiemogelijkheden of in de nabijheid van mijnbouwlocaties gewenst is. Een belangrijke factor die hierbij in beschouwing moet worden genomen is de bodemdaling. Door de winning van gas- en zout is er sprake van bodemdaling, waardoor de waterhuishouding verandert. Er is sprake van vernatting, waardoor waterhuishoudkundige maatregelen nodig zijn. Dit is aanleiding om te evalueren of het gebied met de meeste bodemdaling een (gedeeltelijk) andere functie kan krijgen. Dit leidt tot de volgende vraag: Willen we de functiemogelijkheden op de mijnbouwlocaties aanpassen/uitbreiden?

- We zetten het huidige beleid ('vigerende structuurvisie') voort en behouden de optie voor woningbouw en recreatie m.b.t. de locatie aan de Nedmagweg.
- We verbreden de mogelijkheden rondom de mijnbouwlocaties ten opzichte van het huidige beleid. Deze verbreding bestaat uit mogelijkheden m.b.t. energie en recreatie.

Relevante informatie

- Huidig beleid: het huidige beleid staat woningbouw in de omgeving van de mijnbouwlocatie aan de Nedmagweg toe. Op deze locatie wordt daarnaast daarnaast gedacht aan recreatieve invullingen (in de vorm van een kuuroord). Op de overige mijnbouwlocaties bestaan geen mogelijkheden met betrekking tot woningbouw, recreatie of energie.
- Uit de leefomgevingsfoto blijkt dat de winning van gas- en zout bodemdaling in de hand speelt. De daling van de bodem zorgt voor een veranderingen in de waterhuishouding. Er zijn maatregelen nodig met betrekking tot het grondwaterpeil.

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

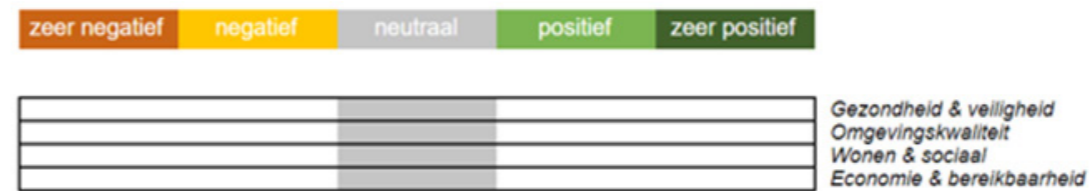
.....

.....

Impactbeoordeling

Beoordeling 'Voortzetting huidig beleid'

Met de voortzetting van het huidig beleid blijft de mogelijkheid voor woningbouw en ontstaan geen nieuwe functiemogelijkheden op in de nabijheid van mijnbouwlocaties. Dit gebied heeft te maken met bodemdaling als gevolg van de winning van gas- en zout. Bij het realiseren van recreatie- of energiefuncties dient rekening gehouden te worden met waterhuishoudkundige maatregelen, maar dit is geen wezenlijk verschil ten opzichte van de referentiesituatie. Alle domeinen zijn daarom neutraal beoordeeld.

Beoordeling: 'Functieverbreiding naar energie of recreatie'

Er worden geen effecten verwacht op de domeinen gezondheid & veiligheid en wonen & sociaal. Deze domeinen zijn daarom neutraal beoordeeld. De bodemdaling blijft een (technisch) aandachtspunt, bijvoorbeeld bij het aanleggen van (ondergrondse) infrastructuur en bijbehorende waterhuishoudkundige maatregelen. Dit leidt niet tot wezenlijke verschillen ten opzichte van de referentiesituatie. Wel bieden energie- of recreatiefuncties meer koppelkansen met natuurontwikkeling ten opzichte van de huidige invulling. Hierdoor kunnen positieve effecten op natuur en biodiversiteit plaatsvinden. Dit komt ook de landschappelijke waarde ten goede. Het domein omgevingskwaliteit is daarom positief beoordeeld. Ook het domein economie en bereikbaarheid is positief beoordeeld omdat het verbreden of aanpassen van de mogelijke functie naar recreatie en/of energie economische voordelen biedt. Het ontwikkelen van recreatiemogelijkheden (zoals fiets- en wandelroutes of een camping) kan meer mensen naar Veendam trekken en meer draagvlak voor andere voorzieningen (zoals horeca en winkels) creëren.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK ALMERE
Postbus 10044
1301 AA ALMERE
T. 0655494890

www.anteagroup.nl

Copyright © 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.